

**Beszámoló
az Ukrajnai Magyar Demokrata Szövetség
2018–2022 közötti tevékenységéről**

Beregszász, 2022. október 29.

2018

Január 19.Évnyitó közgyűlést tartott az Ukrajnai Magyar Demokrata Szövetség (UMDSZ) Beregszászi Járási Szervezete. Ezen értékelték az elmúlt évet, és megbeszélték az idei tennivalókat, programokat. Horváth László, az UMDSZ Beregszászi Járási Szervezetének elnöke kiemelte, a múlt esztendőben is számos rendezvényt sikerült szervezniük: „Olyan év van mögöttünk, amely mindenképpen meghatározó volt a kárpátaljai magyarság életével, illetve jövőjével kapcsolatban.” Zubánics László, az UMDSZ elnöke felszólalásban megjegyezte: „2017 építkező év volt, hiszen olyanok is újra elkezdtek hinni az általunk megfogalmazott közös célokban, akik korábban lemaradtak róluk. A magyar kormány anyagi támogatásának köszönhetően számos megyei szintű rendezvényt sikerült megszervezniük.” Az UMDSZ elnöke kifejtette, több törvénytervezet miatt viszont nehéz évnek nézünk elébe, sajnos még jobban szűkül majd az életterünk.

Február 2. Ismeretlenek gyűlékony folyadékot tartalmazó palackot dobtak a Kárpátaljai Magyar Kulturális Szövetség központi irodájának épületére Ungvár belvárosában.

Február 4. A gyűjtogatással kapcsolatban Nyilatkozatot adott ki Beregszászban az Ukrajnai Magyar Demokrata Szövetség elnöksége nevében Zubánics László elnök. „Megdöböntő és elítélendő az a barbár cselekedet, amelyet ismeretlen tettesek Ungváron a Kárpátaljai Magyar Kulturális Szövetség székháza ellen a vasárnap hajnali órákban elkövettek. Bár az épületre dobott Molotov-koktél szerencsére csak kisebb károkat okozott, azonban az incidensnek az emberi lelkekre gyakorolt romboló hatásai még felmérhetetlenek. Amennyiben nem kerülnek elő, illetve nem vonják felelősségre az elkövetőket, végérvényesen megroppanhat a lakosságnak, s ezen belül a nemzeti kisebbségeknek a közrend fenntartói iránti bizalma”.

A sajtó közölte a második Nyilatkozatot is, amelynek aláírója az UMDSZ elnöksége nevében Zubánics László elnök: „Az elmúlt esztendő eseményei sokszor nemzeti közösségünk megfélemlítéséről szóltak, azonban ilyen jellegű tettelegesséig eddig nem jutottunk el. Felszólítjuk az illetékes szerveket, hogy tegyenek meg mindent az elkövetők kézre kerítése és példás megbüntetése érdekében!” Az Ukrajnai Magyar Demokrata Szövetség mélységesen elítéli a KMKSZ ungvári székházának barbár felgyújtását, amelyet a nemzeti kisebbségek és a kisebbségi jogérvényesítés, illetve érdekképviseletek ellen elkövetett durva merényletnek tekintünk. Az elmúlt esztendők során sokszor, sokan próbáltak már bennünket, kárpátaljai magyarokat megfélemlíteni, hiszen országos szempontból kis létszámú közösségként túl hangosan hallatjuk a szavunkat, túl következetesen állunk ki alkotmányos jogainkért, anyanyelvünk szabad használatáért. A mostani támadás csak egyetlen szem a láncban, egy olyan folyamat része, amelynek gyökerei a múltba nyúlnak. Lassan közeleg március 15-e, amely kárpátaljai közös múltunk egyik neuralgikus pontja. Nekünk, magyaroknak idén nemzeti forradalmunk 170. évfordulóját jelenti, míg a többségi nemzet képviselőinek a Karpatszka Ukrajna mindmáig fájó, tisztázatlan háttérű eseményeit. Ilyenkor óhatatlanul is feltörnek az elfojtott indulatok, évről évre hol a szavak, hol pedig a tettelegesség szintjén kézzel foghatóvá válik a magyarellenesség. Gyakorlatilag évente lezajlanak a nacionalisták menetei, amelyeken “késhegyre a magyarokkal” stílusú és tartalmú jelszavak skandalása már szinte hagyományosnak tekinthető, amelynek

kialakulása egyenes összefüggésben van a korábbi atrocitások feltáratlanságával, illetve a feltárt esetekben az elkövetők büntetlenségével!

Az elmúlt időszak egyre durvuló magyarellenes kirohanásai, a megtorlatlan közösségi „kútmérgezés” nyitottak-nyitnak szabad utat az elmúlt időszak utcai „parádéinak” és a gyújtogatásoknak. Ma már a Beregszászban magyarul beszélőknek “szájba vágást” nem csak egyes közösségi portálok írogatói helyeznek kilátásba, hanem a mérvadó hetilap, a Dzerkalo Tizsnya szemleírója is a magyar kisebbségi szervezetek megregulázását javasolja. Mindez, a jogainkért való további kiálláson, valamint a provokációk elkövetőinek feltárása és megbüntetésének követelésén túl, óvatosságra is kell, hogy intsen bennünket. Ezért legyünk körültekintőek, figyeljünk oda embertársainkra, ne hagyjuk magunkat behajszolni meggondolatlan cselekedetekbe!”

Február 10. Az UMDSZ Beregszászi Járási Szervezete farsangi bált szervezett a jánosi Hotel Helikonban.

Február 15. A kárpátaljai magyar szervezetek megerősítették, hogy továbbra is nyitottak és készek a konzultációkra az ukrán oktatási minisztériummal az új oktatási törvény nyelvhasználatot szabályozó cikkéről, közösen elfogadott napirend alapján, a február 14-re kitűzött egyeztetés nyomós okok miatt történt elnapolása ellenére.

Február 24. Immár második alkalommal szervezett Batyus bált a gáti kultúrház épületében. Az eseményt a KMKSZ ISZ, az UMDSZ és a helyi önkormányzat támogatta.

Február 27. A sajtóhírek szerint a Moszkvához, a Kremlhez és az orosz Szövetségi Biztonsági Szolgálathoz (FSZB) forduljon az, aki azt bizonygatja, hogy Ukrajnában magyarellenes hangulat uralkodik, sőt magyarellenes kampány zajlik – jelentette ki Pavlo Klimkin ukrán külügyminiszter.”

Március 15. Az Ukrajnai Magyar Demokrata Szövetség és a hetenyi faluközösség Kossuth Lajos emléktáblájának megkoszorúzásával méltatta március 15-e eseményeit. A jelenlévőket Bakancsos László, az UMDSZ általános alelnöke, a Beregszászi Járási Tanács képviselője köszöntötte. Dr. Vass György, Magyarország Beregszászi Konzulátusának konzulja Orbán Viktor miniszterelnök levelét tolmácsolta a jelenlévőknek. A márciusi ifjakról megemlékezett továbbá Bihari Olga, az UMDSZ hetenyi alapszervezetének elnöke is. A köszöntőket követően megtekinthettük a Hetyeni Általános Iskola tanulóinak műsorát, ahol zárszót Tóth Miklós, a Kárpátaljai Megyei Tanács képviselője, az UMDSZ alelnöke mondott. Az eseményt megtisztelte továbbá Horváth László, a Beregszászi Járási Tanács alelnöke, az UMDSZ Beregszászi Járási Szervezetének elnöke, Kovács Etella, a KMKSZ hetenyi alapszervezetének elnöke, Tóth Tibor, a Hetyeni Általános Iskola igazgatója, és az iskola kollektívája.

Március 15. A Beregszászi Polgármesteri Hivatal, a Beregszászi Járási Tanács, a Kárpátaljai Magyar Kulturális Szövetség (KMKSZ), az Ukrajnai Magyar Demokrata Szövetség (UMDSZ), a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola (II. RF KMF) és a történelmi egyházak által szervezett emléknap programja a beregszászi Rákóczi-főiskola átriumában kezdődött. Ünnepi beszédet mondott mások mellett Zubánics László, az UMDSZ elnöke, Brenzovics László, a KMKSZ elnöke a szabadság eszméjéről beszélt.

Március 15. A 1848-49-es szabadságharcra emlékeztek Ungváron a KMKSZ szervezésében. Orbán Viktor magyar miniszterelnök határon túliakhoz szóló gondolatait Buhajla József ungvári főkonzul olvasta fel. Ünnepi beszédet tartott mások mellett Zubánics László, az UMDSZ elnöke, Dupka György, a Magyar Értelmiségiek Kárpátaljai Közösségének elnöke, Brenzovics László ukrán parlamenti képviselő, a KMKSZ elnöke. A megemlékezés a történelmi egyházak képviselőinek áldásával zárult.

Március 17. Az UMDSZ támogatásával a Nagypaládi Polgármesteri Hivatal maratoni futóversenyt szervezett "Egy egészségesebb világért!" címmel.

Március 29. Cáfolta a Kárpátaljai Magyar Kulturális Szövetség (KMKSZ) és az Ukrajnai Magyar Demokrata Szövetség (UMDSZ) csütörtökön közzétett közös nyilatkozatában az ukrán külügyminiszter-helyettes állítását, amely szerint megállapodás jött volna létre az ukrán oktatási miniszterrel a tanügyi törvény kapcsán "a magyar közösséget nyugtalanító problémák megszüntetéséről". Az MTI-hez is eljuttatott közleményükben a magyar szervezetek Olena Zerkal ukrán külügyminiszter-helyettesnek a Novoje Vremja országos ukrán rádióállomás szerda esti műsorában elhangzott kijelentésére reagáltak, amely szerint Lilija Hrinevics ukrán oktatási tárcavezető a múlt pénteken találkozott a kárpátaljai magyar közösség képviselővel, és sikerült megállapodniuk az oktatási törvény kapcsán "a magyar közösséget nyugtalanító problémák megszüntetéséről".

"Múlt pénteken nem volt találkozó az ukrán oktatási miniszter és a kárpátaljai magyar közösség képviselői között, ezért természetesen megállapodás sem jöhetett létre közöttük" – áll a két magyar szervezet nyilatkozatában. Rádiónyilatkozatában Zerkal azt is állította, hogy "ténylegesen egyetértés van a közösség és az oktatási minisztérium szintjén abban, hogy milyen intézkedések elégítik ki a közösséget, és hogy azok miként valósíthatók meg. Az én szempontomból nézve olyan kapcsolatokat építettünk ki a (magyar) közösséggel, amelyek már nem képezhetik spekulációk tárgyát az Európai Unió és a NATO szintjén." Hozzátette, szerinte Magyarország továbbra is kifogásokkal fog élni, és nem fog felhagyni a provokálással, minden lehetséges eszközt fel fog használni a spekulációk folytatására, de – mint fogalmazott – "ők abból indulnak ki, hogy konstruktívnak kell lenniük, s arra törekcsenek, hogy ezt a konstruktivitást a közösséggel találják meg".

Április 1. 2018 szeptemberétől fokozatosan életbe lép az új oktatási törvény 7. cikkelye. Ennek megfelelően a kisebbségi iskolákban lépésenként át kell térni az ukrán tanyelvre. Az átmeneti időszakban a magánintézmények azonban nem kötelesek végrehajtani a nyelvi cikkelyben előírtakat – adta hírül a zakarpattya.net.ua online hírportál az Ukrán Külügyminisztérium sajtószolgálatára hivatkozva. Az átmeneti időszak hosszát törvényileg fogják meghatározni. A nemzeti kisebbségek védelméről szóló egyezménynek köszönhetően az átmeneti időszakban a magánintézményeket mentesítik a nyelvi cikkely bevezetése alól.

Április 19. Szerhij Ionusas, mint Voloodimir Zelenszkij elnökjelölt hivatalos megbízottja (a kampánystábjában az igazságszolgáltatási kérdésekkel foglalkozott) válaszolt az UMDSZ levelére. Ebben köszönetét fejezte ki a kárpátaljai magyarságnak a választások első fordulójában kinyilvánított álláspontjáért, s az irányú reményének adott hangot, hogy az elnökjelölt a továbbiakban is számíthat támogatásunkra: „Biztosítani szeretnénk a magyar közösséget, hogy Ukrajna Alkotmánya 11.

cikkelyének megfelelően továbbra is rendületlenül kiállunk Ukrajna őshonos népei és nemzeti kisebbségei etnikai, kulturális, nyelvi és vallási sokszínűségének biztosítása mellett... a magunk részéről az ukrán népet a sikeres államépítés útján a nemzeti kisebbségek jogainak a betartásával tudjuk csak elképzelni”.Mint a megbízott kifejtette, a magyar közösség által felvetett kérdések közül többet széles társadalmi vita tárgyává kívánják tenni, majd ezt követően még 2019-ben a Legfelső Tanácsban benyújtott törvénytervezetekkel orvosolni. Ami a közvetlen találkozót illeti, Szerhij Ionusas szerint erre érdemes visszatérni az elnökválasztásokat követően, s folytatni a megkezdett párbeszédet. Az Ukrainai Magyar Demokrata Szövetség elnöksége hivatalos levélben gratulált a megválasztott államfőnek és felajánlotta együttműködését minden olyan kérdésben, amely Ukrainát és Kárpátalját, s azon belül az itt élő magyar közösséget közelebb viszi az európai integrációhoz.

Május 4. Felújítása került Ungváron, a városi gyermekkórház Rákóczi u. 5. szám alatti kertje, amely Laudon parkként került be a köztudatba. A park felújítását Magyarország kormánya, a Bethlen Gábor Alap támogatásával az Ukrainai Magyar Demokrata Szövetség valósította meg – környezethez illő kovácsoltvasra cserélték az elavult kerítést, amelyen felavatásra került Mihajlo Kolodko szobrászművész 32. köztéri miniszobra, amely a parkot alapító Laudon Istvánnak, az Ungvári Drugeth Gimnázium latin- és görög tanárának állít emléket. Az ünnepségen jelen volt és ünnepi beszédet mondott Grezsa István kormánybiztos és Bogdan Andrijiv Ungvár város polgármester. A rendezvényt megtisztelte jelenlétével Buhajla József ungvári főkonzul, Viktor Mikulin kormányzóhelyettes, illetve az UMDSZ nagyszámú küldöttsége: Zubánics László elnök, Spenik Sándor UMNT elnök, Tóth Mihály tiszteletbeli elnök, Tóth Miklós és Petneházy Gyula alelnökök, Dupka György, a MÉKK elnöke.

Május 4. Grezsa István kormánybiztos ünnepélyesen átadta – a magyar szervezetek jeles képviselőinek jelenlétében - a magyar állam 50 millió forintos támogatásával létesült Ungvári Magyar Házat – UMDSZ-székházat. Zubánics László, az UMDSZ elnöke célként jelölte meg, hogy a közösségi térként is szolgáló magyar ház révén szeretnék bevonni az ungvári magyar egyetemistákat a közéleti tevékenységbe, kereseti lehetőséget is biztosító feladatok elvégzésével bízva meg őket.

Május 16. Petro Porosenko ukrán elnök visszavonta a kárpátaljai vezető szervezetek (UMDSZ, KMKSZ) és a magyar kormány által is bírált törvénymódosítási javaslatát, amelynek értelmében egyebek mellett megfosztanák ukrán állampolgárságuktól azokat a kettős állampolgárokat, akik részt vesznek más országok választásain, illetve külföldi útlevelet használnak ki-, illetve beutazáskor az országhatáron.

Június 5. Szeparatizmus gyanújával bűnvádi eljárást indított az „Egán Ede” Kárpátaljai Gazdaságfejlesztési Központ” ellen az Ukrán Biztonsági Szolgálat (SZBU).

Június 6. Kijevben az oktatási minisztérium épülete előtt szervezett tüntetést a Szvoboda (Szabadság) helyi szervezete, amiért szerintük a kormányzat szemet huny a magyar szeparatizmus felett Kárpátalján – tudósított Zakarpattya Online-nak a nacionalista szervezet sajtószolgálatára nyomán. A tüntetésre azon a napon került sor, amikor a kárpátaljai magyarság képviselői a tárca szakértőivel az ukrán oktatási

törvénynek a magyar nyelvű oktatási rendszert hátrányosan érintő rendelkezéseiről tárgyaltak az épületben.

Június 18. Jó esély kínálkozik a korábban már működő állami nemzetiségi hivatal visszaállítására, tudtuk meg Tóth Mihály alkotmányjogász, az UMDSZ tiszteletbeli elnöke nyilatkozatából.

Június 22. Az ungvári járási Alsószlatinán magyar-ukrán kormányzati munkacsoport tartott megbeszélést az oktatási törvény ominózus 7. cikkelye kapcsán. A megbeszélésen részt vettek Szíjjártó Péter és Pavlo Klimkin, a két ország külügyminiszterei, Kásler Miklós, az Emberi Erőforrások Minisztériumának vezetője és Lilija Hrincevics, ukrán oktatási miniszter. A miniszterek mellett Brenzovics László parlamenti képviselő, a KMKSZ elnöke, Zubánics László, az UMDSZ elnöke, Orosz Ildikó, a Kárpátaljai Magyar Pedagógus Szövetség elnöke is részt vettek a diskurzuson.

Június 24. Az Ukrajnai Magyar Demokrata Szövetség szervezésében Mezőkaszonyban emlékeztek meg Szent László királyról. A helyi középiskola falán lévő emléktáblánál Zubánics László, az UMDSZ elnöke és Kulcsár Ferenc, Magyarország Beregszászi Konzulátusának konzulja mondott ünnepi beszédet. Ezután került sor a III. Szent László Kupa régióközi focibajnokságra, a mezőkaszonyi csapat nyerte

Július 6. Sor került a felújított Tiszapéterfalvai Kultúrház avatási ünnepségére és a XXIII. Kárpátaljai Népzene, Néptánc és Kézműves Tábor nyitó koncertjére. Az eseményt többek között megtisztelte jelenlétével Ötvös Sándor, a nemzetpolitikáért felelős államtitkárság főosztályvezetője, Szilágyi Mátyás, Magyarország Beregszászi Konzulátusának főkonzulja, Zubánics László, az Ukrajnai Magyar Demokrata Szövetség (UMDSZ) elnöke, valamint Tóth Bálint, Tiszapéterfalva polgármestere.

Július 9. Brenzovics László, a Kárpátaljai Magyar Kulturális Szövetség elnöke, Zubánics László, az Ukrajnai Magyar Demokrata Szövetség elnöke és Orosz Ildikó, a Kárpátaljai Magyar Pedagógusszövetség elnöke az "Elemi iskolai mintatanterv magyar tannyelvű iskolák számára" címmel írásos beadvánnyal fordultak Ruszlán Hurákhhoz, az Állami Oktatási Minőségbiztosítási Hivatal vezetőjéhez és Lilija Hrincevicshez, Ukrajna Oktatási és Tudományos miniszteréhez, amelyben többek között megfogalmazzák a Magyar szervezetek közös álláspontját: "a magyar tannyelvű elemi iskolákban/osztályokban alkalmazott „Nyelv és irodalom” mintatantervben egyértelműen el kell különíteni az államnyelv és irodalom, a magyar nyelv és irodalom, illetve az idegen nyelv oktatására szánt tanórákat, mert a magyar nemzetiségű diákok számára a magyar anyanyelv, nem pedig idegen nyelv. Emellett, el kell különíteni az említett három tantárgyat is, hogy a mintatantervek alapján összeállított iskolai munkatervekből egyértelmű legyen a szülők és oktatók számára az oktatási folyamat nyelvi és irodalmi komponensének a felépítése és megvalósítása. A kárpátaljai magyar szervezetek és társaságok kérik az alábbi, a magyar tannyelvű középiskolák elemi osztályai számára készült mintatanterv jóváhagyását és közzétételét." A beadványhoz csatolják az „Elemi iskolai mintatanterv magyar tannyelvű iskolák számára” összeállított táblázatot is.

Július 9. Célok és feladatok az ukrán mint államnyelv oktatásának tökéletesítéséhez címmel elkészült egy terjedelmes szakértői tanulmány a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola Hodinka Antal Kutatóintézetében, dr. Csernicskó

István nyelvész irányításával. A magyar szervezetek álláspontját tükröző szakértői anyag a sajtóban is napvilis megjelent és Brenzovics László, a Kárpátaljai Magyar Kulturális Szövetség elnöke, Zubánics László, az Ukrajnai Magyar Demokrata Szövetség elnöke és Orosz Ildikó, a Kárpátaljai Magyar Pedagógusszövetség elnöke aláírásával annak ukrán változatát az Ukrajna Oktatási és Tudományos Minisztérium vezetőinek is megküldték.

Július 11. A magyar érdekvédelmi szervezetek (KMKSZ, UMDSZ, KMPSZ) vezetőinek találkozására került sor Kijevben Lilija Hrinyevics oktatási és tudományos miniszterrel a közép fokú oktatásról szóló törvény tervezetének megvitatásával kapcsolatban. Ukrajna továbbra sem hajlandó engedni az oktatási törvény kisebbségi jogokat sértő 7. cikkelyéből – vonható le a következtetés az ukrán oktatási minisztérium munkacsoportja és a kárpátaljai magyar érdekképviselői szervezetek vezetőinek kijevi tárgyalását követően. A magyar delegációt Brenzovics László, a Kárpátaljai Magyar Kulturális Szövetség elnöke vezette. A tárgyaláson jelen volt Orosz Ildikó, a Kárpátaljai Magyar Pedagógusszövetség (KMPSZ) elnöke, Zubánics László, az Ukrajnai Magyar Demokrata Szövetség (UMDSZ) elnöke, Szilágyi Lajos, a KMPSZ beregszászi járási elnöke. A találkozón Lilija Hrinyevics miniszter emlékeztetett rá, hogy az őshonos kisebbség számára érettségiig garantált az anyanyelv használata, ám hangsúlyozta: őshonos kisebbség alatt csak a krími tatárokat érti. Az oktatási miniszter kijelentésére reflektálva Brenzovics László kifejtette, ez a kijelentés a kárpátaljai magyarsággal szembeni diszkrimináció. A KMKSZ elnöke emlékeztetett rá, hogy az EU–Ukrajna csúcstalálkozón Petro Porosenko ukrán elnök ígéretet tett rá, hogy Ukrajna végrehajtja a Velencei Bizottság oktatási törvénnyel kapcsolatos javaslatait, s erre kérte a minisztérium tagjait is.

Július 12. Diplomaosztó ünnepséget rendezett az Ungvári Nemzeti Egyetem Ukrán-Magyar Oktatási-Tudományos Intézete az egyetem Zanykovecka utcai épületének nagytermében. Az Ungvári Magyar Ház is meglátogató Szili Katalin, Magyarország miniszterelnöki megbízottja a magyar közösség jövője kapcsán elmondta: „A kárpátaljai magyarság számára jelenleg a közösségi jogok biztosításának a kérdése a legfontosabb, nem engedhetjük meg, hogy visszalépés történjen ezen a téren.”

Július 13. Hennagyij Moszkal, Kárpátalja kormányzója szerint ésszerűtlen a megyében kiobbant magyar nemzeti szimbólumok használata miatti felháborodás – közölte a Novini Zakarpattya hírportál. Moszkal szerint mesterségesek a magyar nemzeti jelképek használata miatti konfliktusok.

Július 15. A hagyományos Turul-ünnepség Tiszaújlakon vette kezdetét, ahol a Sóház falán megkoszorúzták Esze Tamás emléktábláját. A megemlékezők közül ünnepi beszédet tartott a Turul-emlékműnél Pásztor István, a Vajdasági Magyar Szövetség (VMSZ) elnöke, Seszták Miklós, a Kárpát-medencei gazdaságélénkítésért és turisztikai fejlesztések koordinációjáért felelős kormánybiztos, Zubánics László, az Ukrajnai Magyar Demokrata Szövetség (UMDSZ) elnöke, Brenzovics László, a Kárpátaljai Magyar Kulturális Szövetség (KMKSZ) elnöke.

Július 22. Megrendezték a II. Mezővári Hazaváró Fesztivált a KárpátHáz Alapítvány és az Ukrajnai Magyar Demokrata Szövetség támogatásával.

Augusztus 20. Szent István-napi rendezvény zajlott le Tiszacsomán a Pro Cultura Subcarpathica, az UMDSZ, a KMKSZ, a KMKSZ ISZ, a Görögkatolikus

Ifjúsági Szervezet és a Tiszacsomai Községi Tanács közös szervezésében. A program szentmisével kezdődött a helyi görögkatolikus templomban (itt őrzik Szent István koponyaereklyéjének egy darabkáját), majd a Honfoglalási Emlékparkban kulturális programra, kézművesek bemutatójára került sor. Ünnepi beszédet tartott mások mellett Tóth Miklós, az UMDSZ alelnöke, Sin József, a Beregszászi Járási Tanács elnöke.

Augusztus 19. Államalapító Szent István ünnepén adták át 2011 óta a Külhoni Magyarságért Díjat is. Idén Kárpátaljáról Bíró Mária és Bíró Árpád, a ráti Szent Mihály Gyermekotthon vezetői kapták meg a kitüntetést. Az ünnepségen jelen volt és a kitüntetettekhez köszöntötte Zubánics László, az UMDSZ elnöke.

Szeptember 18. A sajtó leközölte a KMKSZ és az UMDSZ közös nyilatkozatát, aláírói: Brenzovics László a KMKSZ elnöke és Zubánics László az UMDSZ elnöke: „Bár hivatalosan még meg sem kezdődött el az elnökválasztási kampány, de a sárdobálás és álhírterjesztés már javában zajlik. A Trybuna című internetes lap velünk kapcsolatos elemzését olvasva azt tapasztaljuk, hogy ennek hullámai elérték nemzeti közösségünket, annak szervezeteit, illetve vezetőit is. Ennek kapcsán szeretnénk tájékoztatni a közvéleményt arról, hogy továbbra is érvényben van a KMKSZ és az UMDSZ között a 2015. évi választásokra, illetve azt követő időszakokra kötött együttműködési megállapodása, amely kötelező érvénnyel bír szervezeteink tagsága, aktívája, illetve vezetői számára egyaránt. Azzal kapcsolatban bármiféle döntés, hogy szervezeteink az elkövetkező választásokon melyik jelöltet/jelölteket támogatják majd együttesen, vagy külön-külön, illetve nem támogatják egyiket sem, csak azután születhet, miután megtörtént e személyek hivatalos jelölése.”

Szeptember 19. A sajtóhírek szerint nem zárta ki a beregszászi magyar konzul kiutasítását Pavlo Klimkin ukrán külügyminiszter, miután egy rejtett kamerával készült felvétel jelent meg, amelyen ukrán állampolgárok magyar állampolgársági esküt tesznek Magyarország beregszászi konzulátusán. Továbbá az ukrán külügyminiszter a médiának adott interjúiban azzal vádolja Kárpátalja magyar közösségét, hogy rájátszik a szeparatista hangulatokra a megyében, utalva rá, hogy a kárpátaljai magyarok szeparatista veszély forrásai az Ukrajna elleni hibrid háborúban Oroszország állítólagos befolyása miatt.

Szeptember 21. „A hisztériakeltéssel kapcsolatban a Kárpáti Igaz Szó számára kifejtette véleményét Dr. Tóth Mihály alkotmányjogász, az UMDSZ tiszteletbeli elnöke: „Az utóbbi napokban ennek két jelével találkozhattunk. Az egyik, a kettősállampolgár-gyanús honfitársainknak az arra illetékes (illetve illetéktelen) szervek által való végzálása az államhatár átlépésekor. A másik, az ukrán sajtóban szenzációként tált hír arról, hogy a beregszászi konzulátuson személyek állampolgársági esküt tesznek, és magyar útlevelet kapnak. E két történés, azon túl, hogy tovább fokozza rossz közérzetünket, valamint az ukrán közvélemény a velünk és Magyarországgal szembeni ellenérzések jellemzője, hogy mondvacsináltak, illetve jogtalanok. Mondvacsináltak, hiszen mindenki számára, így az ukrán állam szervei számára is, ez idáig is nyilvánvalóan tudott volt, hogy a magyar külképviseleten – mint egyébként a nemzetközi írott és szokásjognak megfelelően a világ minden más külképviseletén – eljárnak állampolgársági kérdésekben is. És az is rég mindenki számára nyilvánvaló volt, hogy a magyar külképviseleteken eljárnak az ukrán állampolgárok honosítása-visszahonosítási kérdéseiben. Mint az is köztudott, hogy

számos ukrán állampolgár élt-él a visszahonosítás lehetőségével, és hogy e személyek igénybe szokták venni a határátkelőket. Jogtalan azért, mert a fentebb vázolt cselekedeteikkel sem a magyar honosuló polgárok, sem a magyar állam se ukrán, se nemzetközi jogszabályt nem sértettek. Hiszen nincs olyan ukrán jogszabály, mely akár szabály-, illetve törvénysértésnek minősítené ukrán állampolgárnak más állam polgárságának a felvételét.”

Szeptember 22. Sajtóhírek szerint a „Mirotvorec (Béketeremtő)” nevet viselő ukrán nacionalista weboldal elkezdte feltölteni nyilvános adatbázisába a szerinte magyar állampolgársággal rendelkező kárpátaljaiak nevét és címét.

Szeptember 29. A palágykomoróci kultúrházban lezajlott a XXVIII. Kárpátaljai Magyar Folklórfesztivál a Magyar Értelmiségek Kárpátaljai Közössége (MÉKK), a Kárpátaljai Magyar Művelődési Intézet (KMMI) és az Ukrajnai Magyar Demokrata Szövetség (UMDSZ), a megyei állami közigazgatás művelődési főosztálya, nemzetiségi és vallásügyi főosztálya, az Ungvári járási állami közigazgatási hivatal és Járási Tanács és a Palágykomoróci Községi Tanács szervezésében. A seregszemle mintegy 100 résztvevője a magyar népzene, néptánc és népdal kincseiből adott ízelítőt, a legjobbak értékes jutalomban részesültek.

Szeptember 23. VII. Dobronyi Paprikafesztivál kisebb-nagyobb szünetekkel immár hetedik alkalommal megszervezett esemény az egész Ung-vidék társadalmi életében. Az ünnepélyes megnyitó keretében Ráti Éva, a járási közigazgatási hivatal elnökhelyettese, Mackó István, a járási tanács alelnöke, Zubánics László, az Ukrajnai Magyar Demokrata Szövetség elnöke köszöntötte a jelenlévőket, majd a szervezők nevében Ember Balázs, Kisdobrony polgármestere és Kotljár Mária, a járási művelődési osztály vezetője emlékeztek a fesztivál szervezésének múltjára és jelenére. Minden felszólaló kifejtette: a dobronyi paprika olyan helyi, sajátos védjegy, amelyre oda kell figyelnünk, népszerűsíteniük kell.

Szeptember 28. Magyarázatot követelnek a Kárpátaljai Magyar Kulturális Szövetség és az Ukrajnai Magyar Demokrata Szövetség Jurij Lucenko ukrán főügyésztől csütörtökön tett kijelentései miatt, amelyek szerint megfosztják ukrán állampolgárságuktól azokat a kárpátaljai lakosokat, akikről az Ukrán Biztonsági Szolgálat nyomozása kideríti, hogy magyar állampolgársággal rendelkeznek.

Október 2. A sajtóhírek szerint csúcsra járatják a magyarellenességet Ukrajnában. Ukrajna persona non gratának (nemkívánatos személynek) nyilvánította Magyarország beregszászi konzulját – jelentette hivatalos weboldalán az ukrán külügyminisztérium. Magyar ellenes kijelentéseket tett Irina Farion ukránnyelvtudós, politikai és társadalmi aktivista, „debileknek” nevezte a kárpátaljai magyarokat, továbbá a „kutyákhoz” hasonlította őket. Az ukrán nacionalista szerint a kárpátaljai magyaroknak nincs helye Ukrajnában. Farion és eszmetársai közben az ukrán parlament honlapján aláírásokat gyűjtenek a kárpátaljai magyarok deportálására. Viktor Baloga, az ukrán parlament kárpátaljai képviselője pedig a sajtón keresztül azt javasolta, hogy az ukrán államnak „betelepítéssel kellene megszüntetnie Beregszász magyar jellegét.” A minap Kárpátalján a hatóságok több száz állami tisztviselőt és önkormányzati képviselőt fognak átvilágítani kettős állampolgárság ügyében annak a több mint 300 fős listának az alapján, amit a Mirotvorec (Béketeremtő) ukrán portál tett közzé az általuk vélt magyar útlevéllel rendelkező kárpátaljai lakosokról – közölte Jaroszlav Halasz, Kárpátalja humán ügyekért felelős helyettes kormányzója. Budapest

mind erre úgy reagált, hogy Magyarország Külgazdasági és Külügyminisztériuma (KKM) bekérte az ukrán nagykövetet, miután „minőségileg új szintre lépett Ukrajna magyarellenes politikája.”

Október 4. Ukrajna Legfelső Tanácsa első olvasatban elfogadta az új nyelvtörvényt, amely jelentős mértékben korlátozza a kisebbségek anyanyelvhasználati jogait.

Október 23. Közösén méltatta az 1956-os forradalom és szabadságharc 62. évfordulóját Magyarország ungvári és beregszászi külképviselete, a Kárpátaljai Magyar Kulturális Szövetség (KMKSZ), valamint az Ukrajnai Magyar Demokrata Szövetség (UMDSZ) tegnap Ungváron. Az ünnepi rendezvénysorozat az 1956-os emlékműnél kezdődött. Az '56-os forradalom és szabadságharc jelentőségét méltatta beszédében mások mellett Hennagyij Moszkal, Kárpátalja kormányzója, Mihajlo Rivisz, a Kárpátaljai Megyei Tanács elnöke. Brenzovics Lászkó, a KMKSZ elnöke, Zubánics László, az UMDSZ elnöke.

Október 26. Az UNE Magyar Napok záró rendezvénye keretében megtartották az UNE UMOTI Tudományos Tanácsának ünnepi ülését az ILKO Galériában az Ungvári Nemzeti Egyetem magyar filológiai tanszéke létrejöttének 55., a Hungarológiai Központ megalapításának 30., illetve a Magyar Tannyelvű Humán- és Természettudományi Kar (ma Ukrán-Magyar Oktatási-Tudományos Intézet) létrehozásának 10. évfordulója alkalmából.

November 4. Mezőkaszonyban az Ukrajnai Magyar Demokrata Szövetség (UMDSZ) szervezésében koszorúzással egybekötött megemlékezést tartottak az 1956-os ellenálló csoport emléktáblájánál.

November 6. Ukrajna Oktatási és Tudományos Minisztériuma átszervezte a 2009 óta működő ukrain öshonos népek és nemzeti kisebbségek tanácsát. A testületet – a miniszter rendeletével – a kisebbségi civil szervezetek által delegáltak alkotják. Az alakuló ülést Kijevben tartották az Európai Biztonsági és Együttműködési Szervezet (EBESZ) égisze alatt szervezett kétnapos egyeztetés első napján. A harminctagú testületben a kárpátaljai magyarokat az UMDSZ Tompa Tibor, a Magyarok Kijevi Egyesületének vezetőségi tagja képviseli.

November 17. A Szolyvai Emlékparkban a hagyományos megemlékezést Tóth Mihály, a Szolyvai Emlékparkbizottság elnöke nyitotta meg és üdvözölte a közel hatszáz résztvevőt. Emlékbeszédet tartott mások mellett Csallóközi Zoltán, Semjén Zsolt miniszterelnök-helyettes főtanácsadója, a Keresztény Demokrata Néppárt képviselőjében, Hennagyij Moszkalj, a Kárpátaljai Megyei Állami Közigazgatási hivatal vezetője, Brenzovics László, a KMKSZ elnöke, parlamenti képviselő. A felszólalókon kívül megtisztelték jelenlétükkel a rendezvényt: Bakancsos László, az UMDSZ alelnöke, Tóth Miklós és Rezes Károly, a megyei tanács képviselői, a Beregszászi Városi Tanács képviselőjében Veres Péter és Pavljuk Miklós képviselők, a Magyarországi Németek Pécs-Baranyai Nemzetiségi Körének delegációja Matkovits-Kretz Eleonóra elnök vezetésével és mások.

December 8. Az Ukrajnai Magyar Demokrata Szövetség (UMDSZ) tisztújító közgyűlése Beregszászon. Újabb négy évre Zubánics Lászlót választották meg a szervezet elnökévé. A közel 300 küldött és számtalan vendég részvételével tartott rendezvényen Szili Katalin miniszterelnöki megbízott is köszöntötte a jelenlévőket. Tolmácsolta Semjén Zsolt nemzetpolitikai miniszterelnök-helyettes és Potápi Árpád

János nemzetpolitikai államtitkár üdvözlését. A magyar Országgyűlés korábbi elnöke a szülőföldön maradásra biztatott mindenkit, s arra, hogy a jelenben is büszkén vállaljuk magyarságunkat, hogy legyen itt jövőnk.

December 8. Beadványban kérte a kárpátaljai magyar tisztségviselők, közéleti szereplők és vállalkozók ukrán hatóságok által hónapok óta tartó zaklatásának azonnali beszüntetését Ukrajna elnökétől, miniszterelnökétől és a parlament emberi jogi biztosától a Kárpátaljai Magyar Kulturális Szövetség (KMKSZ) és az Ukrajnai Magyar Demokrata Szövetség (UMDSZ). A Petro Porosenko államfőnek, Volodimir Grojszman kormányfőnek és Ljudmila Deniszova emberi jogi biztosnak címzett beadványában a két magyar szervezet emlékeztet arra, hogy aktivistáik és tagjaik, köztük helyi önkormányzatok képviselői, valamint a magyarországi gazdasági támogatásban részesülő vállalkozók rendszeresen jelzik, hogy az ukrán államhatalmi szervek jogszerűtlenül járnak el velük szemben. A dokumentum többek között felrója, hogy az államhatár átlépésekor az említetteket és szövetségi tagokat az ukrán határőrök és Ukrajna Biztonsági Szolgálatának (SZBU) munkatársai hosszú ideig – egyes esetekben 6–8 órán át – feltartják, poggyászaikat, járműveiket kiterjedt vizsgálatnak, őket személyi motozásnak, valamint kihallgatásszerű kikérdezésnek vetik alá, amelynek során a hatósági emberek a mozgásukban akadályozott állampolgárok személyes adataira, gazdasági, politikai és közéleti tevékenységére vonatkozó információkat igyekeznek megtudni. Az intézkedéseket a hatóságok munkatársai a feltartóztatott emberek kérésére sem dokumentálják, az eljáró tisztségviselők nem mutatkoznak be, nem mutatják fel szolgálati igazolványukat – állapítja meg a beadvány, hozzátéve, hogy az érintetteknek a megkülönböztetett eljárás okaira vonatkozó kérdésére az illetékesek rendszerint azt válaszolják, hogy az intézkedés velük szemben vezetői utasításra történik, mert a nevük szerepel egy bizonyos listán. „Feltűnő, hogy a jelzett cselekményeket azokkal szemben alkalmazzák, akiknek a személyes adatai a Mirotvorec információs forrás internetes adatbázisában szerepelnek, ami alapján joggal feltételezhető, hogy Ukrajna államhatalmi szerveinek közül van ezeknek az adatoknak a nyilvánosságra hozatalához” – mutatnak rá beadványt jegyzők, Brenzovics László KMKSZ-, és Zubánics László UMDSZ-elnök.

2019

Január 22–23. Íjgyártó István, Magyarország rendkívüli és meghatalmazott ukrajnai nagykövete a magyar kultúra napja alkalmából bemutatkozó látogatást tett Kárpátalján. Megbeszélést folytatott a beregszászi járási tanács elöljáróival, Babják Zoltán polgármesterrel, Zubánics Lászlóval, az Ukrajnai Magyar Demokrata Szövetség elnökével, valamint az UMDSZ regionális vezetőivel.

Január 22. A magyar kultúra napján megemlékezés és koszorúzás zajlott le Beregszászon, a II. Rákóczi Ferenc téren, a posta falán található Kölcsey Ferenc-emléktáblánál (Bíró Lajos alkotása). Az eseményt a Kárpátaljai Magyar Művelődési Intézet és a Magyar Értelmiségiek Kárpátaljai Közössége szervezte. A Vérke-parti várostól nem messze található Szatmárcsekén élő és munkálkodó költő többször is megfordult Beregszászon, hiszen itt adta fel leveleit. Az emléktáblát 1992-ben avatta

fel a Kölcssey Társaság, valamint a Kárpátaljai Magyar Kulturális Szövetség Beregszászi Szervezete. A megemlékezést Zubánics László történész, az Ukrajnai Magyar Demokrata Szövetség elnöke nyitotta meg. „Az a nyelv, ami bennünket a germán és szláv népek tengerében megtart, mindenképpen fontos. Próbáljuk a magyar nyelvet és kultúrát megfelelő módon, olyan szinten művelni, amelyet Kölcssey Ferenc nekünk útravalóként meghagyott”.

Január 23. Felavatták Kölcssey Ferenc miniszobrát a Ungváron. A szobrot Magyarország Ungvári Főkonzulátusának felkérésére készítette el Kolodko Mihály szobrászművész. Zubánics László, a Kárpátaljai Magyar Művelődési Intézet elnöke említést tettek Kölcssey vidékünkön tett látogatásairól, helyi kötődéseiről is. A miniszobrot Buhajla József és Spenik Sándor, az Ukrajnai Magyar Nemzeti Tanács elnöke leleplezte a Kárpáti Igaz Szó szerkesztőségének is helyet adó, s az Ukrajnai Magyar Demokrata Szövetség székházaként működő Ungvári Magyar Ház bejárata melletti lépcsőkorián.

Január 30. A Kárpátaljai Magyar Kulturális Szövetség (KMKSZ) ungvári járási szervezetének csapi székházában egyeztettek a két kárpátaljai magyar társadalmi szervezet vezetői a március végén esedékes elnökválasztással kapcsolatban, illetve megvitatták a kárpátaljai magyarság legfontosabb problémáit. A megbeszélésen a KMKSZ részéről Brenzovics László elnök, Barta József és Gulácsy Géza alelnökök és a KMKSZ elnökségi tagjai vettek részt, az Ukrajnai Magyar Demokrata Szövetség (UMDSZ) részéről Zubánics László elnök, Péter Csaba, az Ukrajnai Magyar Demokrata Párt elnöke, Spenik Sándor, az Ukrajnai Magyar Nemzeti Tanács elnöke, valamint Tóth Mihály, az UMDSZ tiszteletbeli elnöke. Rajtuk kívül jelen voltak a két szervezet közös megyei tanácsi frakciójának a tagjai is.

Február 5. Kijevben, az Ukrinform sajtóközpontjában bemutatták Az anyanyelvi oktatás joga. Közép-európai hagyományok és Kárpátalja példája című kiadványt. A gyűjteményt Csernieszkó István, a nyelvtudományok doktora és Tóth Mihály, a jogtudományok kandidátusa szerkesztette, a kötet az anyanyelvi oktatás kérdését szabályozó jogszabályok ide vonatkozó részleteit közli azon államok gyakorlatából, amelyekhez a mai Kárpátalja tartozott (Magyar Királyság, Csehszlovákia, Szovjetunió és Ukrajna).

Február 12. Az Ungvári Nemzeti Egyetem (UNE) Ukrán–Magyar Oktatási-Tudományos Intézetében (UMOTI) sor került a magiszter hallgatók ünnepélyes diplomaosztójára.

Március 7. A két kárpátaljai magyar társadalmi szervezet – Kárpátaljai Magyar Kulturális Szövetség (KMKSZ) és Ukrajnai Magyar Demokrata Szövetség (UMDSZ) vezetői a KMKSZ ungvári székházában találkoztak Jurij Bojkoval, az Opozícionij blok (Ellenzéki Blokk) párt parlamenti frakciójának társelnökével, az Ellenzéki Platform – Az életért közös államfő-jelöltjével és küldöttségével.

Március 15. Koszorúzási ünnepséget tartottak Kossuth Lajos hetényi emléktáblájánál az UMDSZ Beregszászi Járási Szervezete szervezésében.

Március 15. Az 1848–1849. évi forradalom és szabadságharc kezdetének 171. évfordulójának alkalmából a Beregszászi Városi Tanács, a KMKSZ és az UMDSZ szervezésében megemlékezést és koszorúzási ünnepséget tartottak Beregszászon. Ünnepi beszédet mondott Íjgyártó István, Magyarország rendkívüli és meghatalmazott

ukrajnai nagykövete, Zubánics László, az UMDSZ elnöke, Brenzovics László, a KMKSZ elnöke és mások.

Március 20. Magyarellenes akciók Ukrajnában 2014–2018 között címmel Brenzovics László ukrán parlamenti képviselő, a Kárpátaljai Magyar Kulturális Szövetség (KMKSZ) elnöke és Tóth Mihály, a jogtudományok kandidátusa, az Ukrajnai Magyar Demokrata Szövetség tiszteletbeli elnöke közös sajtótájékoztatót tartott az Ukrinform kijevi székházában.

Március 26. Az Ukrajnában élő nemzetiségi közösségek 27 országos szervezetének képviselőjével írt alá közös memorandumot Julija Timosenko Ungváron, a közösségek összukrajnai fórumán – olvasható az elnökjelölt pártjának hivatalos oldalán. A memorandum szövegébe foglaltak értelmében az ukrán állampolgárokat nem diszkriminálhatják nemzetiségi, vallási vagy nyelvi alapon. A dokumentumot Zubánics László, az Ukrajnai Magyar Demokrata Szövetség elnöke is ellátta kézjegyével.

Március 31. Elnökválasztás Ukrajnában. A részvételi arányt illetően Kárpátalján a választásra jogosult polgárok 46,99 %-a adta le szavazatát. Az eddig összeszámolt voksok alapján megyénkben Volodimir Zelenszkijt a szavazók 40,43 %-a támogatta. Őt követi Julija Timosenko (14,61 %) és Petro Porosenko (11,02 %).

Március 31. A Legfelsőbb Tanács – a hivatalos oldalán közzétett információ szerint – március folyamán tárgyalja második olvasatban az „Az ukrán mint államnyelv funkcionálásának biztosításáról” szóló törvény megvitatását. Az Ukrajnában élő kisebbségek jogait erősen korlátozó dokumentumhoz – ami ellen nemzetközi szervezetek is felemelték hangjukat – mintegy 2500 módosító indítvány érkezett, így a második olvasat elfogadása elhúzódhat.

Április 2. Brüsszelben, az Európai Parlamentben került sor az Emberi és kisebbségi jogok az EU szomszédságában (Human and Minority Right sin the EU’s Neighbourhood) című nemzetközi tudományos konferenciára. A konferencián mások mellett előadást tartott: Brenzovics László, a Kárpátaljai Magyar Kulturális Szövetség Elnöke, Ukrajna Legfelsőbb Tanácsának képviselője, Tóth Mihály, az Ukrajnai Magyar Demokrata Szövetség tiszteletbeli elnöke. A fórum keretében bemutatták a Csernicskó István és Tóth Mihály által szerkesztett Az anyanyelvi oktatás joga: Közép-európai hagyományok és Kárpátalja példája című, magyar, ukrán és angol nyelven egyaránt megjelent könyvet, illetve a TV21 Ungvár stábja által készített Magyarellenes megnyilvánulások Kárpátalján című dokumentumfilmet.

Április 10. Potápi Árpád János, a Miniszterelnökség nemzetpolitikáért felelős államtitkára a hét elején hivatalában fogadta dr. Zubánics Lászlót, az Ukrajnai Magyar Demokrata Szövetség (UMDSZ) elnökét és dr. Spenik Sándort, az UMDSZ Ukrajnai Magyar Nemzeti Tanács (UMNT) elnökét, az Ungvári Nemzeti Egyetem Ukrán-Magyar Oktatási-Tudományos Intézetének (UMOTI) igazgatóját. A megbeszélésen jelen volt Kántor Zoltán kabinetfőnök, Bujdosó János kárpátaljai főosztályvezető és Buhajla József, Magyarország ungvári főkonzulja is.

Április 21. Megtartották az ukrajnai elnökválasztás második fordulóját, amelyben Volodimir Zelenszkij és Petro Porosenko küzdött meg az elnöki posztért. A Központi Választási Bizottság információi alapján az előbbi fölényesen nyert.

Április 25. A KMKSZ és az UMDSZ közös nyilatkozatot fogadott el az ukrán, mint államnyelv használatáról elfogadott törvénnyel kapcsolatban.

Május 16. Az ukrán állami közlöny ezen a napon közölte „Az ukrán mint államnyelv funkcionálásának biztosításáról” című jogszabályt. A dokumentum szerint a törvény a publikálásától számított két hónapot követően lép életbe. Kivételt képez néhány, az államnyelvi szabványok biztosítására szolgáló rendelkezés (ide tartozik az államnyelvi szabványok kidolgozása, valamint az ukrán nyelvtudás ellenőrzési módszereinek kidolgozása), amelyek két év múlva lesznek hatályos. Andrij Parubij házelnök Ukrajna Legfelsőbb Tanácsának május 14-i ülésén írta alá a kisebbségi nyelvhasználatot ellehetetlenítő törvényt, amelyet egy nappal később a még tisztségében lévő Petro Porosenko is ellátott kézjegyével.

Május 20. Letette esküjét, majd beiktatták hivatalába Volodimir Zelenszkij ukrán elnököt a Legfelsőbb Tanács épületében. Volodimir Zelenszkij ukrán elnök aláírta a rendeletet a parlament feloszlatásáról, az előrehozott választásokat pedig július 21-re tűzte ki.

Június 19. Ukrajnában kezdetét vette a 2019. július 21-re tervezett előrehozott parlamenti választási folyamat, amelyen a kárpátaljai magyarság is részt kíván venni.

Június 27. Együttműködési megállapodást írt alá Brenzovics László, a KMKSZ elnöke és Zubánics László, az UMDSZ elnöke. A megállapodás lényege, hogy a két magyar szervezet közös jelölteket indít a magyarok által is lakott választási körzetekben.

Július 14. Turul-ünnepség a KMKSZ szervezésében. Tiszaújlak és Tiszabökény határában a turulünnepséget 30 alkalommal szervezték meg. A turulmadaras emlékműnél beszédet mondott Tilki Attila, az ünnepség vezérszónoka, a Magyar Országgyűlés képviselője, Zsupán Jevhen, a Kárpátaljai Ruszinok Nemzeti Tanácsának elnöke, Zubánics László, az UMDSZ elnöke, Brenzovics László, a KMKSZ elnöke, parlamenti képviselőjelölt.

Július 16. Az ukrán, mint államnyelv működéséről szóló törvény aláírása után két hónappal, ezen a napon lépett hatályba.

Július 22. A Központi Választási Bizottság összesített adatai alapján a Munkács központú 69. számú választókerületben Viktor Baloga 21 265 szavazatot, azaz a voksok 35,81 %-át kapta. A politikus szoros csatában Tokar Edgárt, a Nép szolgálja jelöltjét előzte meg (34,47 %). Tóth Miklós, az Ukrainai Magyar Demokrata Szövetség (UMDSZ) alelnöke 11,7 %-os támogatottságával a harmadik helyen végzett.

Július 23. Robert Horvat kapta a legtöbb voksot a július 21-i előrehozott parlamenti választáson a 68-as számú egyéni választókerületben. A Központi Választási Bizottság adatai szerint az önjelölt Horvat a voksok 19,66 %-át szerezte meg (14 207 szavazó), ezzel épphogy megelőzte a Nép szolgálja párt indulóját, Olekszandr Pekárt (19,30 %). Andrij Andrijiv 17,7 %-ot szerzett. Barta József, a Kárpátaljai Magyar Kulturális Szövetség alelnöke 12,37 %-kal (8939) a negyedik helyen végzett.

Július 23. A Központi Választási Bizottság feldolgozta a július 21-i parlamenti választások eredményeit a Nagyszőlős központú 73-as számú választókerületben is. Az eredmények alapján (a magyar családból származó, függetlenként indult) Vlagyiszlav Poljak jutott be a Legfelsőbb Tanácsba 25 223 szavazattal (39,72 %). Brenzovics Lászlóra, a Kárpátaljai Magyar Kulturális Szövetség elnökére 16 644 személy voksolt, ami a szavazatok 26,21 %-át teszi ki.

Augusztus 11. A KárpátHáz Civil Szervezet és az Ukrajnai Magyar Demokrata Szövetség Beregszászi Járási Szervezete közös szervezésében Mezőváriban hazaváró fesztivált szerveztek.

Október 5. Tiszapéterfalván, a felújított művelődési házban a Kárpátaljai Magyar Művelődési Intézet (KMMI), az Ukrajnai Magyar Demokrata Szövetség (UMDSZ), a Magyar Értelmiségiek Kárpátaljai Közössége (MÉKK), a Tiszapéterfalvai Községi Tanács szervezésében megtartották a XXIX. Kárpátaljai Magyar Folklorfesztivált. Összességében 22 együttes, majd' 300 fellépő, hatalmas vastaps-orkánok és igen jó szórakozás a fesztivál mérlege.

Október 5. A tiszabökényi köztemetőben Zubánics László, az UMDSZ elnöke, KMMI elnöke és Dupka György, a MÉKK elnöke az aktivisták társaságában megkoszorúzták Fóris István 1848/49-es honvédhadnagy sírját.

Október 23. Kárpátalja magyarságának, történelmi egyházainak jeles képviselői az idén is Ungváron együtt emlékezett 1956-os forradalom és felkelés hőseire. Magyarország Ungvári Főkonzulátusa, Magyarország Beregszászi konzulátusa, a KMKSZ és az UMDSZ szervezésének köszönhetően a megemlékezéssel egybekötött koszorúzás két helyszínen zajlott le. A megyei közigazgatási és az ungvári polgármesteri hivatal képviselőjének ukrán nyelvű beszéde után Zubánics László történész, az UMDSZ elnöke fejtette ki gondolatait az ötvenhatos magyarországi események kárpátaljai tükröződéseivel kapcsolatosan.

Október 30. Ukrajnában folytatott vizsgálatot az Európa Tanács Velencei Bizottságának szakértői küldöttsége a nyáron életbe lépett, sokat vitatott nyelvtörvénnyel kapcsolatosan. A bizottság tagjai Kijevben találkoztak a nemzetiségi szervezetek képviselőivel is, ahol az Ukrajnai Magyar Demokrata Szövetség (UMDSZ) átadott egy tájékoztató jegyzéket a Velencei Bizottságnak. A szakértői látogatás eredményeként a bizottság véleményt készít a törvény végrehajtásáról, amelyet várhatóan decemberi ülésén fogad el a testület. A nemzetiségi vezetők és a Velencei Bizottság kijevi tárgyalásán a magyarságot Petneházy Gyula, a Magyarok Kijevi Egyesülete elnöke, az UMDSZ elnökségi tagja képviselte, aki átadta a vendégeknek azt a dokumentumot, amely dr. Tóth Mihály kisebbségi jogász, az UMDSZ tiszteletbeli elnökének az ukrajnai nyelvtörvénnyel kapcsolatos észrevételeit és szakvéleményét tartalmazza. Mint Petneházy Gyula tájékoztató, felhívta a bizottság figyelmét az „egyenesebb beszéd” használatára, mivel kétértelmű megfogalmazásaikat és ajánlásaikat egyes ukrajnai politikai erők a kisebbségi nyelvhasználat és az anyanyelven történő oktatás korlátozásának igazolására használják fel.

November 6. Az Ukrajnai Magyar Demokrata Szövetség (UMDSZ) a helyi civil szervezetekkel és a történelmi egyházakkal együtt rendezett megemlékezésen méltatta a mezőkaszonyi ifjúsági csoport –Szécsi Sándor, Ormos István és Ormos Mária – szerepét a 63 évvel ezelőtti eseményekben. Az egybegyűlteket Bakancsos László, az UMDSZ elnökségi tagja köszöntötte.

November 10. A kőrösmezői magyarok mint minden évben, idén is megemlékeztek a málenkij robot áldozatairól. Tóth Mihály alkotmányjogász, az UMDSZ tiszteletbeli elnöke, a Szolyvai Emlékparkbizottság elnöke beszédében felidézte a magyarság veszteségeit, a történelmi gaztetteket.

November 15. Teljes konszenzussal zárult a Magyar Állandó Értekezlet (MÁÉRT) XVIII. plenáris ülése – Semjén Zsolt nemzetpolitikaért felelős miniszterelnök-helyettes ezekkel a szavakkal értékelte az idei ülést. A fórumon az Ukrajnai Magyar Demokrata Szövetséget (UMDSZ) Zubánics László elnök és Spenik Sándor, a szövetség nemzeti tanácsának vezetője képviselte, A dokumentum aláírói aggasztónak tartják a magyar szervezetek és aktivisták elleni alaptalan hatósági zaklatásokat, szorgalmazzák azok mielőbbi beszüntetését. Felszólítják az ukrán hatóságokat a kárpátaljai magyar közösség alkotmányban is rögzített szerzett jogainak helyreállítására és a magyar tannyelvű oktatási intézmények működésének biztosítására.

November 16. A málenkij robot, a sztálini terror ártatlan áldozataira emlékeztek a Szolyvai Emlékparkban. A megemlékezést Tóth Mihály, a Szolyvai Emlékparkbizottság elnöke nyitotta meg. Az együvé tartozás jegyében emlékbeszédet mondott mások mellett Kalmár Ferenc András, Magyarország szomszédságpolitikájának fejlesztéséért felelős miniszteri biztosa, Brenzovics László, Zubánics László, az UMDSZ elnöke, Zárszót mondott Dupka György, a Szolyvai Emlékparkbizottság titkára.

December 5. Pánczél Károly, a magyar Parlament Nemzeti Összetartozás Bizottságának elnöke az ungvári külképviseleten a sajtó munkatársai előtt összegzett. Újságírói kérdésre válaszolva elmondta, hogy a magyar fél nyitott az ukrán–magyar kapcsolatokat terhelő kérdések őszinte egyeztetésére. A sajtótájékoztatón jelen volt Brenzovics László, a Kárpátaljai Magyar Kulturális Szövetség (KMKSZ) és Zubánics László, az Ukrajnai Magyar Demokrata Szövetség (UMDSZ) elnöke is. Zubánics László elmondta: a magyar kisebbség igyekszik folyamatosan hallatni a hangját. Jelenleg az egyik legfontosabb kérdés a közigazgatási-önkormányzati reform, annak hatásai a magyar közösségekre. Az alkotmányos jogainkhoz minden körülmények között ragaszkodnunk kell – hangoztatta az országos magyar szervezet vezetője.

December 6. Ukrajna helyezze hatályon kívül a kisebbségek nyelvhasználatáról szóló jogszabály azon rendelkezéseit, amelyek különbséget tesznek az ukrán és más, az Európai Unió hivatalos vagy nem hivatalos kisebbségi nyelvei között, amennyiben az ilyen rendelkezés nem objektív és ésszerű indokoláson alapul – jelentette ki az Európa Tanács (ET) égisze alatt működő Velencei Bizottság.

December 6. Az oktatási törvény hetedik cikkelyéről tárgyalt Hanna Novoszad oktatási miniszter Orosz Ildikóval, a Kárpátaljai Magyar Pedagógusszövetség, Brenzovics Lászlóval, a Kárpátaljai Magyar Kulturális Szövetség, valamint Zubánics Lászlóval, az Ukrajnai Magyar Demokrata Szövetség elnökével Ungváron. Ezen a megbeszélésen elhangzott, hogy tovább folytatódnak azok az ukrainai törvényalkotási intézkedések, melyek a nemzetiségek jogainak jelentős mértékű szűkítését eredményezték. Továbbra sem született megállapodás a kisebbségekkel az oktatási törvény kapcsán, melynek végrehajtása – Ukrajna nemzetközi kötelezettségvállalásait megsértve – lerombolja a kisebbségek anyanyelven történő oktatásának meglévő rendszerét. Az Ukrán Alkotmánybíróság formai okokra hivatkozva hatályon kívül helyezte a 2012-ben elfogadott, a nyelvhasználatot szabályozó törvényt. Az alkotmánybírósági döntés jelentős visszalépést eredményezett a nemzetiségi kisebbségek nyelvhasználati jogainak vonatkozásában. A KMPSZ, KMKSZ és

UMDSZ vezetői nyílt levelet nyújtottak át a miniszter asszonynak a magyar nyelvű tankönyvkiadás jövőjét illetően.

December 17. Harmincéves jubileumát ünnepelte a Magyarok Kijevi Egyesülete (MKE). Az 1989. december 17-én alakult szervezet háromnapos programsorozattal méltatta három évtizedes évfordulóját. Az ukrainai fővárosban 30 éve tevékenykedő egyesület színes előadásokkal, emlékkonferenciával és kiállításokkal várta az érdeklődőket. Petneházy Gyula, a Magyarok Kijevi Egyesületének elnöke beszámolójában többek között visszatekintett az elmúlt évtizedekben végbement változásokra, az MKE ténykedésére. Díszvendégként tiszteletüket tették az eseményen Szili Katalin miniszterelnöki megbízott, Íjgyártó István kijevi magyar nagykövet, Zubánics László, az UMDSZ elnöke, Tóth Mihály alkotmányjogász, az UMDSZ tiszteletbeli elnöke, a Szolyvai Emlékparkbizottság elnöke és mások, akik az emlékkonferencia munkájában is részt vettek.

2020

Január 20. A kárpátaljai magyar szervezetek (UMDSZ, KMKSZ, KMPSZ) tiltakoznak az ukrán parlament által 2020. január 16-án elfogadott „A teljes általános középoktatásról” szóló, 0901. számú törvény kisebbségi nyelvhasználatot érintő tételei ellen, amelyek az ország alkotmányát és nemzetközi vállalásait semmibe véve megfosztják a nemzetiségi kisebbségeket az anyanyelven való tanulás lehetőségétől.

Január 31. Fennállásának századik évfordulóját ünnepelte az ungvári Ilko Galériában a Kárpáti Igaz Szó országos közéleti lap, amely jogelődjének, a Munkás Újságnak az első száma 1920. január 31-én jelent meg. A centenáriumot nagyszabású ünnepség keretében méltatták, amelyen jelen volt negyven egykori és jelenlegi KISZÓ-s munkatárs is.

Február 11. Megtartották az Ungvári Nemzeti Egyetem (UNE) Ukrán–Magyar Oktatási-Tudományos Intézete (UMOTI) végzős diákjainak diplomaosztó ünnepségét, amelyre az egyetem Zankovecka utcai épületének nagytermében került sor.

Március 8. Az UMDSZ Ungvári Járási Szervezete és az alapszervezetek aktivistái nőnap programot szerveztek Palágykomorócon. Köszöntő beszédet mondott Zubánics László, az UMDSZ elnöke, Szűcs Pálma, az UMDSZ Ungvári Járási Szervezetének elnöke. Illár József polgármester házigazdaként kívánt jó szórakozást minden jelenlévőnek.

Március 12. Volodimir Zelenszkij elnök aláírta A teljes általános közép fokú oktatásról szóló törvényt. A jogszabályt még január 16-án fogadta el második olvasatban a Legfelsőbb Tanács.

Március 13. Ukrajna is elrendelte a koronavírus-vészhelyzetet. 48 órán belül lezárják Kárpátalján is határátkelőket. A rendkívüli helyzetre való tekintettel a magyar szervezetek, intézmények, többek között az UMDSZ, a MÉKK, a KMMI által meghirdetett összes márciusi program elmarad, mivel betiltották a 200 főt (más hírforrások szerint a 60 főt) meghaladó tömeges, köztéri és beltéri rendezvényeket.

Március 15. Bár az országban a koronavírus-járvány miatt minden tömegrendezvényt elhalasztottak – így a március 15-i hagyományos megemlékezést is –, ennek ellenére Beregszászon a városi szervezetek képviselői koszorúzással és néma

főhajtással rótták le tiszteletüket a márciusi ifjak és az 1848–49-es forradalom és szabadságharc hőseinek emléke előtt. Az eseményen a város polgármesteri hivatala, különböző városi szervezetek, Magyarország Beregszászi Konzulátusa és a történelmi egyházak képviselői helyezték el koszorúikat a Petőfi-szobor lábánál. Többek között koszorúzott Zubánics László, az UMDSZ elnöke és mások.

Március 15. Az ukrán fővárosban a Petőfi-szobornál koszorúzással egybekötött megemlékezést tartott a Magyarok Kijevi Egyesülete (MKE). Felszólalt Íjgyártó István, Magyarország ukrajnai nagykövete és Petneházy Gyula, az MKE elnöke. Bakos Csaba elszavalta a Nemzeti dalt, majd a kijevi magyarság képviselői megkoszorúzták az emlékművet.

Március 16. Az UMDSZ hetenyi alapszervezete és a Hetenyi Általános Iskola képviselői az idén is megemlékeztek a forradalom és szabadságharc évfordulójáról, és megkoszorúzták Kossuth Lajos emléktábláját a helyi kultúrház falán.

Április folyamán. Ukrajna a COVID-19 koronavírusos megbetegedések terjedésének megfékezése érdekében március 12-étől az egész országra kiterjedő karantént vezetett be. A rendkívüli helyzetre való tekintettel többek között a magyar szervezetek, intézmények, önkormányzatok, a történelmi egyházak által meghirdetett összes áprilisi program elmaradt, mivel betiltották a tömeges, köztéri és beltéri rendezvényeket.

Április 27. Az Ukrajnai Magyar Demokrata Szövetség (UMDSZ) korábbi ígéretéhez híven új falunév-táblát készíttetett, és azt is ki is helyezték az ungvári járási Homokon, miután azt az év elején helyreállíthatatlanul megrongálták. Az új magyar falunévtábla kihelyezésében Marcsák Zita, az UMDSZ helyi alapszervezetének elnöke és Fogas Gyula klubvezető segédkezett. Az Ungvár felőli oldalon így már új táblával találkozhatunk, a település másik végén nem esett kár a táblában. Az új falunév-táblát hivatalosan átadták az érintett önkormányzatnak – tudta meg a Kárpáti Igaz Szó tudósítója Zubánics Lászlótól, az országos magyar szervezet vezetőjétől. Feljelentést is tettek, a tetteseket pár nappal később a rendőrség elfogta. Sajnos nem ez volt az első rongálás Homokon. Korábban összefestették a táblákat, akkor lemosták azokat. A magyar településneveket jelző táblákat annak idején az UMDSZ állíttatta a Kárpátaljai Határmenti Önkormányzati Társulással (KHÖT) közösen megyénk magyarlakta településein.

Április 28. A koronavírus-járvány miatt a minisztertanács ideiglenesen megtiltotta az ukránok számára, hogy munkavállalás céljából külföldre utazzanak.

Május 12. Az UMDSZ elnöke szerint sürgősen el kell kezdeni a felkészülést az őszi választásokra. Ukrajna alkotmánya és hatályos törvényei értelmében 2020 októberének utolsó vasárnapján (október 25-én) soros helyhatósági választásokat kell tartani, amely a törvényalkotók elképzelése szerint az elmúlt esztendőben lezajlott, illetve jelenleg is zajló decentralizáció „betetőzése” lenne. Az igencsak aktuális kérdésre dr. Zubánics László, az Ukrajnai Magyar Demokrata Szövetség (UMDSZ) elnöke kereste a válaszokat a Kárpáti Igaz Szónak készített elemzésében.

Június 4. Az Ukrajnai Magyar Demokrata Szövetség (UMDSZ) és a Magyar Értelmiségiek Kárpátaljai Közössége (MÉKK) vezetősége a nemzeti összetartozás napján koszorúzást tartott Ungváron, a Kálvária temetőben Posch Alajos (1884–1919) újságíró sírjánál. Posch Alajos Trianon első kárpátaljai mártírja volt, akit az Ungvárra

bevonult cseh katonák több mint 20 kézsúrással meggyilkoltak. Emlékeszédet mondott Zubánics László történész, az UMDSZ elnöke.

Július 11. Az UMDSZ beadványt nyújtott be a kisebbségek jogai védelmében. A dokumentumot Zubánics László, az UMDSZ elnöke és Tóth Mihály, a szövetség tiszteletbeli elnöke írta alá. Az Ukrajnai Magyar Demokrata Szövetség kinyilvánítja készségét a Verhovna Rada illetékes bizottságaival, illetve más állami szervekkel és szervezetekkel való együttműködésre, a szükséges jogszabály-előkészítő munkában.

Július 14. Az Ungvári Nemzeti Egyetem Ukrán–Magyar Oktatási-Tudományos Intézetének (UNE UMOTI) 30 diákja vette át az alap- és mesterképzés elvégzését igazoló oklevelét.

Július 19. Megyeszerte koszorúzásokkal emlékezett meg a Rákóczi-szabadságharcról Kárpátalján. Tekintettel a koronavírus-járvány miatt bevezetett korlátozásokra, a hagyományos nagyszabású rendezvények helyett szűk körben rótták le kegyeletüket a magyarságszervezetek képviselői a megyében található Rákóczi-emlékhelyeken. A tiszaujlaki-tiszabökényi Turul-emlékműnél többek között dr. Brenzovics László, a KMKSZ elnöke, Buhajla József, Magyarország Ungvári Főkonzulátusának, illetve Szilágyi Mátyás, Magyarország Beregszászi Konzulátusának főkonzulja, Barta József, a KMKSZ alelnöke, dr. Orosz Ildikó, a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola elnöke, valamint dr. Zubánics László, az Ukrajnai Magyar Demokratikus Szövetség elnöke koszorúzott.

Július 21. Az Ukrajnai Magyar Demokrata Szövetség (UMDSZ) elnöke is ott lesz az ukrán–magyar kisebbségi vegyesbizottság közelgő ülésén, tájékoztatta a kijevi diplomácia az országos magyar szervezet vezetőjét. A külügyminisztériumtól érkezett értesítőben az szerepel, hogy nagyra becsülik az UMDSZ erőfeszítéseit a két szomszédos ország közötti kapcsolatok javítása terén, s ebből eredően dr. Zubánics László, a szervezet első embere is tagja lesz a kisebbségi vegyesbizottság küldöttségének.

Július 28. *Lesz-e magyar–magyar választási együttműködés?* tette fel a kérdést a KISZó dr. Zubánics Lászlónak, az országos szövetség elnökének, utalva arra, hogy 2020. október 25-én újabb mérföldkőhöz érkezik a kárpátaljai magyar közösség. Ezen a napon önkormányzati választások lesznek Ukrajnában, amit már az új közigazgatási berendezkedés alapján rendeznek.

Augusztus 21. Az 1996-ban megnyitott Tiszacsomai Honfoglalási Emlékparkban általában nagyszabású ünnepség keretében emlékeznek államalapító királyunkra. A karantén miatt idén nem lehetett több száz fős rendezvényt tartani, de a hagyományokkal sem szabad szakítani. Ennek jegyében Kovács Szvetlána, Tiszacsoma polgármestere, Horváth László, az Ukrajnai Magyar Demokrata Szövetség beregszászi járási elnöke, a járási tanács alelnöke, Bakancsos László, az UMDSZ elnökségi tagja, Tóth Győző járási képviselő, valamint Kosztyú Csilla, Tiszacsoma jegyzője most is elzarándokoltak az emlékparkba, s elhelyezték a tisztelet koszorúit Szent István király szobránál.

Augusztus 21. Újabb fenyegető levelet kapott több kárpátaljai egyház és magyar szervezet. A levélben ukrainianwolf a „magyar kutyák” megszólítás után felszólította a magyarságot, hogy fogják értékeiket és rokonságukat, és menjenek a „történelmi családjukhoz”. „A ti enklávétokra és közösségeitekre nincs szüksége Ukrajnának!” – írta. A közelgő helyhatósági választások alkalmával írt levélben a

szervő kollektív retorzióval fenyegette meg a magyarságot, amivel majd „tiszteletre tanítják” (törésekkel és vagyonekbozással) a nemzetet „az ukránok javára”. Az ultimátuma egy hét. „Eljött az idő!” – zárta sorait a rejtélyes levélíró.

Szeptember 5. A helyhatósági választások kampánynyitó napja. A kárpátaljai magyar politikai szervezetek választási együttműködéséről szóló tárgyalások zsákutcába futottak, mivel a Kárpátaljai Magyar Kulturális Szövetség elnöksége a kezdetektől elutasította azt a javaslatot, hogy mindenütt – megyei, járási, kistérségi szinten – közös (az UMDSZ olvasatában akár mindenütt KMKSZ-es) lista induljon, amelyre paritásos alapon felkerülnének a partnerszervezet által javasolt jelöltek. Mindkét magyar politikai párt önálló listákat indít. Annyi a változás, hogy az UMDSZ megyei szinten nem indít jelölteket, ezt a lehetőséget meghagyta a KMKSZ-nek, hogy megyei szintű listán az október 25-ei választáson minél több jelöltje mandátumhoz jusson.

Szeptember 16. A Szolyvai Emlékparkbizottság Tóth Mihály elnök és Dupka György felelős titkár szervezésében őszi terepszemlét tartott.

Szeptember 19. A beregszászi Európa–Magyar Házban megtartotta jelölő közgyűlését az Ukrajnai Magyar Demokrata Párt (UMDP) kárpátaljai megyei szervezete.

Október 6. Az aradi vértanúk emléknapján koszorúzással egybekötött élő történelemórát tartott dr. Zubánics László, az UMDSZ elnöke, a Magyar Történelem és Európai Integráció Tanszék vezetője és Dupka György történész, a MÉKK elnöke az UNE Ukrán–Magyar Oktatási és Tudományos Intézete első évfolyamos diákjainak az ungvári Kálvária temetőben Szegelethy János honvédhadnagy sírjánál.

Október 22. A Magyarok Kijevi Egyesülete ünnepi megemlékezést és koszorúzást szervezett a Liszt Ferenc-emléktáblánál.

Október 23. A megyeszékhelyen a Kárpátaljai Magyar Kulturális Szövetség (KMKSZ), az Ukrajnai Magyar Demokrata Szövetség (UMDSZ) és Magyarország Ungvári Főkonzulátusa koszorúzással és főhajtással emlékeztek meg az ’56-os forradalom hőseiről. Az eseményen többek között Íjgyártó István kijevi magyar nagykövet, Buhajla József főkonzul, Zubánics László, az UMDSZ elnöke, Spenik Sándor, az Ukrajnai Magyar Nemzeti Tanács elnöke, Brenzovics László, a KMKSZ elnöke néma főhajtással tisztelgett a szabadságharc hőseinek emléke előtt.

Október 28. Magyarország Ungvári Főkonzulátusán szűk körben mutatták be Tetyana Literáti Múltidéző séta Ungváron c. könyvét. A vendégeket Buhajla József főkonzul köszöntötte. A kötetet a szerző, Makusina Rehá Viktória fordító és dr. Zubánics László történész, az UMDSZ elnöke mutatták be. A rendezvényt megtisztelték jelenlétükkel a könyvben szereplő magyar családok hozzátartozói.

November 20. A Szolyvai Emlékparkbizottság, a Kárpátaljai Magyar Művelődési Intézet és az Ungvári Nemzeti Egyetem Ukrán–Magyar Oktatási-Tudományos Intézetének (UNE UMOTI) Magyar Történelem és Európai Integráció Tanszéke szervezésében Beregszászon, az Európa–Magyar Ház konferenciatermében Emlékezetpolitika, kutatás, tényfeltárás címmel megrendezésre került a GULÁG–GUPVI-kutatók nemzetközi fóruma.

November 21. Rendhagyó megemlékezést tartottak a Szolyvai Emlékparkban. Tekintettel a járványhelyzetre ebben az évben az Emlékparkbizottság rövid felszólalásokkal és a történelmi egyházak képviselőinek közös imamondásával

emlékezett a kárpátaljai magyarok és németek 1944 őszén bekövetkezett tragédiájára, valamint a sztálini terror ártatlan áldozataira.

November folyamán. A hivatalos adatok szerint a helyhatósági választások eredményei: Az UMDP két járásban indított listát, amelyből a Beregszászi Járási Tanácsba indítottól 3 képviselő (7,14 %) jutott mandátumhoz 2886 szavazattal. Sikeresebbnek bizonyult a Beregszászi Városi Tanácsba indított lista, amelyről 2799 szavazattal 8 képviselő (23,53 %) jutott be. 10 év szünet után indított ismét a párt listát a Csapi Városi Tanácsba, amely 3 képviselői mandátumot hozott (11,54 %) 443 szavazattal. A pártlistás Tiszaújlaki Nagyközségi Tanácsba 3 (274 szavazat), a Tiszapéterfalvai Községi Tanácsba szintén 3 képviselő (527 szavazat) jutott be. Az egyéni körzetes önkormányzatokban az alábbi eredmények születtek: Nagyberegi Községi Tanácsba 1, a Kaszonyi Községi Tanácsba 1, Nagydobronyi Községi Tanács 1. Nem sikerült elérni a bekerüléshez szükséges 5 %-ot az Ungvári Városi, az Ungvári Járási és a Homoki Községi Tanácsban. Egyéni jelöltjei közül nem jutottak mandátumhoz a Szürtei Községi Tanácsba indított. A megválasztott polgármesterek közül több polgármesterjelölt az UMDP támogatottjaként lett a kistérség vezetője (Beregszász, Tiszaújlak, Kaszony, Nagyberég, Nagybérgány, Homok, Bányó, Técső). Az UMDP nem indított listát, illetve jelölteket a Kárpátaljai Megyei Tanácsba, a Munkácsi, a Nagyszőlősi és a Técsői Városi Tanácsba. Úgyszintén nem indított jelölteket a Királyházai, a Viski, a Bányói, a Nagylucskai, a Gorondi Községi Tanácsba. Az UMDP jelölésében mandátumhoz jutott képviselők száma összesen 23.

December 8. A Szolyvai Emlékparkbizottság nevében Dupka György felelős titkár örökös megőrzésre és használatra átadta a beregszászi Ortutay Elemér Görögkatolikus Központnak a Sztálinizmus áldozatai kárpátaljai emlékmúzeuma állandó tárlati gyűjteményéhez tartozó Egyházüldözés Kárpátalján 1944–1991 c. tematikus kiállítási anyagot.

December 14. A Kárpátaljai Magyar Kulturális Szövetség (KMKSZ) kiadott közleményében mélységesen felháborítónak tartja a Szürtei Kistérség képviselőinek minden törvényi alapot nélkülöző vegzálását. Hasonló nyilatkozatot tett az UMDSZ elnöksége is.

December 17. Az Ukrajnai Magyar Demokrata Szövetség (UMDSZ) elnökségi ülésén egyhangú szavazással jóváhagyta a Tarasz Kremny államnyelvi ombudsmannak címzett nyílt levelet, amelyben az országos szervezet felhívja az illetékesek (köztük az ombudsman) figyelmét arra, hogy megnyilvánulásaik során nem megfelelő módon magyarazzák Ukrajnának a nyelvhasználatra (köztük a kisebbségi nyelvhasználatra) vonatkozó törvényeit. Az ide vonatkozó alkotmányos, illetve törvényi normák mellett az UMDSZ elnöksége felhívja az ombudsman figyelmét arra is, hogy megnyilvánulásai során túlterjeszkedik azokon a hatáskörökön, amelyeket az államnyelv használatáról szóló törvény számára előírányoz. A jogköreiben többek között nem szerepel olyan funkció, mint a más nyelvek betiltásának az ellenőrzése.

2021

Január 1. Meskó János történész, a Magyar Értelmiségi Kárpátaljai Közössége (MÉKK) elnökségének tagja, dr. Spenik Sándor, az UMDSZ UMNT

elnöke az ungvári magyarság nevében megkoszorúzták Petőfi Sándor szobrát. A nagy magyar költőről elnevezett tér az ungváriaknak is megbecsült emlékhelye.

Január 28–29. A Kárpátaljai Magyar Művelődési Intézet (KMMI) és a Magyar Értelmiségiek Kárpátaljai Közössége (MÉKK) a magyar kultúra napja rendezvényeit – a koronavírus-járvány megfékezésére hozott hatósági intézkedések miatt – 2021. január 28–29-én rendezte meg Beregszászon, Munkácson és Ungváron. A rendezvénysorozat nyitányaként megemlékezéssel egybekötött koszorúzást tartottak a beregszászi Kölcsey Ferenc-emléktáblánál (a posta épületénél). Ünnepi beszédet mondott dr. Zubánics László történész, az UMDSZ elnöke. A koszorúzást követően a megemlékezés a KMMI székházában folytatódott Weinrauch Márió ferencesrendi szerzetes fohászával és közös imával. Ferenci Attila, a Kárpátaljai Megyei Magyar Drámai Színház művésze előadásában elhangzott Kölcsey Ferenc Himnusz c. költeménye. A BorzsaVári népi zenekarnak köszönhetően megismerkedhettünk a Kárpát-medence különböző tájegységének népzenejével. Kovács Abigél Galga-menti népdalokat, majd a Kovács család kalotaszegi muzsikát adott elő.

A beregszászi értelmiségi fórumon felszólalt Zubánics László, az UMDSZ elnöke, Dupka György, a MÉKK elnöke, Molnár D. István főiskolai tanár, a KMKSZ beregszászi városi szervezetének elnöke, Szilágyi Mátyás, Magyarország Beregszászi Konzulátusának főkonzulja. Ezt követően került sor a Kárpátaljai Magyar Művelődési Intézet, a Magyar Nyelv és Kultúra Nemzetközi Társasága – Anyanyelvi Konferencia (AK) okleveleinek és az Együtt Nívódíj átadására. A találkozó végén bemutatták azt a kilenc kötetet, amely a 2020-as év során az Intermix Kiadó gondozásában látott napvilágot. A rendezvényen megismerkedhettünk az egyetlen kárpátaljai magyar irodalmi folyóirattal, az *Együtt* legutóbbi lapszámaival. A jelenlévők megtekintették az ungvári Turák Angéla képzőművészeti kiállítását.

A rendezvénysorozat Munkács ősi várában folytatódott. A magyar kultúra napja záró rendezvényére Ungváron, a Kárpátaljai Népi Építészeti és Néprajzi Múzeumban került sor. A XII. CARPATICA ART EXPO-n 21 kárpátaljai képzőművész – Badó Attila, Balog Sándor, Brinkács István, Vaskovics Beáta, Homoki Gábor, Kalitics Erika, Klisza Krisztina, Klisza János, Kuruc András, Lézu Volodimir, Matl Péter, Nigriny Edit, Pavuk Andrea, Réti János, Szkakandij Olga, Turák Angéla, Sütő Miklós, Soltész Péter, Soltész Gabriella, Soltész Martin, Olekszandr Canyko – 50 alkotását állították ki.

Február 8. A Kárpátaljai KultúrKaraván elnevezésű magyar kormányprogram keretében megújul a kárpátaljai megyei ukrán drámai színház teljes színpadtechnikája. A mintegy három és fél hónap alatt megvalósuló, 160 millió forintos felújítás keretében kicserélik a színpad deszkáit, valamint a forgószínpad mechanizmusát, ezenkívül modern hang- és fényberendezést építenek ki Kárpátalja legnagyobb, 800 férőhelyes színházában. A projekt ötletgazdája és lebonyolítója dr. Spenik Sándor, az UMDSZ UMNT elnöke.

Február 24. A nemzeti szimbólumok használatáról a szolgáltatói és a kereskedelmi szféra területén, a hivatalokban használandó, használatos nyelvről valamint a decentralizációról, a közigazgatási reformról tartott előadást dr. Tóth Mihály alkotmányjogász, az UMDSZ tiszteletbeli elnöke a makkosjánosi Helikon Hotelben a beregszászi járási kistérségi képviselőknek, polgármestereknek és falusi elöljáróknak.

Február 25. A kommunista diktatúrák áldozatainak emléknapján a Szolyvai Emlékparkbizottság a Munkácsi Vármúzeummal közösen a munkácsi ősi várban megnyitotta A totalitárius kommunista elnyomó rendszer kárpátaljai tevékenységét dokumentáló anyagok című állandó kiállítását.

Március 4. Volodimir Zelenszkij ukrán elnök aláírta a 85/2021. számú rendeletet, amelyet a Nemzetbiztonsági és Védelmi Tanács (RNBO) február 26-án terjesztett be a kettős állampolgársággal kapcsolatban.

Március 15. Csendes koszorúzást tartottak Beregszászon az 1848–49-es forradalom és szabadságharc hőseire emlékezve. Az UMDSZ koszorúját Zubánics László elnök helyezte el. Ungváron is csendes koszorúzással emlékeztek a magyar forradalom és szabadságharc kezdetének 173. évfordulójára. A szűk körű megemlékezés kezdetén Buhajla József ungvári magyar főkonzul felolvasta Orbán Viktor, Magyarország miniszterelnökének a külhoniakhoz intézett levelét. A történelmi egyházak nevében Héder János ungvári református lelkész, a Kárpátaljai Református Egyház főjegyzője szólt az egybegyűltekhez. Az UMDSZ részéről dr. Spenik Sándor, az UMDSZ Nemzeti Tanácsának elnöke koszorúzott.

Április 2. A közelmúltban az UMDSZ kezdeményezésére Zaporizzsában létrejött a Levédiai Magyar Kulturális Szövetség, amely többek között a Zaporizzsa és Donyeck megyékben élő magyarokat szeretné összefogni.

Április 15. A Kárpátaljai KultúrKaraván elnevezésű magyar kormányprogram keretében 200 millió forintnyi magyarországi támogatásból újult meg a Kárpátaljai Megyei Állami Ukrán Zenei-Drámai Színház teljes színpadtechnikája. Az átadás alkalmából az ungvári Lev Tolsztoj utcában lévő színház nagytermében Buhajla József, Magyarország ungvári főkonzulja mondott beszédet. Olekszij Petrov, a Kárpátaljai Megyei Tanács elnöke köszönetet mondott azoknak, akik hozzájárultak a felújításhoz, név szerint Grezsa Istvánnak, Szabolcs-Szatmár-Bereg megye és Kárpátalja együttműködésének fejlesztéséért és a Kárpát-medencei óvodafejlesztési program koordinálásáért felelős miniszteri biztosnak, Buhajla József főkonzulnak, dr. Spenik Sándornak, az UMDSZ UMNT elnökének.

Április 19. Az ungvári Hotel Prága konferenciatermében Kárpátalja fejlesztési tervével foglalkozó tanácskozás zajlott arról, hogy abban milyen szerepe lehet a hatalomnak és a civil társadalomnak. A tanácskozás munkájában részt vett dr. Zubánics László, az UMDSZ elnöke is.

Április 23. Magyarország Beregszászi Konzulátusán 70. születésnapja és a Kossuth-díjjal való kitüntetése alkalmából köszöntötték Vári Fábián László költőt.

Április 29. A Beregszászi Kistérségi Tanács plenáris ülésén a képviselők több, a költségvetés teljesítésével, illetve a kistérség területrendezésével kapcsolatos határozati javaslatot hagytak jóvá. A képviselők a csomai előjárói körzetben élők kollektív beadványának okán a következő ülésre halasztották a Csomai Líceummal kapcsolatos kérdések megvitatását. Horváth László, a Beregszászi Kistérségi Tanács képviselőjének nyilatkozata szerint közel 500 aláírást gyűjtöttek össze a helyi magyar tannyelvű iskola megtartása ügyében.

Május 2. Magyar és ukrán nyelvű kárpátaljai hírportálok hírül adták, hogy fenyegető tartalmú, magyarellenes falragaszok jelentek meg vasárnap, az ortodox húsvét hajnalán Beregszászon. „Késhegyre a magyarokkal!” – volt olvasható a plakátokon. Az ismeretlen fenyegetőzők egy hetet adtak arra, hogy a magyarok

„elhagyják az ukrán földet”. *Ellenkező esetben, mint írták, megmérgezik őket, „akár a patkányokat”.* „Dicsőség a nemzetnek!!! Halál az ellenségnek!!!” – zárult az üzenet. Az eseményről az elkövetők a legnépszerűbb közösségi portálon osztottak meg fényképeket, majd miután a rendőrség nyomozást indított, eltávolították a bejegyzést.

Május 18. Harangozó Miklós kárpátaljai festőművész képeiből nyílt kiállítás Magyarország Beregszászi Konzulátusának Munkácsy Mihály Galériájában. Zubánics László, az Ukrajnai Magyar Demokrata Szövetség elnöke kiemelte a festő születési helyének zárt légkörét, ahol a hagyományos paraszti társadalom nem nézte jó szemmel azt, ha valaki például festő akart lenni, „úri huncutságnak” minősítették az emberek a művészetet.

Május 31. Ukrajna Legfelsőbb Tanácsának emberjogi, a Donyeck, Luganszk megyék, a Krími Autonóm Köztársaság, Szevasztopol város ideiglenesen megszállt területeinek deokkupációjával és reintegrációjával, a nemzeti kisebbségekkel és a nemzetiségek közötti kapcsolatokkal foglalkozó parlamenti bizottság tagjai tájékoztató körúton vettek részt, amely során más kérdések mellett az előkészületben lévő kisebbségi törvény tervezetét ismertették a nemzeti kisebbségek képviselőivel. A program keretében találkozókra került sor többek között az Ungvári Nemzeti Egyetem rektori hivatalában egy közel háromórás konferencia keretében a kárpátaljai nemzeti közösségek (magyar, ruszin, roma, szlovák, német) civil szervezeteinek képviselői tájékoztatták a parlamenti bizottságot mindennapjaikról, illetve az őket foglalkoztató kérdésekről. Az Ukrajnai Magyar Demokrata Szövetség képviseletében dr. Zubánics László elnök több dokumentumsomagot nyújtott át a bizottság elnökének, amelyben „A nemzeti kisebbségekről Ukrajnában” szóló tervezethez elkészített módosítási javaslataik mellett több, a kisebbségi nyelvhasználattal kapcsolatos törvénytervezet, illetve javaslat is helyet kapott. A javaslatokra, felvetésekre reagálva Dmitro Lubinec, a parlamenti bizottság elnöke elmondta, hogy a felvetett javaslatokat és módosításokat megvizsgálják, s lehetőség szerint beillesztik a tervezet szövegébe, azonban a normaszöveggel kapcsolatban a végső szót a parlamenti frakciók fogják kimondani.

Június 2. Ünnepléses keretek között adták át az egykori Osztrák–Magyar Monarchia bankintézetének felújított épületét Munkácson a Bölcs Jaroszlav u. 10. szám alatt.

Június 4. A nemzeti összetartozás napja alkalmából az Ukrajnai Magyar Demokrata Szövetség (UMDSZ) ungvári szervezetének aktivistái dr. Spenik Sándor, az UMDSZ Ukrajnai Magyar Nemzeti Tanács elnöke vezetésével felkeresték Posch Alajosnak az ungvári Kálvária temetőben lévő sírját, s rövid megemlékezés keretében elhelyezték a tisztelet virágait. „A nemzeti összetartozás napja többek között jó alkalom arra, hogy emlékezzünk azokra az emberekre, akik a Kárpát-medence különböző tájegységeiről kerültek Ungvárra, és hozzájárultak ahhoz, hogy a patinás város fejlődjön. Ilyen ember volt az ungvári Kálvárián nyugvó Dayka Gábor mellett Posch Alajos, Örvidék – a mai Burgenland szülöttje is. Emléküket örökre szívünkbe zártuk!”

Június 4. A nemzeti összetartozás napja alkalmából a Beregszászért Alapítvány és a Kárpátaljai Magyar Művelődési Intézet (KMMI) szervezésében az Európa–Magyar Ház udvarán emléktábla-avatással egybekötött megemlékezést tartottak. Dr. Zubánics László, az UMDSZ elnöke köszöntőbeszédében elmondta, hogy június 4-én a szomorú múltra emlékezünk ugyan, de ez az emlékezés „erősíti a

világ magyarságának határokon átívelő összetartozását is”. A megemlékezésen Kovács Abigél, a BorzsaVári Együttes szólistája egy tyukodi népdalt adott elő. Ünnepi beszédében Juhász Gyula Trianon c. versét idézte dr. Erdei Péter, Magyarország Beregszászi Konzulátusának vezető konzulja. Ennek kapcsán elmondta, hogy nem csupán emlékezni szükséges, hanem „beszélni is kell arról, hogy 101 évvel ezelőtt mi történt, hiszen ez a magyarság történetének egyik legnagyobb tragédiája”. A Kárpátaljai Szövetség nevében dr. Seremet Sándor főtitkár osztotta meg gondolatait. Dalmay Árpád, a Beregszászért Alapítvány kuratóriuma elnökének szavait Csobolya József tolmácsolta.

Június 12. A sportbarátok Verbőcön és Feketepatakon felavatták a két szomszédos település standart méretű műfüves labdarúgó-pályáját. A Verbőci Középiskola szomszédságában létrehozott közösségi tér, amellyel, hogy sportolási helyszínt biztosít a diákoknak, a két község és a kistérség lakosai számára is lehetőséget ad az aktív kikapcsolódásra. A korábbi Verbőci Községi Tanács (polgármester Zelik János) saját forrásaiból állta a tervdokumentáció elkészítésének költségeit, majd Andrij Zsupanin képviselő kvótája alapján 1,5 millió hrvnyia állami szubvenciót sikerült kilobbizni a szociális-fejlesztési alapból (ebben fontos szerepet játszott Fóris József járási képviselő). Az avatási ünnepségen jelen volt és beszédet mondott Olekszij Petrov, a Kárpátaljai Megyei Tanács elnöke, Dánics Éva, a Beregszászi Járási Állami Közigazgatási Hivatal vezetőjének helyettese, Kovács István, a Tiszaújlaki Kistérség polgármestere és dr. Zubánics László, az Ukrajnai Magyar Demokrata Szövetség elnöke.

Június 25–27. A Vérke-parti megyei jogú városban megrendezték a Beregszászi Vásár-2021 elnevezésű programot. Az ünnepségen tiszteletét tette Íjgyártó István, Magyarország ukrajnai nagykövete, Buhajla József ungvári és Szilágyi Mátyás beregszászi főkonzul, Olekszij Petrov, a Kárpátaljai Megyei Tanács elnöke, Zubánics László, az UMDSZ elnöke. Köszöntőbeszédet mondott Babják Zoltán polgármester. A közel száz kereskedőt felvonultató vásár során a finomabbnál finomabb falatok és hazai borászaink ízletes nedűinek kóstolása mellett a Beregszászi Kistérség tehetségeinek, tánc- és énekegyütteseinek műsorát is megtekinthették az érdeklődők. A kulturális programok után sporteseményre került sor a Barátság Stadionban.

Július 2. Megtartotta soros munkaülését a Szolyvai Emlékparkbizottság. Az eszmecsere előtt a bizottság tagjai fejet hajtottak a sztálinisták által meghurcolt magyar országgyűlési képviselők emlékkeresztjénél.

Július 13. Az Ungvári Nemzeti Egyetem Ukrán–Magyar Oktatási-Tudományos Intézetének (UNE UMOTI) 22 diákja vette át az alap- és mesterképzés elvégzését igazoló oklevelet az egyetem Bercsényi Miklós Könyvtárában.

Július 18. Turul-ünnepséget tartottak a Tiszaabövény határában emelt turulmadaras emlékoszlopnál. Ünnepi beszédet mondott Szilágyi Mátyás, Magyarország Beregszászi Konzulátusának főkonzulja, Olekszij Petrov, a Kárpátaljai Megyei Tanács elnöke, Zubánics László, az Ukrajnai Magyar Demokrata Szövetség (UMDSZ) elnöke, Jevhen Zsupán, a Kárpátaljai Ruszin Nemzeti Tanács elnöke, Barta József, a Kárpátaljai Magyar Kulturális Szövetség alelnöke. Ezután a történelmi egyházak képviselői kértek áldást a rendezvény résztvevőire.

Július 22. Kárpátaljára látogattak az Európai Unió ukrajnai tanácsadó missziójának (EUAM Ukraine) tagjai. A nyolctagú küldöttség három tagja – Marek Dzierzega, Hannelore Valier, Soran Hansen – délelőtt Ungváron a Kárpátaljai Magyar Kulturális Szövetség (KMKSZ) székházában találkozott a kárpátaljai magyar szervezetek vezetőivel: Barta Józseffel, a KMKSZ alelnökével, megyei képviselővel és Zubánics Lászlóval, az Ukrajnai Magyar Demokrata Szövetsége (UMDSZ) elnökével. Az Európai Bizottság missziója és célja a helyi közösségek, kisebbségek társadalmi, érdekpolitikai szervezeteinek és a jogvédő szervezetek az együttműködése a polgári biztonság érdekében. A vendégek arról érdeklődtek, hogy Kárpátalján a magyar kisebbség mennyire érzi magát biztonságban, és mely tényezők fenyegetik a biztonságukat. A misszió később konkrét javaslatokkal tér vissza azzal kapcsolatban, hogy a jogvédő szervezetekkel együttműködve mit tudnak tenni a társadalmi szervezetek a problémák megoldása érdekében.

Július 23. Az KMKSZ és az UMDSZ nyilatkozatot adott ki az Ukrajna nemzeti közösségeiről szóló törvénytervezettel kapcsolatban.

Augusztus 6. Megemlékezéssel egybekötött emléktábla-avató ünnepséget tartottak a település szülőtte, Kecskés Béla költő, történelemtanár születésének 80. évfordulója alkalmából Beregsomban. A rendezvénynek a könyvtár udvara adott otthont.

Augusztus 20. I. Tiszaháti Szent István-nap a Tiszaháti Tájézmúzeumban.

Augusztus 20. Államalapító királyunk, Szent István ünnepén búcsút tartottak Tiszacsomán a helyi görögkatolikus templomban, ahol az apostoli király ereklyéjét őrzik. A templomban kiállították a Szent Korona másolatát. Az ünnepi szertartásra a Beregszászi Magyar Esperesi Kerület számos egyházközségből érkeztek zarándokok. A szent liturgián a kerület papsága mellett részt vett Ihor Vozniak érsek-metropolita és Luscsák Nílus, a Munkácsi Görögkatolikus Egyházmegye apostoli adminisztrátora is. A szent liturgia végén megáldották az idei első kenyert, melyet aztán a zarándokok között szétosztottak.

Augusztus 20. A Tiszacsomai Honfoglalási Emlékparkban megemlékezéssel és fesztivállal méltatták az augusztus 20-ai nemzeti ünnepet. A hivatalos megnyitón felszólalt Szilágyi Mátyás, Magyarország Beregszászi Konzulátusának főkonzulja, Bakancsos László, az Ukrajnai Demokrata Szövetség elnökségi tagja, Barta József, a Kárpátaljai Magyar Kulturális Szövetség alelnöke, majd elhelyezték a kegyelet koszorúit Szent István szobra előtt. A népzenei blokk nyitányán Orosz Ildikó, a Pro Cultura Subcarpathica elnöke mondott köszöntő beszédet. A program tűzijátékkal zárult.

Augusztus 20. Több jelképes eseményen méltatták Ternopilban és a régióban élő magyarok államalapító királyunk napját. Bensőséges ünnepség keretében került sor az új kenyér megszentelésére, a város botanikus kertjének Függetlenség sétányán Szent István emlékfát ültettek. Mint arról Ivánics István, a ternopili magyarokat tömörítő II. Rákóczi Ferenc Egyesület elnöke beszámolt, a szervezet, Tetyana Csubak, Magyarország ternopili tiszteletbeli konzuljának támogatásával, Szent István napján gazdag programmal várta az érdeklődőket. A rendezvényen Szikora Attila, a Hmelnickiji Magyarok Szent István Egyesületének elnöke mondott ünnepi beszédet, Majd Tetyana Csubak üdvözölte a résztvevőket.

Augusztus 22. Irodalmi Karaván vajdasági irodalmárokkal Beregszászon és az Ugocsa vidéki Tiszabökényben. A karaván vezetője Szabó Palócz Attila vajdasági író, költő, a Független Vajdasági Értelmiségiek Szövetsége – FÜVÉSZ Alapítvány elnöke. A kíséretében érkezett Ürmös Attila vajdasági író, valamint Lőrincz P. Gabriella költő, a Magyar Írószövetség elnökségi tagja bekapcsolódtak a Tiszabökény-Tiszafarkasfalván a Tiszaháti Tájmúzeum területén megrendezett Szent István-napi ünnepségbe. Ezután a beregszászi Európa–Magyar Házban dr. Zubánics László történész, az UMDSZ és a KMMI elnöke fogadta a vendégeket, akik megismerkedtek az intézet tevékenységével, az *Együtt* című irodalmi-művészeti-humán tudományi-kulturális folyóirat munkatársaival, az Intermix Kiadó által elindított Kárpátaljai Magyar Könyvek sorozat újabb kiadványaival is.

Szeptember 5. Ungváron ünnepélyesen átadták a Kárpátaljai Megyei Zenei-Dramai Színház színpadát, amelyet a magyar kormányprogram keretében a Kárpátaljai Magyar Oktatásért Alapítvány (elnök: dr. Zubánics László) közreműködésével újítottak meg. Ünnepi beszédet mondott Orbán Balázs, a Miniszterelnökség parlamenti és stratégiai államtitkára. Magyarország kormánya nemcsak „a szellemi és kulturális szálak megerősítésén dolgozik, hanem az élet más területein is a kapcsolatok erősítésére törekszik Ukrajnával” – szögezte le az államtitkár. Úgy fogalmazott: az ott élőknek közös a múltjuk, a jelenük, és közös lesz a jövőjük is. Az ünnepi előadás kiváló *alkalom* „az árkok betemetésére, s a közös sors, a geopolitikai szükségszerűségből következő kelet-közép-európai összetartozás felismerésére és tudatosítására” – fogalmazott Orbán Balázs. A Kárpátaljai Megyei Tanács elnöke, Olekszij Petrov köszöntőjében kifejtette, hogy 35 éve nem történt komolyabb felújítás a megye legnagyobb, nyolcszáz férőhelyes színházában, a forgószínpad pedig húsz éve nem működött.

Az átadás alkalmával a Magyar Állami Népi Együttes a Kárpátaljai Kultúrkaraván program részeként bemutatta a Megidézett Kárpátalja – Hágókon innen és túl című díszelőadását a zsúfolásig megtelt teremben. A hetvenedik születésnapját ünneplő Magyar Állami Népi Együttesnek a Keleti-Kárpátokban és annak előterében, a Kárpátalján élő népek – magyarok, ukránok, ruszinok, románok, zsidók és romák – gazdag tradicionális kultúráját bemutató előadása hatalmas közönségsikert aratott.

Szeptember 10–12. A tiszapéterfalvai Csárda parkban a Kárpátaljai Magyar Vállalkozók Szövetsége (KMVSZ) idén immár nyolcadik alkalommal rendezte meg kiállítás-vásárát, amelyre közel nyolcvan kiállító jelentkezett. Köszöntő beszédet mondott többek között Zubánics László, az UMDSZ elnöke. A felszólalók sorát Virág László, a KMVSZ elnöke zárta, aki beszámolt az elmúlt évek eseményeiről, a jövőbeni tervekről és programokról.

Szeptember 12. Háromnapos munkalátogatás keretében Kárpátaljára érkezett Olena Bohdan, az ukrainai etnopolitikai és lelkiismereti szabadság kérdéseivel foglalkozó állami szolgálat vezetője, aki a szolgálat népes küldöttségével a megyében élő nemzetiségek mindennapjaival, megoldásra váró problémáival ismerkedett. A munkalátogatás során felkeresték az Ungvári Nemzeti Egyetem Ukrán–Magyar Oktatási-Tudományos Intézetét, ahol a kárpátaljai magyar felsőoktatás helyzetéről tájékoztódtak. Az Ungvári Magyar Házban az Ukrainai Magyar Demokrata Szövetség (UMDSZ) képviselőjében dr. Zubánics László elnök és dr. Tóth Mihály tiszteletbeli elnök fogadta a vendégeket, s adtak tájékoztatást arról, hogyan látják a kisebbségi

(ezen belül a magyar) jogérvényesítés helyzetét Ukrajnában, milyen módon lehetne orvosolni az elmúlt években felhalmozódott kölcsönös sérelmeket (kisebbségi jogok, oktatás, nyelvhasználat), milyen megoldások léteznek az ukrán–magyar államközi kapcsolatok normalizására. Az UMDSZ vezetői mindezen felvetések/javaslatok továbbgondolása érdekében számos írásos anyagot is átnyújtottak, többek között az elmúlt időszakban elfogadott őshonos népekről szóló törvénnyel, az alkotmánybírószági határozattal vagy az készülő kisebbségi törvénytervezettel kapcsolatban.

Szeptember 15–16. Az ukrán–magyar vegyes oktatási munkacsoport Kárpátalján tartotta soros, harmadik ülését. A kétnapos rendezvényen folytatták a kétoldalú együttműködésre irányuló javaslatok megvitatását. Magyar részről Pacsay-Tomassich Orsolya, a Külgazdasági és Külügyminisztérium Magyar Diplomáciai Akadémiáért és a Stipendium Hungaricum Programért felelős államtitkára, Íjgyártó István, Magyarország ukrainai rendkívüli és meghatalmazott nagykövete, Bacskai József Magyarország ungvári főkonzulja vett részt, valamint több magas beosztású anyaországi szakember. Ukrajnáról jelen volt Vira Rohova ukrán oktatási miniszterhelyettes, Ljubov Nepop, Ukrajna magyarországi rendkívüli és meghatalmazott nagykövete, valamint számos fővárosi, illetve kárpátaljai intézmény vezetője, illetékes munkatársa. A megye tudományos és pedagógiai közösségeinek képviselőiben meghívást kapott többek között Zubánics László, az UMDSZ elnöke és Spenik Sándor, az UNE UMOTI igazgatója.

Szeptember 19. Megrendezték a XXX. Kárpátaljai Magyar Folklórfesztivált a Munkácsi Kistérséghez tartozó Dercenben. A résztvevő 23 hagyományőrző együttes keretében több mint 350-en léptek a színpadra. Nemzeti kincsünk őrzőinek lelkes résztvevőit köszöntötte Jevhen Tiscuk, a Kárpátaljai Megyei Állami Közigazgatási Hivatal Művelődési, Nemzetiségi és Vallásügyi Főosztályának vezetője, Albertné Simon Edina, Magyarország Ungvári Főkonzulátusának konzulja, Békésyné dr. Lukács Angéla, Magyarország Beregszászi Konzulátusának konzulja, dr. Zubánics László, az UMDSZ elnöke.

Szeptember 21. A jánosi Barna György stadionban megrendezték az I. Kárpátaljai Vadgasztronómiai Fesztivált. A rendezvény egyik támogatója az UMDSZ volt.

Szeptember 25. Munkácson nyolc alapító taggal megalakult a Kárpátaljai Pálinka Lovagrend, amely a továbbiakban egyesületi formában folytatja tevékenységét. A civil szervezet tagjai azt tűzték ki célul, hogy a nagy hagyományokat magában hordozó nedű értékeit megismertessék az érdeklődőkkel, ápolják és tovább vigyék a készítés hagyományait, valamint széles körben népszerűsítsék a kulturált pálinkafogyasztást. A Kárpát-medence különböző részéből érkezett hét pálinka lovagrend képviselői az újonnan alakult kárpátaljai pálinka lovagrend tagjaival együtt vonultak fel, hogy a felső várban található ökumenikus kápolnában részt vegyenek az avató ünnepségen. Az avatási ceremóniát követően a résztvevőket Zubánics László, az UMDSZ elnöke köszöntötte.

Szeptember 26. Az ungvári skanzenban immár ötödik alkalommal szervezték meg a Drugeth-napok rendezvénysorozatát, amely keretében különféle mesterkurzusok, népi mesterségek, középkori finomságok várták az ide látogatókat. A skanzeni iskolában dr. Zubánics László, az UNE magyar történelem és európai integráció tanszékének vezetője, az UMDSZ elnöke tartott közel egyórás előadást a

Drugeth-család korai szakaszáról, Drugeth Fülöp, János és Vilmos nádorok szédületes karrierjéről, a család Zemplén és Ung vármegyei megtelepedéséről. Az előadás végén könyvbemutatóra és dedikálásra is sor került.

Október 6. Rendhagyó történelemórával egybekötött megemlékezést és koszorúzást tartottak az ungvári Kálvária temetőben Szegelethy János honvédhadnagy sírjánál az UMDSZ ungvári városi szervezete, a Magyar Értelmiségiek Kárpátaljai Közossége (MÉKK) és az Ungvári Nemzeti Egyetem Ukrán–Magyar Oktatási-Tudományos Intézete szervezésében. dr. Zubánics László történész, az UMDSZ elnöke Szegelethy János és honvédtársainak sorsát, az aradi vértanúk tragikus történetét ismertette. dr. Dupka György történész a történelmi egyházak képviselőinek a szabadságharcban történő szerepvállalásáról szólt. Külön kitért báró Bémer László nagyváradi római katolikus vértanú püspök kegyetlen meghurcoltatására, aki megvakultan Ungváron a rokonainál talált menedéket, itt is halt meg, azonban a későbbiekben földi maradványait Nagyváradra átszállították.

Október 6. Az aradi vértanúkra emlékeztek a Kárpátaljai Magyar Művelődési Intézetben.

Október 21. A Beregszászért Alapítvány emléktáblát avatott Petróci Iván ruszin költő, műfordító tiszteletére a beregszászi Európa–Magyar Ház udvarán. A megemlékezésen dr. Zubánics László történész, az UMDSZ elnöke köszöntötte a megjelenteket és méltatta Petróci Iván irodalmi munkásságát. A történész kiemelte: Petróci „nagybetűs kárpátaljai ember”, aki kiemelkedő személyisége volt az ukrán és a ruszin irodalmi közösségnek, de fontos szerepet játszott a klasszikus magyar irodalmi művek ukránra fordításában is. Beke Mihály András, Magyarország Beregszászi Konzulátusának első beosztott konzulja elmondta, hogy Petróci Iván joggal érdemel emléktáblát Beregszászban, mert irodalmi tevékenységével sokat tett a két nép kulturális közösségének erősítéséért. Margarita Lukecsa, a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Ruszin Társaság képviselője beszéde végén megosztotta a hallgatósággal Petróci egyik ruszin nyelvű versét. Dupka György, az Együtt irodalmi karaván vezetője felidézte a Petróci-val közös emlékeit és a költő életpályáját.

Október 23. Ukrajna fővárosában is megemlékeztek az 1956-os forradalom kitöréséről, tisztelegtek a magyar szabadság hőseinek nagysága előtt. Kijevben, a hagyományokhoz híven, Magyarország Ukrajnai Nagykövetségének munkatársai és a Magyarok Kijevi Egyesületének tagjai közös megemlékezéseket tartottak. Az ukrán főváros magyarsága Liszt Ferenc emléktáblájánál koszorúzott, majd a Magyar-dombon álló honfoglalási emlékműnél gyűltek össze. Ünnepi beszédet Íjgyártó István, Magyarország ukrajnai nagykövete és Petneházy Gyula, a Magyarok Kijevi Egyesületének elnöke mondott.

Október 23. Koszorúzással és rövid megemlékezéssel tisztelegtek az 1956-os forradalom és szabadságharc hősei előtt Ungváron. Magyarország Ungvári Főkonzulátusa, Beregszászi Konzulátusa, a Kárpátaljai Magyar Kulturális Szövetség (KMKSZ) és az Ukrajnai Magyar Demokrata Szövetség (UMDSZ) közösen emlékezett meg a megyeszékhelyen az 1956-os magyar forradalom és szabadságharc 65. évfordulójáról. Az első helyszín a Majdan Hősei (Herojiv Majdanu) park volt, ahol az 1956-os emlékmű mellett a karantén szabályok betartásával az Ungvári 10. Számú Dayka Gábor Magyar Tannyelvű Középiskola tanulói adtak rövid műsort. Ezt követően a jelenlévők elhelyezték a koszorúkat és a virágokat az emlékmű

talapzatánál. A két külképviselet vezetői és munkatársai, a megyei tanács és közigazgatási hivatal vezetői, társadalmi és civil szervezetek, valamint az oktatási intézmények képviselői emlékeztek. Ezt követően a forradalmat méltatók átvonultak a Dovzsenko utcába, az ungvári börtönhöz, ahol a 2006-ban felavatott márványtábla előtt folytatódott a rendezvénysorozat.

Október 24. A 2012-ben alakult Kisebbségi Jogvédő Intézet (KJI) kiterjedt jogsegélyszolgálatot működtet a Kárpát-medencében. A budapesti székhelyű intézet küldöttsége kárpátaljai körútja során ellátogatott Beregszászba, ahol a magyar konzulátuson találkoztak Zubánics Lászlóval, az UMDSZ elnökével. Csóti György, a KJI igazgatója – aki korábban az MDF és a Fidesz országgyűlési képviselője volt, tevékenykedett zágrábi nagykövetségként és televíziós szerkesztőként is – megbotránkoztatónak tartja, hogy a jelenlegi ukrán vezetés semmibe veszi a kétoldalú ukrán–magyar megállapodásokat, de a nemzetközi szerződésekben vállalt kötelezettségei sem tartják vissza jogfosztó intézkedéseiben.

November 3. Kerekasztal-fórumot tartottak Ungváron az állami etnopolitikai és lelkiismereti szabadság kérdéseivel foglalkozó szolgálat vezetőjének, a nyelvi ombudsmani iroda képviselőinek, a kárpátaljai nemzeti kisebbségi szervezetek, illetve a megyei állami közigazgatás illetékes főosztályai vezetőinek részvételével, melynek fő témája Az ukrán nyelv államnyelvként való működésének biztosításáról szóló törvény rendelkezéseinek megvitatása és magyarázata volt. A kormány álláspontjáról beszámolót tartott Olena Bohdan, Ukrajna Állami Etnopolitikai és Lelkiismereti Szolgálatának vezetője, Andrij Vitrenko, az államnyelvvédelmi biztos képviselője. A kerekasztal résztvevői szerint pontosításra szorul az objektumok megnevezéseinek, a helységnevtáblák stb. nyelve is. A fórum munkájában részt vett és felszólalt dr. Zubánics László, az UMDSZ elnöke is.

November 4–6. Magyarok jogvédelme a Kárpát-medencében 2021. Online konferencia a Kisebbségi Jogvédő Intézet szervezésében. Mások mellett előadást tartott Dr. Tóth Mihály (tiszteletbeli elnök, UMDSZ): Az ukrán kisebbségek jogi helyzete a legújabb fejlemények tükrében címmel.

November 19. A Szolyvai Emlékparkbizottság, a Kárpátaljai Magyar Művelődési Intézet (KMMI), valamint az Ungvári Nemzeti Egyetem Ukrán–Magyar Oktatási-Tudományos Intézet (UNE UMOTI) Történelem és európai integráció tanszéke rendezésében Beregszászban, az Európa–Magyar Ház konferenciatermében tartották meg a GULÁG–GUPVI-kutatók nemzetközi fórumát. Nyitóbeszédet mondott dr. Tóth Mihály, a Szolyvai Emlékparkbizottság elnöke. A konferencia résztvevői felavatták, megkoszorúzták a beregszászi Európa–Magyar Ház udvarán az 1945. január 25-én kivégzett Benda Kálmán beregszászi vízügyi mérnök, a magyar országgyűlés felsőházi tagja emléktábláját. A délutáni program csöndes koszorúzással fejeződött be a sztálini megtorlás áldozatainak beregszászi emlékművénél.

November 20. A Szolyvai Emlékparkban ökumenikus istentisztelettel, koszorúzással emlékeztek a kommunista diktatúra áldozataira. Az Emlékparkbizottság tagjai, a történelmi egyházak és a magyar társadalmi szervezetek képviselői lerótták tiszteletüket az 1944 őszén ártatlanul elhurcoltak és meggyilkoltak, valamint a világháborúban elesettek emléke előtt.

November 22. Videó-konferencia keretében ülésezett az Ukrajna Oktatási és Tudományos Minisztériuma mellett működő őshonos népek, nemzeti kisebbségek

társadalmi szervezeteiből álló tanács, amely napirendjén több fontos kérdés szerepelt:1.) A nemzeti közösségekről (nemzeti kisebbségek) szóló törvénytervezet a kisebbségi oktatás szempontjából;2.) Az őshonos népek, nemzeti kisebbségek nyelve és irodalma oktatásának oktatási-módszertani biztosítása a 2021-2022-es tanévben;3.) Az etnokulturális komponenssel rendelkező középfokú oktatási intézmények tanárai szakmai továbbképzésének kérdései. A tanácskozás munkájában részt vett Vira Rogova miniszterhelyettes (Oktatási és Tudományos Minisztérium), Olena Bogdan, az Etnopolitikai és Vallásszabadsági Állami Szolgálat vezetője, Dmitro Ljubinec, a Legfelsőbb Tanács kisebbségi bizottságának elnöke. A kisebbségi (magyar, román, orosz, bolgár) szervezetek hivatalos álláspontját Aurica Bojescu, az Ukrajnai Románok Régióközi Szervezetének titkára, a tanács tagja fejtette ki. A javaslatokat korábban írásos formában is megküldték az illetékeseknek, azonban ezekben az ügyekben a nyár elejétől elmozdulás nem történt. Az ukrajnai magyarságot a tanácskozáson dr. Zubánics László, az UMDSZ elnöke, dr. Orosz Ildikó, a KMPSZ elnöke, Szilágyi Lajos és Kántor József oktatásügyi szakértők képviselték. Bár több fórumon elhangzott, hogy A nemzeti közösségekről szóló törvénytervezet jelentős módosításokra szorul, az elhangzottak szerint erre valószínűleg nem fog sor kerülni, mert a tervezetet „elfogadó/támogató” kisebbségi szervezetek száma elegendő ahhoz, hogy a szerzők figyelmen kívül hagyják a többiek (köztük a magyarok és románok) véleményét.

December 26. A Kárpátaljai Magyar Művelődési Intézet (KMMI), a Magyar Értelmiségiek Kárpátaljai Közössége (MÉKK), Som község, a Somi Gimnázium és a Somi Irodalmárok Emlékmúzeuma Sütő Kálmán és Kecskés Béla, a kárpátaljai magyar irodalom kiemelkedő alkotói emlékére – a vírushelyzetre való tekintettel – online szavalóversenyt hirdetett.

2022

Január 1. Magyarország Ungvári Főkonzulátusának munkatársai a magyar társadalmi és kulturális szervezetekkel (KMKSZ, UMDSZ, MÉKK) közösen helyezték el a megemlékezés koszorúit Petőfi Sándor ungvári szobránál a költő születésének 199. évfordulója alkalmából.

Január 19. Turák Angéla ungvári nyugalmazott pedagógus, festőművész, illusztrátor, író, költő *Köszönet* című új, az ifjúságnak szóló kötetét a magyar kultúra napja küszöbén a Kárpátaljai Magyar Művelődési Intézet (KMMI) szervezésében mutatták be az Ungvári Magyar Házban. A rendezvényt megtisztelte jelenlétével Kuti László ungvári magyar konzul. A könyvbemutatón Turák Angéla beszélgetőtársa dr. Zubánics László, az UMDSZ elnöke volt, aki többek között ismertette a művésznő tartalmas életútját és több mint hatvanéves pedagógiai pályafutásával szorosán összefonódó művészeti tevékenységét, aki pedagógiai és képzőművészeti tevékenységén kívül gyerekkönyveket illusztrál és ír ukrán, magyar és szlovák nyelven.

Január 20. A Magyar Értelmiségiek Kárpátaljai Közössége (MÉKK) és a Kárpátaljai Magyar Művelődési Intézet (KMMI) idén is megszervezte hagyományos rendezvénysorozatát a magyar kultúra napja alkalmából. Az első helyszínen, a beregszászi Kölcsey Ferenc-emléktáblánál dr. Zubánics László történész, az UMDSZ

elnöke nyitó beszéde és a Himnusz eléneklése után Magyarország Ungvári Főkonzulátusa nevében Kuti László konzul, Magyarország Beregszászi Konzulátusa nevében Beke András Mihály misszióvezető helyezte el koszorúját az emléktáblánál, majd a Magyar Anyanyelvápolók Szövetsége nevében Moritz László és Pomozi Péter koszorúzott. Az UMDSZ nevében dr. Tóth Mihály alkotmányjogász, tiszteletbeli elnök, dr. Zubánics László elnök, Tóth Miklós járási képviselő, továbbá Dupka György, a MÉKK elnöke koszorúzott, de elhelyezték a megemlékezés virágait a beregszászi művészeti iskola, a Vitézi Rend kárpátaljai képviselői, a helyi tanintézetek, egyesületek, valamint a környező községek képviselői is.

Január 20. A magyar kultúra napja rendezvénysorozat második helyszíne a beregszászi Európa–Magyar Ház volt, ahol megrendezésre került a hagyományos évértékelő Értelmiségi Fórum2022 konferencia. A tanácskozás aktuális témája: „Lenni vagy nem lenni: ez itt a kérdés”. A nyelvpolitikai, irodalmi, művészeti, humán tudományos és a kulturális élet helyzetértékelése Kárpátalján. Végső konklúzió: nem adjuk fel, szellemi önfegyelmel tovább küzdünk eddig megszerzett kisebbségi jogaink érvényesítéséért. Fontos az együvé tartozás, az összefogás, a jóhiszemű szövetségekkel való együttműködés stb. A Mit csináljunk? kérdés tekintetében újabb kihívásként a vezető értelmiségiekre vár az aktuális cselekvési program megfogalmazása és megvalósítása a kárpátaljai magyarság érdekében.

Január 21. A magyar kultúra napja rendezvénysorozat negyedik helyszíne a Kárpátaljai Néprajzi és Népi Építészeti Múzeum kiállítóterme volt, ahol ünnepélyes keretek között megnyitották a XIII. Carpatika Art Expo csoportos képzőművészeti kiállítást. A magyar, ukrán, ruszin, szlovák alkotók hagyományos fórumán a MÉKK Munkácsy Mihály Képzőművészeti Egyesület és más alkotóműhelyek képviselőiben 23 képzőművész több, mint 50 alkotását állították ki.

Február 18. Magyar Levente, a Külgazdasági és Külügyminisztérium parlamenti államtitkára beregszászi látogatása idején bejelentette, hogy Magyarország és Ukrajna közösen felújítja az egykori beregszászi nagyzsinagógát, a város főterének egyik meghatározó épületét. A tervek szerint 2024 végén nyílnak meg a felújított zsinagóga és a hozzá szervesen kapcsolódó új szárny alkotta kulturális közösségi tér.

Február 24. Megkezdődött a háború.

Február 25. A kommunizmus áldozatainak emléknapján a Kárpát-medencei írókaraván tagjai a beregszászi Európa–Magyar Házban a XX. század és a második napja tartó orosz–ukrán háború áldozataira emlékeztek, gyertyát gyújtottak, és az emléktáblát is megkoszorúzták. Az eszmecsere résztvevői megvitatták a kortárs irodalom helyzetét, szóltak az újabb kiadványokról és az elkövetkező irodalmi eseményekről, valamint a 20 éves Együtt című irodalmi folyóiratról. A vendégek a délutáni órákban szerencsésen átkeltek az Asztély-Beregsurány határon. Mindenütt bábeli zűrzavar, zsúfoltság, a katonai behívó elől menekülő férfiak, családok sokasága, az idesereglett nép zöme belső Ukrajnából érkezett, és Magyarországon keresnek menedéket.

Február 25. A háborút kísérő információs hadviselés keretében számos internetes felületen az a hír kapott lábra, hogy a kárpátaljai magyarok referendumot kezdeményeznek, amelynek célja az Ukrajnától való elszakadás jóváhagyása. Az Ukrajnai Magyar Demokrata Szövetség magyar és ukrán nyelvű közleményben cáfolta az álhírt.

Március 15. Március 15-én a világ magyarsága az 1848–49-es forradalomra és szabadságharcra, illetve annak hőseire emlékezik. Az Ukrajnában zajló háború miatt a kárpátaljai magyarok idén csendes koszorúzással emlékeztek meg Munkácson, Beregszászon, Nagyszőlősen, Técsőn és más településeken a Kárpátaljai Magyar Kulturális Szövetség (KMKSZ), az Ukrajnai Magyar Demokrata Szövetség képviselői és a megyénkbe akkreditált magyar diplomaták részvételével. A szabadságharc kezdetének 174. évfordulója alkalmából Petőfi Sándor szobránál emlékezett Magyarország Beregszászi Konzulátusa és az Ukrajnai Magyar Demokrata Szövetség elnöksége. Mint köszöntőjében Gyebnár István konzul elmondta, fontos, hogy magyar történelmi múltunk jeles eseményeiről az Ukrajnában zajló háborús események közepette is emlékezzünk. Dr. Zubánics László, az UMDSZ elnöke rövid beszédében a szabadság, mint eszme fontosságára hívta fel a figyelmet, majd párhuzamot vont a '48-as szabadságharcosok küzdelme, valamint az ukrán nép jelenlegi harca között. A résztvevők egy perces néma csennel emlékeztek a háború két hete alatt elesett több száz áldozatra, majd elhelyezték a tisztelet virágait és koszorúit az emlékmű talapzatán.

Május 10. A Kárpátaljai Szövetség budapesti székházában irodalmárokból, történészekből, művészekből, olvasókból, barátokból álló népes társaság gyűlt össze, hogy felköszöntse, megünnepelje a 70. életévüket betöltő Füzesi Magda József Attila-díjas költőt és dr. Dupka György Berzsenyi-díjas író, történészt. Az ünnepi műsor elején Benza György, a Kárpátaljai Szövetség elnöke üdvözölte a jelenlévőket és köszöntötte az ünnepeltek.

Május 13. A Munkácsy Mihály Magyar Ház adott otthont A jövő nemzedékének szülőföldi továbbtanulásáért fizika és matematika szakon című szemináriumnak. A szervezők a szeminárium céljául tűzték ki, hogy a kárpátaljai magyar iskolák tanulóit egyetemi továbbtanulásra biztassák fizika vagy matematika szakon. A rendezvényen közel 30 fő vett részt: magyar tannyelvű középiskolák, líceumok, gimnáziumok igazgatósága, illetve fizika, matematika és informatika szakos tanárai.

Május 17. Rendhagyó irodalomóra keretében emlékeztek a Beregszászi Bethlen Gábor Líceumban Dsida Jenő születésének 115. évfordulójáról. Az apropó mindenképpen adott, hiszen Dsida Jenő (az évkönyvek szerint Binder Jenő néven) 1917–1918 között a jogelőd Magyar Királyi Állami Főgimnázium „padjait koptatta”. Az 1917–18-as évkönyv szerint tanulmányait minden tárgyból jelesre fejezte be. Szabó Árpád igazgató köszöntő szavai után dr. Zubánics László, az UMDSZ elnöke emlékezett a költőre. Pomogáts Béla irodalomtörténész gondolatait idézve: „Dsida Jenő egyénisége elütött a történelemmel viaskodó hitvallókétól, ő nem a végzettel kívánt pereskedni, egyszerűen énekelni akart: a természetről, a szerelemről, az ifjúságról, akár a késő romantikusok. Úgy érkezett az irodalomba, akár egy kamasz angyal, mámoros ifjúsággal, lobogó szőkén, telve lelkesedéssel és önbizalommal.” A mindösszesen 31 esztendőt megért költő életútja Kolozsváron ért véget. „S Ő elrohant alkonyi fényben / egy lángszínű lepke után”. A Bethlen Gábor Líceum végzős diákjai rövid irodalmi összeállítással emlékeztek a költőre. Részletek hangzottak el életútjáról, az Előre való beszéd és Psalmus Hungaricus című költeményeiből.

Május 25. 2022 februárja óta az Ukrajnai Magyar Demokrata Szövetség tulajdonát képező Ungvári Magyar Ház ad otthont az Ungvári Nemzeti Egyetem

Ukrán–Magyar Oktatási-Tudományos Intézet által működtetett humanitárius segélyközpontnak. Az elmúlt 3 hónap során több nagyobb szállítmány érkezett Magyarországról (Záhony város és Fényeslitke község koordinálásával), amelyeket a régióban működő egészségügyi intézményeknek, a keleti hadszíntéren harcoló 128-as hegyi dandárnak, a 101-es számú területvédelmi dandárnak juttattak el. A beérkezett tartós élelmiszerekből és tisztálkodási szerekből juttattak a különböző menedékszállások fenntartóinak, illetve az Ungvári Nemzeti Egyetem nyugdíjas oktatóinak is.

Június 3. Az ungvári Kálvária temetőben az Ukrajnai Magyar Demokrata Szövetség (UMDSZ) és a Magyar Értelmiségiek Kárpátaljai Közössége (MÉKK) szervezésében csendes koszorúást tartottak a nemzeti összetartozás napja alkalmából Posch Alajos (1884–1919) mártír újságíró sírjánál. Tiszteletét tette mások mellett dr. Spenik Sándor, az UMDSZ UMNT elnöke, Meskó János, a Szolyvai Emlékparkbizottság tagja, dr. Dupka György történész, a MÉKK elnöke, Fuchs Andrea irodavezető.

Június 4. A nemzeti összetartozás napján a világ számos magyarok lakta területén ünnepelték a magyar nemzet egységét és összetartó erejét. Kárpátalján az orosz–ukrán háború miatt idén csak néhány szimbolikus helyszínen, csendes koszorúzással méltatták a nemzeti összetartozás napját. Beregszászon, az Európa–Magyar Ház emlékfalán lévő táblánál dr. Zubánics László, az Ukrajnai Magyar Demokrata Szövetség (UMDSZ) elnöke tartott rövid emlékbeszédet, majd a jelenlévők megkoszorúzták az emléktáblát.

Június 10. A Kárpátaljai Szövetség és a Magyar Értelmiségiek Kárpátaljai Közössége rendezésében irodalmi-művészeti estre került sor Budapesten június 10-én. A rendezvény a 93. Ünnepi Könyvhéthez kapcsolódott, amelyen a kárpátaljai származású és a régió múltjával foglalkozó írók, költők, kutatók 2020–2022 között kiadott műveit mutatták be az érdeklődőknek.

Június 16. Az Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltára és a Kronosz Kiadó gondozásában megjelent „VISSZHANG: Az 1956-os magyar forradalom és az ukrán társadalom a KGB dokumentumainak tükrében” című könyv bemutatójára került sor az Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltára dísztermében. Az összeállítók nevében a kötetet bemutatta Andrij Kohut, Ukrajna Biztonsági Szolgálatok Állami Ágazati Levéltára igazgatója (online módon), Cseh Gergő Bendegúz, az Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltár főigazgatója, prof. Dr. Gecsényi Lajos, a Magyar Országos Levéltár nyugalmazott főigazgatója, Baráth Magdolna a magyar rész szerkesztője.

Június 21. Ismét a kárpátaljai magyarságról ír a New York Times, amelynek stábjja június elején járt Kárpátalján. Nem először közölt cikket a kárpátaljai magyarságról a New York Times, amely megkérdőjelezi Ukrajnához való lojalitásukat. Mások mellett megszólaltatják Zubánics Lászlót, az Ukrajnai Magyar Demokrata Szövetség vezetőjét is.

Július 9. Dupka György, a Szolyvai Emlékparkbizottság felelős titkára és a testület képviselői terepszemlét tartottak az emlékparkban.

Július 12. Megtartották az Ungvári Nemzeti Egyetem (UNE) Ukrán–Magyar Oktatási-Tudományos Intézetének (UMOTI) diplomaosztó ünnepségét. A viszontagságos körülmények ellenére összesen 50 frissdiplomást bocsátott ki az

intézmény az idén. Közülük most 31-en kapták meg az alapképzés elvégzését igazoló oklevelet. Négy év munkájának kézzelfogható eredményét 8 történelem, 5 magyar nyelv és irodalom, 8 országismeret, 8 matematika és 2 fizika szakos diák vette át.

Augusztus 6. Az Ipolyszécsénykén megtartott VII. Palóc Világtalálkozóra a szerbiai Kupuszina mellett a kárpátaljai Nagydobronyból is érkeztek szép népviseletbe öltözött „jó palócok”. A Zöld Ág Énekkar utazását az eseményre az UMDSZ támogatta.

Augusztus 12–20. Az erdélyi 24. Szent István-napi NéptáncTalálkozón Kárpátalját az eszenyi Ritmus néptáncgyűttes (művészeti vezetője: Szabó Tibor) képviselte, felléptek többek között Kolozsváron, a vásári forgatagon is.

Augusztus 19. A Tiszabökénnyel egybeolvadt Tiszafarkasfalva területén található a Tiszaháti Tájmuzeum, a volt Fogarassy-kastély, annak egykori római-, most görögkatolikus kápolnája, ahol a Tiszaháti Tájmuzeum és a Tiszabökényi Római Katolikus Egyházközség szervezésében lezajlott a II. Tiszaháti Szent István-napi Ünnepszék, az új kenyér megszentelése. Ünnepsi beszédet tartott dr. Zubánics László, az UMDSZ elnöke.

Augusztus 20. A Lembergi Magyarok Kulturális Szövetsége (LMKSZ) az idén is a hagyományoknak megfelelően köszöntötte államalapító Szent István királyunk ünnepét. A szervezet tagjai koszorút helyeztek el Árpád-házi Boldog Konstancia hercegnő (IV. Béla király lánya) emléktáblájánál, amely a lemergi Keresztelő Szent János templom falán található. Az ünnepségen részt vett Larisza Malekh asszony, Magyarország lemergi tiszteletbeli konzulja is.

A KMKSZ ÉS AZ UMDSZ KÖZÖS NYILATKOZATA
Ukrajna elnökének a 12. kijevi biztonsági fórumon
elhangozott kijelentéseivel kapcsolatban

A kárpátaljai magyar szervezetek visszautasítják P. Porosenko azon kijelentéseit, hogy Magyarország Moszkva befolyására állt ki a kárpátaljai magyarok nyelvi és oktatási jogaiért. Az elnök állításával szemben sem Magyarország, sem a kárpátaljai magyarok nem érdekeltek abban, hogy az Ukrajnában élő gyermekek ne sajátítsák el az ukrán nyelvet.

Épp ellenkezőleg, fontosnak tartjuk az államnyelv elsajátítását, s évek óta szorgalmazzuk, hogy megfelelő módszerekkel oktassák a magyar gyermekek számára az ukrán nyelvet. Ez azonban nem jelenti azt, hogy elfogadjuk, ha nyelvi és oktatási jogaiban korlátozzák közösségünket. Ezt támasztja alá az a sok-sok beadvány és a több mint hatvanötezer összegyűjtött aláírás, amiben követeltük jogaink megőrzését.

Sajnálatosnak tartjuk, hogy az elnök megfeledkezett a magyarságnak tett 2014-es választási ígéretéről, hogy meg fogja őrizni, illetve bővíteni fogja a közösség nyelvi és oktatási jogait, mi több tevékenysége ennek épp az ellenkezőjét bizonyítja.

Mi továbbra is kiállunk a kisebbségek, köztük a kárpátaljai magyarság alkotmányos jogainak és az ország nemzetközi kötelezettségvállalásainak maradéktalan érvényesítése mellett.

Ungvár, 2019. április 15.

A KMKSZ és az UMDSZ nyilatkozata az ukrán, mint államnyelv használatáról elfogadott törvényel kapcsolatban

Az ukránnak, mint államnyelvnek a funkcionálásáról szóló törvény, kötelező erővel írja elő az államnyelv kizárólagos használatát a közélet szinte minden területén, beleértve a közoktatást, a sajtó és hírközlés, valamint a gazdasági, politikai és kulturális tevékenységek szféráit is, ezzel gyakorlatilag kizárva bármely más nyelvnek a társadalmi érintkezésben való használatának a lehetőségét. Mint állampolgári kötelezettséget határozza meg az ukrán nyelv ismeretét, gyakorlatilag bármilyen kinevezéssel és megválasztással járó közhivatal, illetve méltóság elnyerésének alapfeltételül szabja az ukrán nyelv tudását. Intézményrendszert hoz létre az előirt szabályok betartására, annak megsértését hivatalvesztéssel, illetve bírságokkal torolja meg.

Ily módon, e törvény nem csak ellehetetleníti a nemzeti és nyelvi kisebbségek nyelveinek a közösségi térben való használatát, de még büntetést is kilátásba helyez e szabályok megsértői számára, ezzel ellentmond az ország hatályos Alkotmányának és számos nemzetközi kötelezettségvállalásának is.

Úgy véljük, hogy az elfogadott törvény diszkriminatív jellegű, mely alapjaiban sérti az ország polgárainak emberi jogait, drasztikusan tovább szűkíti az Ukrajnában élő nemzetiségeknek az anyanyelv használatával kapcsolatos jogait, tovább gerjeszti a feszültséget bel- és külpolitikai vonatkozásban egyaránt. Ellentmond az ország Európa Unió és Euro-atlanti integrációs törekvéseinek.

Ungvár, 2019. április 25.

Nyilatkozat a középfokú oktatásról szóló törvénnyel kapcsolatban

A kárpátaljai magyar szervezetek tiltakoznak a parlament által 2020. január 16-án elfogadott „Teljes általános középoktatásról” szóló, 0901 számú törvény kisebbségi nyelvhasználatot érintő tételei ellen, mely az ország alkotmányát és nemzetközi vállalásait semmibe véve megfosztja a nemzetiségi kisebbségeket az anyanyelven való tanuláslehetőségétől.

Sajnálatosnak tartjuk, hogy sem a Velencei Bizottság ajánlásait, sem a nemzeti kisebbségek javaslatait nem vették figyelembe a törvény második olvasatban történő kidolgozásakor. Rendkívüli aggasztónak tartjuk, hogy ígéreteivel ellentétben az új ukrán politikai vezetés tovább folytatja az előző kormányzat által elkezdett kisebbségellenes politikát.

A törvény bevezetése esetén az ukrainai nemzeti kisebbségek elvesztik a szabad nyelvválasztás lehetőségét az oktatás területén, ezért a magyar szervezetek felkérjük az államelnököt, hogy ne írja alá ezt a kisebbségek, így a kárpátaljai magyarok megmaradását is alapjaiban veszélyeztető törvényt.

Brenzovics László, a Kárpátaljai Magyar Kulturális Szövetség elnöke
Orosz Ildikó, a Kárpátaljai Magyar Pedagógusszövetség elnöke
Zubánics László, az Ukrainai Magyar Demokrata Szövetség elnöke

2020. január 18.

Az UMDSZ elnökségének nyilatkozata

Augusztus 11-én megkaptuk a Kárpátaljai Magyar Kulturális Szövetség írásos állásfoglalását a 2020. évi választásokkal kapcsolatos, az önkormányzatok valamennyi szintjén való közös indulásra és együttműködésre vonatkozó álláspontunkra. Ennek lényege, hogy mindazon kistérségekben és járásokban, ahol a magyarság számottevő erőt képez – mindkét szervezet induljon külön, s csupán ott működjünk együtt, ahol a testületbe való bejutás eleve kétséges. Meglátásunk szerint arról, hogy ki milyen módon indul külön, nincs sok értelme heteken keresztül megbeszéléseket folytatni, különösképpen úgy nem, hogy ezzel kapcsolatban a KMKSZ-nek megvan a szilárdan eltökélt álláspontja, s az elképzeléséből egy jottányit sem hajlandó engedni.

A KMKSZ elnöksége által megfogalmazott döntés – hogy egy esetleges regionális együttműködés kialakításának lehetőségét és felelősségét egy helyi szervezeti struktúra belátásra bízva – mindenképpen furcsa, lévén, hogy egyébként minden politikai döntést a szervezet elnöksége fenntart magának. Mindemelllett meg kell jegyeznünk, hogy ugyanezen döntés – a helyi regionális érdekeken megbukva – 2015-ben katasztrofális következményekkel járt a magyar-magyar együttműködésre nézve valamennyi magyarlakta járásban.

A magunk részéről nagyon sajnáljuk, hogy a Kárpátaljai Magyar Kulturális Szövetség éppen ezt a döntést hozta meg. Szerintünk a magyar pártok külön listákon való indulása hatalmas hiba, amely nem szolgálja a kárpátaljai magyarság érdekeit.

Az Ukrajna Magyar Demokrata Szövetség – Ukrajnai Magyar Demokrata Párt a maga részéről részt kíván venni a 2020. évi önkormányzati választásokon, ebből kifolyólag mindenütt hozzálatott az egyéni jelöltállításához és a pártlisták összeállításához.

Az UMDSZ elnöksége

Beregszász, 2020. augusztus 12.

Az Ukrajnai Magyar Demokrata Szövetség nyilatkozata az augusztus 20-iki kárpátaljai eseményekkel kapcsolatban

Augusztus 20-a államalapító Szent István királyunk ünnepe Magyarország és a világ magyarsága számára egyszerre állami és nemzeti ünnep is. Ezen a napon ünnepeljük a keresztény magyar államiság létrejöttét – azét az államét, amely több mint ezeréves fennállása során a magyar nemzet létrejöttének alakítója, fenntartója volt. A magyar állam nagymértékben hozzájárult ahhoz, hogy európai nemzetünk ne csupán megfelelő módon beilleszkedjen a keresztény európai népek nagy családjába, de aktív formálója legyen sokat szenvedett Közép-Európánkban a különféle nyelvet, szokás és vallás követő népek békés és harmonikus egymás mellett való élésének és boldogulásának.

Hagyományosan ezt az ünnepet a magyar államiságot megalapozó, a kereszténység magvait Pannóniában elhintő István királynak szenteljük, akit apostoli tevékenysége elismeréséül a katolikus (illetve 2000-től az ortodox) egyház is szentjei között tisztel. Ezen a napon a magyar katolikus templomokban mindenütt ünnepi szentmisék keretében adnak hálát a szent király mennyei pártfogásáért. Immár több évtizede ez a hagyomány itt, Kárpátalján is.

Azonban az ideai esztendőben a hálaadás – amely keretében az új terméskből készült kenyeret is megszenteljük – örömet egy szomorú esemény is beárnyékolja, amely ellenséges, xenofób és keresztényellenes hangulatok szítására alkalmas. A délelőtti órákban a hatóságoknál ismeretlen személyek bejelentést tettek, hogy robbanószerkezeteket helyeztek el több helyszínen, köztük a beregszászi, a técsői és az aknaszlatinai római katolikus templomban. Immár több évtizede ezek a templomok a kárpátaljai Szent István-napi ünnepségek fő helyszínei. A feljelentések alapján a terror-elhárítási egységek kiszálltak a helyszínekre, félbeszakították az egyházi szertartásokat, a híveket pedig kitesékelték a templomokból. Jelenleg is keresik a robbanószerkezeteket.

Az Ukrajnai Magyar Demokrata Szövetség – Ukrajnai Magyar Demokrata Párta maga részéről mélységesen elítéli a névtelen provokátorok cselekedeteit, amelyek a nemzetiségek közötti békés és harmonikus együttélés megbontására irányulnak. Meglátásunk szerint a mai események azt mutatják, hogy egyesek elégedetlenek azzal a társadalmi békével, amely régióinkban uralkodik, éppen ezért mindent megtesznek annak érdekében, hogy azt megbontsák.

Bár ezek az események negatív üzenetet hordoznak, Szent István királyszemélyes példaadása, öröksége megerősít bennünket abban a hitünkben, hogy a keresztényi értékek mentén – amelyeket ez az ünnep is megtestesít – személyes példaadásunkkal és cselekedeteinkkel mi is hozzájárulhatunk szülőföldünk, Kárpátalja felvirágoztatásához és értékeinek megőrzéséhez. Segítsen meg bennünket ebben az Isten!

UMDSZ-UMDP

2020. augusztus 20.

**Az Ukrajnai Magyar Demokrata Szövetség elnökségének
nyilatkozata
az Ukrajna Biztonsági Szolgálatáról a Kárpátaljai Magyar Kulturális
Szövetség, annak egyes intézményeivel és vezetőjével szemben fogantatosított
intézkedésekkel kapcsolatban**

Felháborodással és aggodalommal értesültünk arról, hogy az UBSZ munkatársai bíróság által engedélyezett házkutatásokat tartottak a nevezett magyarságszervezet intézményeinek irodáiban és vezetőjének lakásán. A szolgálat által közzétett tájékoztatás szerint ezen eljárásra a KMKSZ és annak vezetőjével szemben az állam szuverenitásának megsértése, az állam belügyeibe való beavatkozás elősegítése, az állam biztonságát aláásó, a hazaárulás jegyeit hordozó tevékenység gyanújával kapcsolatosan került sor.

Magyar társszervezetünkkel való szolidaritásunknak kifejezve kötelességünknek érezzük hangot adni annak, hogy véleményünk szerint ezek a vádak teljesen megalapozatlanok, a fogantatosított intézkedések pedig valószínűleg konceptuálisan provokatív-politikai jellegűek.

Az UMDSZ elnöksége

Beregszász, 2020. december 1.

Az Ukrajnai Magyar Demokrata Szövetség elnökségének nyilatkozata

Köztudott, hogy Kárpátalján a KMKSZ Jótékonyági Alapítvány végzi az oktatási-nevelési és a szociális támogatásokra vonatkozó kérelmek elbírálását, a pénzösszegek kifizetését. Ez évben több mint száz – oktatásban, egészségügyben, közművelődésben dolgozó – pályázó kérelmét elutasították.

Az indok, hogy az illető „a magyar nemzetpolitika céljaival nem összeegyeztethető tevékenységet folytat”. Szövetségünk, akárcsak a legtöbb magyar Kárpátalján, több okból is megdöbbenéssel és értetlenséggel értesült erről a döntésről. Először is azért, mert a pályázati kiírásban sehol sem szerepel olyan kritérium, amely megszabná a kérelmező közéleti tevékenységét, szerepvállalását, politikai irányultságát. Másodsor azért, mert szembemegy a hatályos általános emberjogi törvényekkel. Ukrajna Alkotmányának 38.cikkelye is egyértelműen kimondja: minden állampolgárt megilletnek az állampolgári és a szabadságjogok, ezen belül a választás és a választhatóság, a politikai véleménynyilvánítás joga.

Szilárd meggyőződésünk, hogy ez, a nemzetpolitika nevében meghozott diszkriminatív döntés több kárt okoz, mint elképzelt hasznot hoz nemzetrészünknek. Egyfelől a maréknyi magyarság megosztását eredményezi, ami egyértelműen a közösségünk további gyengüléséhez vezet. Másfelől újabb támadási felületet kínál fel az ukrajnai, nyíltan kisebbségellenes politikai erőknek, személyeknek. E két dologra pedig semmi szükségünk nincs, főként ebben a jelenlegi magyar-ukrán, ukrán-magyar feszült viszonyban.

Emlékeztetni szeretnénk arra, hogy egyszer már megtörtént 2010-ben, amikor A és B kategóriákba sorolták a kárpátaljai magyarságot. Akkor, amikor mindmáig nem bizonyított vádakra hivatkozva az UMDSZ-től megvonták a schengeni vízumhoz szükséges támogató nyilatkozatok kiadási jogát, s egyetlen magyar szervezetet ruháztak fel ezzel a joggal. Magyar emberek ezreit hozták ezzel kényelmetlen, mi több megalázó helyzetbe. A kérelmek elutasításával akkor ejtett sebek mindmáig nem gyógyultak be. Úgy véljük, nem léphetünk kétszer ugyanabba a folyóba, nem szabad elkövetni másodsor is ugyanazt a hibát, magyarokra és magyarabbakra osztani a közösségünk tagjait.

Felszólítjuk a KMKSZ Jótékonyági Alapítvány vezetőit, hogy vizsgálják felül ezt a szégyenletes, nemzetegyesítés helyett nemzetrombolást eredményező döntésüket. Az UMDSZ elnöksége ezzel kapcsolatban hivatalos levélben megkereste a magyar nemzetpolitika illetékeseit!

Az UMDSZ elnöksége

Beregszász, 2021.január 1.

**Denisz Smigal úrnak,
Ukrajna miniszterelnökének
Ljudmila Deniszova asszonynak,
Ukrajna Legfelsőbb Tanácsa emberjogi biztosának**

**Az ukrajnai nemzeti kisebbségek képviselőinek az anyanyelvük nyilvános
használatára vonatkozó jogainak az államnyelvi ombudsman általi
megsértéséről**

Tisztelt Denisz Anatolijovics és tisztelt Ljudmila Leontyijivna! Kénytelenek vagyunk Önökhöz fordulni, mivel a Tarasz Kreminy úrnak megküldött levelünkre (csatolva) – amelyben tevékenységével kapcsolatos fenntartásaink indítékait és okait részleteztük – olyan válasz érkezett (csatolva), amelyben az adott hivatali személy teljesen jogszerűnek minősíti ezt a magatartást. Konkrétan: az ő értelmezésében a regionális vagy kisebbségi nyelvek Európai Chartája normatíváiból rá (illetve tevékenységére) csak az a kitétel vonatkozik, hogy „A regionális vagy kisebbségi nyelvek védelme és ösztönzése nem történhet a hivatalos nyelv sérelmére, és nem vonja kétségbe a hivatalos nyelvek elsajátításának szükségességét”. Nekünk – a nemzeti kisebbségek képviselőinek – pedig azt ajánlja, hogy anyanyelvük használatát kizárólag a magánszférára és a hitéletre korlátozzuk.

Legalábbis az őshonos népek, az Ukrajna nemzeti kisebbségei jogai biztosításának rendjéről szóló törvény elfogadásáig, amely szabályozni hivatott „a krími tatár nyelv, más őshonos népek, illetve Ukrajna nemzeti kisebbségei nyelveinek nyilvános rendezvényeken valóhasználatát”.

Jogellenes tevékenységének további bizonyítékeként szolgálhat a „Hol van megírva, hogy kénytelen vagyok?” Hogyan ellenőrizte az államnyelvi ombudsman a nyelvtörvénybetartásának hatékonyságát Kijevben című riport is(<https://www.pravda.com.ua/articles/2021/02/2/7281959/>), amelyben a nyelvi ombudsman azt bizonygatja, hogy a törvény tiltja az államnyelven nem beszélő személyek számára a szolgáltatói szférában végzett tevékenységet – még a piaci árusítás is –, és hogy a szabálysértőket hamarosan kíméletlenül megbírságozzák (szigorúbban, mint a közlekedési szabályok megszegőit). Azaz Kreminy úr nyelvi alapon korlátozná az egyik legelterjedtebb civil foglalkozás végzését, ami bármilyen civilizált államban törvényellenes, ráadásul abszurd is.

Abból kiindulva, hogy a nevezett tisztviselőt Ukrajna Miniszteri Kabinetje nevezi ki, illetve menti fel hivatalából, továbbá, hogy az alkotmányos emberi jogok és szabadságjogok betartása feletti parlamenti ellenőrzés végrehajtása Ukrajna Legfelsőbb Tanácsa emberjogi biztosának feladata, kérjük Önöket, tisztelt Denisz Anatolijovics és tisztelt Ljudmila Leontyijivna, hogy az Ukrajna Alkotmánya és törvényei által Önökre ruházott felhatalmazások értelmében eszközöljenek megfelelő intézkedéseket Tarasz Kreminy államnyelvi ombudsmannal szemben annak érdekében, hogy szüntesse be törvényellenes cselekedeteit, amelyek sértik az Ukrajna Alkotmánya, törvényei és nemzetközi jogi kötelezettségei által garantált, a nyelvi alapon történő megkülönböztetést tiltó jogszabályokat, és ellentétesek az Ukrajna nemzeti kisebbségeihez tartozó személyek anyanyelvük nyilvános használatára vonatkozó jogával.

Kérjük Önt, tisztelt Denisz Anatolijovics, hogy tájékoztasson bennünket arról, hogy Ukrajna Miniszteri Kabinetje 2019 végéig miért nem készítette elő és nem terjesztette a Legfelsőbb Tanács elé az őshonos népek és nemzeti kisebbségek jogai biztosításának rendjéről szóló törvényjavaslatot, amint azt Ukrajna „Az ukrán, mint államnyelv működésének biztosításáról”szóló törvénye 8. fejezetének 3. pontja előírja? Továbbá tájékoztasson bennünket arról is,hogy a nevezett dokumentum beterjesztése mikorra várható?

Ezenkívül tisztelt Ljudmila Leontyijivnáától választ szeretnénk kapni arra a kérdésre, hogyan lehetséges az, hogy Ukrajna Legfelsőbb Tanácsa emberjogi biztosaként egyáltalán nem reagált az ukrán állampolgárokra az anyanyelv-használati jogaikról Ukrajna törvényei által való megfosztásának problémájára, valamint a nyelvi alapon történő diszkriminációval kapcsolatos kérdésre, amit számos nemzetközi szervezet dokumentumában – beleértve a Velencei Bizottság ajánlásait is – hangsúlyoznak.

Tisztelettel:

Zubánics László elnök

Mellékletek:

- 1) Az Ukrajnai Magyar Demokrata Szövetség 2020. 12. 19-én kelt levele az államnyelvi ombudsmanhoz.
- 2) A államnyelvi ombudsman 2020. 12. 29-én kelt válaszlevele.2021.02.17.

Beregszász, 2021. január 1.

A Kárpátaljai Magyar Kulturális Szövetség (KMKSZ) és az Ukrajnai Magyar Demokrata Szövetség (UMDSZ) elnökségének közös nyilatkozata az „Ukrajna nemzeti közösségeiről” szóló törvénytervezettel kapcsolatban

A törvény tervezete, amelynek szövege elérhető Ukrajna Legfelső Tanácsa emberi jogok, Donyeck és Luhanszk megyék ideiglenesen megszállt területei, a Krím Autonóm Köztársaság és Szevasztopol város megszállás alóli mentesítése és visszaintegrálása, a nemzetiségi kisebbségek és nemzetiségek közötti kapcsolatok kérdéseivel foglalkozó bizottságának honlapján, az Ukrajna nemzetiségi kisebbségekről szóló törvénytervezetének módosított és kiegészített változata.

Elvi újítás az Ukrajna nemzeti közösségeiről szóló törvény tervezetében a megnevezés módosítása, miáltal megváltozik a szabályozás tárgya (objektuma), a jogviszony alanya (szubjektuma). Nevezetesen: a törvénytervezet az „Ukrajna nemzetiségi kisebbségei és a hozzájuk tartozó személyek” helyett az „Ukrajna nemzeti közösségei és a hozzájuk tartozó személyek” megfogalmazás használatát javasolja. Ezt a változtatást, a fogalmak ilyenén történő módosítását megengedhetetlennek tartjuk, mivel a „nemzeti közösség” kifejezést nem ismeri sem az Alkotmány, sem az Ukrajna által kötött nemzetközi szerződések. Ezekben az ukrán törvényhozó számára imperatív jellegű dokumentumokban a jogvédelem tárgyainak meghatározására a „nemzetiségi kisebbség”, „nyelvi kisebbség”, „kisebbségi nyelv”, „vallási kisebbség”, „őshonos nép” stb. kifejezések használatosak, miközben a „nemzetiségi közösség” kifejezés hiányzik belőlük.

Ezért kategorikusan elutasítjuk a jelzett új megnevezés bevezetését Ukrajna törvényeibe, mivel szerintünk az az alkotmányos és nemzetközi jogi alapelvektől történő eltéréssel alapot és előfeltételt teremt országunkban a nemzetiségi kisebbségek jogvédelmi rendszerének további rombolásához.

Ugyancsak nem érthetünk egyet azokkal a tervezet által javasolt normatívrendelkezésekkel, amelyek a kisebbségi nyelvek használatát a nyilvános térben csak a helyi tanácsok döntése nyomán és csak a helyi közösségek szintjén teszik lehetővé, mivel ebben az alkotmányos jogok korlátozásának és Ukrajna nemzetközi jogi kötelezettségvállalásai megsértésének a szándékát látjuk. Úgyszintén jogaink megsértésére irányuló kísérletként értékeljük a próbálkozást, hogy a törvénytervezetben rögzítve legyen a nemzetiségi kisebbségekhez tartozó személyek megfosztása az anyanyelvű oktatáshoz való joguktól.

Arra is felhívjuk a figyelmet, hogy a rendelkezések jelentős részének deklaratívstílusa, valamint a fogalmi bizonytalanság alkalmatlanná teszi a javasolt normatív szöveget arra, hogy jogi dokumentumként alkalmazták a gyakorlatban a nemzetiségi kisebbségek jogainak védelmére.

A fentiekben vázoltak alapján joggal állíthatjuk, hogy a törvénytervezetben sérülnek a nemzetiségi kisebbségek anyanyelvű oktatáshoz és szabad anyanyelvhasználathoz való jogainak érvényesítésére vonatkozó alkotmányos normák, valamint, hogy sérül az Alkotmánya már létező jogok és szabadságjogok új törvények elfogadásakor történő korlátozására vonatkozó tilalmat illetően. A törvénytervezetben tetten érhető az Ukrajna számára kötelező nemzetközi jogi dokumentumok és azok egyes elveinek és normáinak a hiánya vagy szelektív érvényesülése és olyan megfogalmazásuk, amelyben elvész a tartalmi

súlyuk, s figyelmen kívül maradtak az adott kérdésben a Velencei Bizottság ajánlásai is.

A tervezetből hiányzik egyes hatályos jogok rögzítése, mindenekelőtt a politikai életben való részvétel jogának érvényesítése mind a helyi, mind az államhatalmi szervek szintjén. Vagyis a tervezetben a kisebbségi közösségek jogállása kizárólag a jogviszonytárgyaként van rögzítve, a kisebbségi közösségek tehát teljesen meg vannak fosztva a jogintézményektől és saját sorsuk befolyásolásának mechanizmusaitól.

A törvénytervezet a még hatályba lévő kisebbségi törvényhez képest jogszűkítéseket tartalmaz az anyanyelven történő oktatás, a kisebbségi nyelv használata, valamint a nemzeti szimbólumok használati lehetőségeit illetően, ami egyértelműen alkotmányellenes.

Úgy véljük, hogy egy ilyen törvény elfogadása a nemzetiségi kisebbségek az Alkotmány és Ukrajna nemzetközi kötelezettségvállalásai által szavatolt jogainak a megsértéséhez, jogi helyzetük jelentős romlásához vezet. Maga a tény, hogy ilyen szöveg kerül Ukrajna Legfelső Tanácsa elé, lényegesen károsíthatja államunk nemzetközi megítélését.

A tervezettel kapcsolatos részletes észrevételeinket és javaslatainkat megküldtük Ukrajna Legfelső Tanácsa szakbizottságának.

Brenzovics László,
a KMKSZ elnöke

Zubánics László,
az UMDSZ elnöke

Ungvár, 2021. július 23.

Ukrajna törvénye Az őslakos (honos) népekről

Ukrajna Elnöke, Volodimir Zelenszkij, folyó év május 18-án, a krími tatár nép 1944-ik évi deportálásának emléknapiján, teljesítve pontosan egy éve tett ígérését, a Verhovna Rada elé terjesztette az őslakos népekről szóló törvénytervezetet. E dokumentum, egyebek mellett tartalmazza az őslakos nép ukrainai jogi meghatározását, kinyilvánítja ezek közjogi alanyiságát, e népek és a hozzá tartozó személyek jogainak tárházát, valamint e jogok megvalósulásával kapcsolatos állami kötelezettségeket. A törvénytervezet (azóta már törvény) szerint Ukrajna őslakos népe az az őshonos etnikai közösség, amely Ukrajna területén jött létre, eredeti sajátos nyelve és kultúrája van, rendelkezik hagyományos szociális, kulturális vagy képviselői szervekkel, magát Ukrajna őslakos népének tekinti, a lakosság körében etnikai kisebbséget alkot, és nem rendelkezik saját államalakulattal Ukrajna határain kívül. E törvény cikk nem csak az őslakos néphez tartozás fentebb vázolt kritériumát határozza meg, hanem kijelöli Ukrajnának azt a területét, ahol ilyen népek formálódhattak, – ez a Krím Fél-sziget. Mi több néven is nevezi őket, ezek a krími tatárok, a karaimok és a krimcsakok. Tehát, a törvény készítői nem csak azt döntötték el, hogy kik lehetnek az őslakosok, hanem azt is, hogy kik nem lehetnek azok, történetesen: akiknek van nemzeti államalakulatuk, akik nem a Krím Fél-szigeten jöttek létre, és akik nem krími tatárok, karaimok, vagy krimcsakok.

A törvény tartalmazza az őshonos nép képviselői szervének a definícióját is, mely szerint ezek olyan képviselői szervek, melyeket az őslakos népek hoznak létre, és melyek az Ukrajna Alkotmányának és a törvényinek megfelelően jogosultak képviselni az őshonos népeket, és azok nevében döntéseket hozni. E szervek jogosultságait és kötelezettségeiket a Kormány vonatkozó határozat alapján szerzik, illetve veszítik el.

Miután Ukrajna elnöke aláírta, s ezáltal törvényerőre is emelkedet, az ukrán jogrend számára alapvető újítás lesz a nemzetiségi kisebbségi közösségek (belső) önrendelkezés jogának az elismerése. Ugyanis, a törvény szerint Ukrajnában az őslakos népek jogosultak az önrendelkezésre, ami a dokumentum szerzője (i) szerint a törvény keretein belül saját politikai jogállásának meghatározását, valamint az önálló gazdasági, szociális és kulturális fejlődésre való jogosultságot is jelenti. Az ilyen önrendelkezés keretében az őslakos népek, mindazon kérdésekben, melyek az ő belügyeikbe tartoznak önkormányzatiságra jogosultak. Ilyen kérdés a képviselői szerv megalkotásának a módja is, amely Ukrajna Alkotmánya és törvényeinek kereteiben jön létre, illetve fejt ki tevékenységét.

Az önrendelkezés keretében, többnyire a képviselői szervükön keresztül, az őshonos népek jogosultak, többek között: meghatározni saját nemzeti szimbólumukat és annak alkalmazási rendjét, tanácskozási joggal részt venni azokon a megbeszéléseken, ahol a kormány illetékesei döntenek e népek nemzetiség jelentőségű kulturális és vallási létesítményeiről, a nemzetiségi földrajzi nevek helyreállításáról. Jogosultak dönteni saját oktatási intézmények létrehozásáról, az államhatalmi szervekkel közösen meghatározni az adott etnikum nyelvvel, kultúrájával és történelmével kapcsolatos oktatási programokat.

Jogosultak továbbá saját tömegtájékoztató eszközök létrehozására, melyek állami támogatásban részesülhetnek. Illetékességük van a részvételre lakterületük helyi és regionális fejlesztési, valamint környezetvédelmi programjainak előkészítésében,

valamint részesülhetnek a lakterületükön található természeti erőforrások kiaknázásából származó jövedelemből. E képviseleti szervek résztvevőket delegálhatnak az őslakos népek kérdéseivel foglalkozó nemzetközi szervezetekbe, konferenciákra. A törvényben az állam, többek között, kötelezettséget vállal az őshonos népek védelmére bármilyen erőszaktól és kénysertől, így az erőszakos asszimilációtól és integrációtól is. Az állam gondoskodik az őslakos népek képviseleti szervének fenntartásáról, valamint elő segíti az őslakos népeknek a Verhovna Radaban és a helyhatalmi választott testületekben való képviseletének létrejöttét.

Összegezve megállapítható, hogy e viszonylag nem nagy szövegterjedelmű törvény számos, az ukrán jogrend számára mindeddig ismeretlen jogintézmény és jogosultság bevezetést vetíti előre. Többek között, az etnikai alapon szerveződő csoportok (igaz ez esetben csak egy névleg behatárolt) részére a kollektív jogok megadását, megemlítve annak legmagasabb szintű lehetőségét, a (belső) önrendelkezés jogát is. Rendelkezik a törvény többek között e jogok érvényesítése eszközének, az etnikai közösség által létrehozandó képviseletének létrehozásáról, annak jogairól és kötelezettségeiről. Vagyis, a szakirodalomban használatos kifejezéssel élve, a jogszabály előkészítők a kulturális és a területi hatályú kisebbségi autonómia sajátos modelljének megkonstruálására tesznek kísérletet. Teszik ezt, az autonómia kifejezés, közismert okok miatti, teljes mellőzésével.

Ugyanakkor, követve az ukrán jogalkotásnak a kisebbségi jogok területén már hagyományos jellegzetességét, a törvényben is a rendelkezések deklaratív jellegével kell szembesülnünk. Vagyis a jól hangzó kinyilvánított jogok megvalósulási mechanizmusainak hiányával, illetve azok korlátozott, az államhatalmi központból irányítható jellegével. Ennek példája a Kormány és a képviseleti szerv fölé-alárendelt viszonya, amelyben az aktuális politikai helyzet szerint hatalmat gyakorló Kormány, saját belátása szerint bármikor megvonhatja a képviseleti szerv jogosítványait, gyakorlatilag beszüntetve ezzel az egész önrendelkezést-önkormányzást.

Míg a főntebbi kritikai észrevételekkel együtt is, a törvény szövegében néven nevezett etnikai közösségek részéről e tervezet pozitívan értékelhető, aközben a felsorolásból kimaradtak számára e szöveg számos negatív előjelű kérdést is felvet. Például, hogy az erőszakos asszimilációtól és integrációtól való állami védelem, csak az ebben a törvényben őshonosoknak nyilvánítottakra vonatkozik? Illetve, hogy a saját államalakulat megléte kritériumának törvénybe foglalása, egyben az azzal rendelkezőkkel szembeni jogfosztásra való felhatalmazást is jelenti?

A törvény elfogadása beleillik az ukrán államhatalomnak a krimi tatár nép felé gyakorolt szimbolikus gesztusok sorozatába. Bár a dokumentumban foglaltaknak a mindennapok gyakorlatába váló megvalósulása igencsak kétséges, hiszen érvényességének területe, a Krím-félsziget jelenleg kívül esik Ukrajna joghatóságán. Ugyanakkor, meglátásunk szerint, annak ellenére, hogy a törvény csak az ország egy behatárolt területére, és csak néven nevezett népcsoportok vonatkozásában ismeri el és javasolja törvénybe foglalnia kisebbségi népcsoport jogi alanyiságát, belső önrendelkezési jogát, és annak megvalósulásának eszközét, – az e csoport által meghatalmazott képviseleti szervet, e törvény elfogadása fontos állomása lehet a nemzeti kisebbségekkel kapcsolatos ukrain jogfejlődésnek.

Zubánics László, az UMDSZ elnöke

2021.november 16.

**A Kárpátaljai Magyar Kulturális Szövetség és
az Ukrajnai Magyar Demokrata Szövetség nyilatkozata
Ukrajna Elnöke által 2021. december 2-án a Verhovna Rada elé terjesztett, az
állampolgársággal kapcsolatos törvényjavaslatokkal kapcsolatosan**

Folyó év december 2-án Ukrajna Elnöke egy 5 törvénytervezetből álló, a többes állampolgársággal kapcsolatos jogviszonnal, illetve a más állam polgárságával is rendelkező ukrán állampolgárok jogállásával kapcsolatos, 6368–6372 számokkal jegyzett törvényjavaslat-csomagot terjesztett a Verhovna Rada elé. Ezekben, többek között, az Alkotmánynak az egységes állampolgárságra vonatkozó tételét, mint az ország közigazgatási egységei állampolgársága meglétének tilalmát, és nem az ukrán állampolgárok többes állampolgárságának kizárását értelmezi, valamint megerősíti, hogy az ukrán állampolgár – függetlenül bármilyen más állampolgárságától – az Ukrajnával való jogviszonyban kizárólag csak ukrán állampolgárnak tekintendő. Valamint javasolja az ukrán állampolgárság megszerzésének joga megadását mindazok számára, akik származásuk, illetve születési helyük szerint erre jogosultak, meghatározza az ilyen állampolgárosodás feltételeit és eljárásrendjét.

E törvénytervezetek szerint ukrán állampolgárságukból kiléphetnek mindazok, akik megszerezték más állam polgárságát, illetve ennek jogérvényes ígéretével rendelkeznek, és ehhez az adott személynek nem kell állandó jelleggel külföldön élnie, mint ahogy ezt a jelenleg hatályos vonatkozó jogszabály megköveteli. Ugyancsak az állampolgársági törvénykezés liberalizációja irányába mutat az a kezdeményezés, mely szerint – az érvényes szabályzástól eltérően – nem vonná maga után az ukrán állampolgárság elvesztését más állam polgárságának felvétele.

Ugyanakkor az állampolgárság elvesztésének okaként írja elő nagykorú ukrán állampolgár által külföldi személyi okmányának Ukrajna területén olyan használatát, melynek következménye Ukrajna nemzetbiztonságának, nemzeti érdekének veszélyeztetése, valamint meghatározza más állam polgársága megléte, illetve nem megléte deklarálásának kötelezettségét mindazok számára, akik az állami, illetve önkormányzati szektorban dolgoznak, vagy ott szándékoznak munkát vállalni. Ilyen deklarálási kötelezettséget helyeznek kilátásba e törvénytervezetek a választási folyamatban bármilyen szinten és szerepben részt venni szándékozók, és a politikai pártok tagjai számára is.

E törvényjavaslatok szerint mindazok, akik ilyen formában bevallják más állam polgárságának meglétét, illetve az arra illetékes állami szerv azt bizonyítottnak találja, az állam, illetve önkormányzat tevékenységével összefüggő állásukból azonnali hatállyal elbocsáttatnak, illetve a munkafelvétel iránti kérvényük elutasításra kerül. Mindazok, akik nem, illetve nem időben tesznek eleget deklarációs kötelezettségüknek, vagy szándékosan nem hiteles információt közölnek, közigazgatási és büntetőjogi felelősséggel tartoznak.

Szervezeteink üdvözik Ukrajna Elnökének az ukrán állampolgárság felvételének, illetve annak megőrzésének és az abból való elbocsájtás megkönnyítésére, egyszerűsítésére irányuló törvénykezdeményezését. Ugyanakkor elfogadhatatlannak tartjuk azt a tényt, hogy e liberalizáció együtt járjon az Ukrajna területén élő többes állampolgárok radikális munka- és politikai jogvesztésével,

gyakorlatilag e személyeknek a közügyektől való eltiltásával, illetve a közéletből való kizárásával. Úgy véljük, hogy ilyen jogi szabályozás elfogadása összeegyeztethetetlen Ukrajna Alkotmányának diszkriminációt tiltó, és az egyenlő bánásmód elvével és előírásaival. Ilyen szabályozás elfogadásával Ukrajna alapjaiban sértené meg az ENSZ Polgári és Politikai Jogok Nemzetközi Egyezségokmánya 2. és 25. cikkében, valamint az Európa Tanács emberi jogok és az alapvető szabadságok védelméről szóló Egyezményének 14. cikkében, és az ahhoz csatolt 12. Jegyzőkönyvben a diszkrimináció tilalmára és a közügyekben való korlátozások nélküli részvételre vonatkozó alapvető emberi jogokat.

Ezért Ukrajna Elnökének javasoljuk e törvénytervezetek visszahívását, napirendről történő törlését!

Brenzovics László,
a KMKSZ elnöke

Zubánics László,
az UMDSZ elnöke

Ungvár, 2021. december 7.

Az UMDSZ elnökségének nyilatkozata

Az Ukrajnai Magyar Demokrata Szövetsége felszólítja a világ közvéleményét, hogy akadályozza meg a teljes körű háború kialakulását Ukrajnában. Az elmúlt hetekben az ország keleti határain zajló katonai konfliktus példátlan kiéleződése zajlott, amely könnyen egy olyan teljes körű háborúvá fajulhat, amelyet a modern európai civilizáció a második világháború vége óta még nem látott. Az ország területi integritása, szuverenitása és függetlensége megőrzésének vágya ukrán állampolgárok millióit egyesítette, köztük különböző nemzetiségek és felekezetek képviselőit.

Ez különösen jól látszik Kárpátalján is, ahol a helyi lakosság jelentős része magyar nemzetiségű, akik más nemzeti közösségekkel közösen együtt harcoltak a békéért és országunk függetlenségéért. A kárpátaljai magyarság az ukrajnai politikai nemzet szerves része, egyedülálló értékekkel gyarapította annak történelmét és kultúráját.

Éppen ezért ebben az Ukrajna számára nehéz időszakban szeretnénk támogatni az ukrán hatóságok és a nyugati szövetségesek azon törekvését, hogy minden áron megőrizzék a békét országunkban, és megakadályozzák a teljes körű háború kialakulását.

Szeretnénk felszólítani a konfliktusban érintett valamennyi felet, hogy üljenek tárgyalóasztalhoz a problémák diplomáciai megoldásáért, az eskaláció és az agresszió megállításáért. Az Ukrajna számára kritikus időszakban az Ukrajnai Magyar Demokrata Szövetsége az ukrán társadalom és a világ közvéleményének együttműködését szorgalmazza államunk területi integritásának, sérthetlenségének megőrzése érdekében. Hiszünk a konfliktus békés, jogi és demokratikus úton történő rendezésében. Felkérünk mindenkit, hogy őrizze meg a nyugalmat, hiszen az erőnk az egyetértésben és az együttműködésben van!

Az UMDSZ elnöksége

Beregszász, 2022. február 24.

Szintet lépett az információs hadviselés

Az elmúlt esztendőök során személyesen is megtapasztalhattuk, hogy a háborúban alkalmazott „fegyvernemek” jelentősen módosultak – a mindenki számára ismert eszközöket kiegészítette egy egészen új információs háborús arzenál. Ez utóbbi célja az ellenfél demoralizálása, megtévesztése, illetve az egységes ideológiai álláspont megbontása.

A kárpátaljai magyarságnak ebben az információs hadviselésben való fel- és kihasználása sajnos az elmúlt évek információs kampányainak köszönhetően szinte „kézenfekvő megoldás”. Ezt látszik alátámasztani az a „fake news” kategóriába sorolható „hír” is, amely a CIG (Counter Intelligence Global) telegram-csatornáján látott napvilágot. Eszerint „Highly unconfirmed reports that some Hungarian-speaking communities in Berehovsky district in the Carpathian mountains plan to hold a referendum on joining Hungary.” (Meg nem erősített információk állnak rendelkezésünkre azzal kapcsolatban, hogy a Kárpátokban lévő Beregszászi járás egyes magyar ajkú közösségei népszavazást kívánnak tartani Magyarországhoz való csatlakozásukról).

1991-ben a kárpátaljai magyarság magas arányban támogatta Ukrajna függetlenné válását, s napokban a magyar közösség civil szervezetei pedig egyöntetűen kiálltak az ország területi integritása és határainak sérthetlensége mellett. A magyar közösség képviselői akárcsak a múltban, a jelenben is teljes szolidaritást vállalnak az ukrán nemzet minden tagjával valamennyi olyan törekvésben, amelynek célja a független, demokratikus Ukrajna építése.

Ugyanakkor egyes háborús „stratégák” Ukrajna nyugati régióiban is megpróbálnak feszültséget kelteni a többségi nemzet, valamint a nemzeti kisebbségek között. A magunk részéről határozottan elutasítunk minden olyan törekvést, amely Ukrajna területi egységének megbontására irányul. Kárpátalja magyarsága az elmúlt időszakban mindig is jogkövető álláspontot képviselt, lojális polgárai vagyunk annak az államnak, amelyet immár három évtizede közösen építünk! Elítélünk minden külső, a régióban élő polgárok közötti feszültség keltésére irányuló törekvést, beleértve az efféle „referendumos” álhíreket is.

Őrizzük meg nyugalunkat, nem ülünk fel a rémhírterjesztőknek, csak megbízható forrásból tájékozódjuk!

Zubánics László, az UMDSZ elnöke

Beregszász, 2022. február 24.

Az Ukrajnai Magyar Demokrata Szövetség felhívása

2022. február 24-e óta Oroszország teljes körű háborút folytat Ukrajna ellen. Ukránállampolgárok – köztük gyerekek és nők – meggyilkolása, városok lerombolása, a háborúborzalmai elől menedéket találni próbáló menekültek – mindez új valósággá vált országunkban. Sajnos ezek a borzalmak tovább folytatódnak.

Kárpátalja már számos más vidékről érkezett honfitársunk menedékévé vált, mint ahogy a kárpátaljai honpolgárok – köztük magyarok is –, a különböző frontvonalakon egymásnak vállalva küzdenek. Nemzeti identitástól függetlenül Ukrajna valamennyi állampolgárának vágya az orosz agresszor megállítása, az ország felszabadítása, békéjének és területi integritásának helyreállítása. Mi valamennyien ezért küzdünk, ehhez van szükségünk nemzetközi támogatásra és valós segítségre.

Ebben a nehéz helyzetben továbbra is számítunk Magyarország támogatására. Hálásak vagyunk a humanitárius segítségért, amelyet Magyarország nyújt Ukrajnának, illetve azoknak az ukrán állampolgároknak, akik a háború borzalmai elől menekülve Magyarországon találtak ideiglenes menedékre. Hálásak vagyunk azért, hogy Magyarország szolidaritást vállalt Ukrajnával és támogatta az Oroszországgal szemben bevezetett szankciókat. Segítő kézre van szükségünk ahhoz, hogy közösen megmenthessük Ukrajnát. Ezúton kérjük Magyarország kormányát, hogy támogassa azokat a kéréseket, amelyeket Ukrajna a segítségnyújtás kapcsán megfogalmazott.

Tegyünk meg mindent az ukrajnai légtér biztosítása érdekében, hiszen Kárpátalja szerte nap mint nap látjuk azokat az embereket, akiket a barbár orosz bombázások fosztottak meg az otthonaiktól.

Kérjük, lehetőségeikhez mérten segítsék országunk védelmi képességeinek erősítését. Arra is kérjük Magyarországot, hogy ahogy eddig, úgy a jövőben is legyen aktív előremozdítója Ukrajna európai uniós csatlakozásának.

Mi, Ukrajnában élő magyarok arra kérjük Magyarországot, hogy segítsen megőrizni Ukrajnát, az országot, ahol mi továbbra is szülőföldünkön szeretnénk élni.

Zubánics László, az UMDSZ elnöke

2022. április 5.

Az Ukrajnai Magyar Demokrata Szövetség elnökségének nyilatkozata a munkácsi Turul-emlékművel kapcsolatban

A mai napon a Munkácsi Városi Tanács Végrehajtó Bizottsága (a Munkácsi városi kistérség végrehajtó szerve) határozatot hozott a Turul-emlékmű lebontásáról a munkácsi várban. Azon emlékműt, amelynek eredetijét még a Magyar Királyság időszakában emelték a XIX. század második felében a magyar államiság ezeréves évfordulója tiszteletére, amelyet a csehszlovák hatóságok szereltek le, majd a szovjet hatóságok pusztítottak el a XX. század negyvenes éveinek második felében. Majd a XXI. század elején a fent említett Munkácsi Városi Tanács döntése alapján került vissza eredeti helyére 2008-ban a munkácsi Pákh család anyagi támogatásának köszönhetően.

Mindenképpen egyedi döntésről van szó! Egyedisége abban rejlik, hogy a függetlenség évtizedei alatt először fordul elő, hogy egy kárpátaljai önkormányzat nem arról dönt, hogy a magyarság kultúrájával, történelmével kapcsolatos emlékmű felállítását, netán helyreállítását engedélyezi, hanem éppen ellenkezőleg, annak lerombolásáról dönt.

Nehéz értelmezni, vagy megérteni, hogy mi volt ezzel a döntéssel a munkácsi végrehajtó bizottság többségének a célja? Mi váltotta ki, hogy ennyire tiszteletlenül állnak a Munkácsi Városi Kistérség többeszes magyar közösségének érzelmeihez és etnokulturális értékeihez?

Bármiféle célok is vezérelhették a tisztelt városatyákat, Szövetségünk, amelynek alapidokumentumaiban is lefektetett kötelessége a magyar közösség érdekeinek védelme, határozott tiltakozását fejezi ki a döntéssel kapcsolatban! Úgy véljük, hogy ezen határozat nagy mértékben hozzájárulhat az etnikai alapú feszültségek gerjesztéséhez mind városi, mind pedig megyei szinten. A fentiekből kiindulva felszólítjuk a Munkácsi Városi Tanács végrehajtó bizottság tagjait, hogy vonják vissza jelen határozatukat!

Az Ukrajnai Magyar Demokrata Szövetség elnöksége

2022. október 13.

Novák Katalin asszonynak
Magyarország Köztársasági Elnökének
Budapest

Tisztelt Köztársasági Elnök Asszony!

Engedje meg, hogy az Ukrajnai Magyar Demokrata Szövetség nevében gratuláljak ahhoz, hogy az országgyűlés március 10-én megválasztotta Magyarország köztársasági elnökévé. Bár kormánytagként eddig is naponta rivaldafényben szerepelt, megválasztása révén egy egészen új feladatkör és felelősség is kerül a vállaira, hiszen az alaptörvény szerint az ország államfőjeként kifejezi a nemzet egységét.

Meglátásunk szerint Elnök Asszony, ahogy eddig is, úgy a jövőben is az új terepen is képes lesz helytállva bizonyítani, hogy nem csupán a szavak, de a tettek szintjén is tenni akar és tud magyar közösségünkért.

Kiemelt közszereplőnek lenni nem mindig hálás feladat, hiszen sokszor olyan döntéseket is meg kell hoznunk, amelyekben magánemberként nem minden esetben vennénk részt. Az államfői “életpályához” vezető út nem rózsaszirmokkal, inkább tövisekkel van beszórva, azonban a magyarság – határon innen és túl – megérdemli, hogy akár ezen tövisekre lépve egy jobb, szebb jövőt építsen itt, Európa közepén.

A nehéz ukrajnai háborús állapotok ellenére is hiszünk abban, hogy nekünk, magyaroknak helyünk van itt. Az elkövetkező évtizednek a rombolásokat követően az építkezésről kell szólnia. Szeretnénk a következő száz évet jobbnak tudni. Irányt kell mutatnunk közösségeinknek, mert tudatában vagyunk annak, hogy ezt a munkát rajtunk kívül nem fogja más elvégezni.

Olyan magyarságot akarunk, amely szívben erős, de nem lesz és nem is lehet egyforma, ám nemzeti identitásában rendíthetetlen marad, ügyeinkben egységes és szolidáris. Amelynek tagjai versenyképesek, újratereztik a régit és újat alkotnak. Büszkék magyarságukra, arra a régióra/országra, ahol élnek, és büszkék arra, bárhova is kerüljenek, hogy magyarok.

Elnök Asszony megválasztása is visszaigazolta: a folyamatosan változó európai közegben mi közös Kárpát-medencei magyar értékek mentén szeretnénk alakítani nemzetünk jövőjét, ezeket az értékeket mindenk fölé helyezzük. Meggyőződésünk, hogy a közös gondolkodás, az egymás célkitűzéseihez való értő közeledés, és a megvalósításukban nyújtott méltányos, helytálló támogatás a határon inneni és túli magyar közösségek képviselőiben is meghozza gyümölcsét, szorosabbra fonja a magyarságért munkálkodók közötti szálakat, megerősít együvé tartozásunkban.

Meggyőződésem, hogy a magyar közösség jövőjét érintő politikai döntéseink akkor lesznek sikeresek, ha az anyaország, annak képviselői, illetve a külhoni magyar közösségek között továbbra is szoros lesz az együttműködés. A magunk részéről ezúton is felajánljuk a segítségünket és együttműködésünket!

Öszinte tisztelettel:

dr. Zubánics László, az UMDSZ elnöke

Beregszász, 2022. március 11.

**dr. Orbán Viktor miniszterelnök úrnak,
a FIDESZ-Magyar Polgári Szövetség elnökének
Budapest**

Tisztelt Miniszterelnök Úr!

Engedje meg, hogy az Ukrajnai Magyar Demokrata Szövetség nevében gratuláljak ahhoz, hogy az április 3-i országgyűlési választásokon a FIDESZ-KDNP pártszövetség történelmi győzelmet aratott. Meglátásunk szerint Miniszterelnök Úr, ahogy eddig is, úgy a jövőben is képes lesz helytállva bizonyítani, hogy nem csupán a szavak, de a tettek szintjén is tenni akar és tud magyar közösségünkért. Európai szintű politikusnak lenni nem mindig hálás feladat, hiszen sokszor olyan döntéseket is meg kell hozni, amelyekben magánemberként nem minden esetben venne részt. Az kormányfői pálya sem rózsaszirmokkal, inkább tövisekkel van beszórvva, azonban a magyarság – határon innen és túl – megérdemli, hogy akár ezen tövisekbe lépve is egy jobb, szebb jövőt építsen itt, Európa közepén.

A nehéz ukrajnai háborús állapotok ellenére is hiszünk abban, hogy nekünk, kárpátaljai magyaroknak helyünk van itt a Kárpát-medencében. Éppen ezért számunkra az elkövetkező évtizednek az építkezésről kell szólnia, hiszen szeretnénk a következő száz évet is itt leélni! Irányt kell mutatnunk közösségeinknek, mert tudatában vagyunk annak, hogy ezt a munkát rajtunk kívül nem fogja más elvégezni. Olyan magyarságot akarunk, amely szívben erős, nemzeti identitásában rendíthetetlen marad, ügyeinkben pedig egységes és szolidáris. Amelynek tagjai versenyképesek, újratertik a régit és újat alkotnak. Olyan közösséget szeretnénk, amelynek tagjai büszkék magyarságukra, arra a régióra, ahol élnek, és büszkék arra – bárhova is kerüljenek –, hogy magyarok.

A mostani választási győzelem is visszaigazolta a lényegét – a folyamatosan változó európai közegben mi a közös Kárpát-medencei magyar értékek mentén szeretnénk alakítani nemzetünk jövőjét, s ezeket az értékeket mindenek fölé helyezzük. Meggyőződésünk, hogy a közös gondolkodás, az egymás célkitűzéseire való értő közeledés, és a megvalósításukban nyújtott méltányos, helytálló támogatás a határon inneni és túli magyar közösségek képviselőiben is meghozza gyümölcsét, szorosabbra fonja a magyarságért munkálkodók közötti szálakat, megerősít együvé tartozásunkban. Meggyőződésem, hogy a magyar közösség jövőjét érintő politikai döntéseink akkor lesznek sikeresek, ha az anyaország, annak képviselői, illetve a külhoni magyar közösségek között továbbra is szoros lesz az együttműködés.

A magunk részéről ezúton is felajánljuk a segítségünket és együttműködésünket!

Őszinte tisztelettel:

dr. Zubánics László, az UMDSZ elnöke

Beregszász, 2022. április 4.

**„Addig vagyunk magyarok, amíg magyarul beszélünk,
magyarul gondolkodunk, magyarul tanulunk” (2018)**

Kányádi Sándor

2018. december 8-án tisztújító közgyűlés tartott az Ukrajnai Magyar Demokrata Szövetség, amelyen jómagam, a vezetőség és az általunk képviselt irányvonal egy újabb négyéves megbízatást kapott. Nehéz és küzdelmesnek mondható évek vannak a hátunk mögött, amikor gyakorlatilag mindent újra kellett építeni és strukturálni. Sokan úgy vélték, hogy bennünket, mint szervezetet már le kell írni, azonban a 2015-ös esztendő, illetve annak önkormányzati választásai döntő fordulatot hozott a kárpátaljai magyar közéletben – egyértelművé vált, hogy nélkülünk nincs magyar érdekvédelem és politika. Bár nehéz kezdő pozícióból startoltunk, mégis sikerült olyan eredményeket felmutatnunk, amely az UMDSZ, mint politikai formáció létjogosultságát bizonyítják. A közelmúltban egy baráti beszélgetés során elemeztük az 1991-es alapításunktól eltelt időszakot, s megállapítást nyert, hogy a Szövetség minden elnöke (Fodó Sándor, Tóth Mihály, Gajdos István, illetve jómagam) hozzátett valami újat, előremutatót a szervezet arculatához, s valószínűleg ez a sokrétűség, illetve sokszínűség is hozzásegített bennünket a túléléshez a nehéz időszakokban. Sok helyen újra kellett szerveznünk a struktúránkat, aminek köszönhetően új arcok, új gondolatok is feltűntek, igyekeztünk betölteni azt a politikai és közéleti vákumot, ami korábban utánunk maradt. Sikerült megőrizni az összukrajnai szervezet státusát, így jelen vagyunk minden olyan testületben, ahová az országos kisebbségi szervezeteket meghívják. Sikeresen építkeztünk tovább az Ungvári járásban, Ungváron, s így már optimistábban nézünk a következő esztendők elé.

Sajnos 2018-ban Ukrajnában gazdasági, politikai és szociális szempontból egyaránt kedvezőtlenül alakult a helyzet, ami az ország valamennyi állampolgárának életére rányomta a bélyegét. Hatványozottan igaz ez az ukrajnai magyarság szempontjából is, hiszen az elmúlt hónapokban csak kapkodni tudtuk a fejünket azon gyűlöletkampányok hullámai miatt, amelyek már rendszerességgel tűnnek fel az országos médiában, azzal az elsődleges céllal, hogy eltereljék a figyelmet a valós problémákról és azok megoldásáról. A kárpátaljai magyarság képviselői hol óriásplakátokról „köszönnek vissza”, mint a szeparatizmus felszámolóit, hol pedig az országhatárokon vegzálják őket órák hosszát, mint gyanús személyeket. Ez mindenképpen rossz vért szül, hiszen az egyoldalúan sújkolt szöveg előbb-utóbb célba talál. Folyamatosan azt halljuk, hogy mi magyarok nem akarjuk elsajátítani az államnyelvet, nem akarunk integrálódni az ukrán társadalomba, s azok az intézkedések, amelyeket az elmúlt időszakban foganatosítottak, kizárólag a mi javunkat szolgálják. Történik mindez akkor, amikor a kárpátaljai magyarság képviselői jelen vannak a hatalom valamennyi szintjén, ahol alapfeltétel az államnyelven való kommunikáció, amikor tudósaink egymás után részesülnek országos és nemzetközi elismerésekben az ukrán nyelvű tudományosság fejlesztése terén elért eredményeikért.

Legnagyobb sajnálatunkra a kisebbségi jogok csorbítása éppen az ország európai integrációs törekvései kapcsán zajlik úgy, hogy az európai fórumok éppen azoknak a jogoknak a figyelmen kívül hagyását, mi több megsértését hagyják szó

nélkül, amely az EU alapját képezik. Már nem kisebbségi jogok korlátozásáról kell beszélnünk, hanem egyetemes és emberi jogokról. Kezdődött mindez az oktatási törvény 2017. évi elfogadásával, amely az elemi szintre korlátozná az anyanyelven való oktatást, majd Ukrajna Alkotmánybírósága formai okokra hivatkozva hatályon kívül helyezte a kisebbségi nyelvhasználatot biztosító törvényt. A kisebbségek jogállásának ellehetetlenítését betetőzheti az ukrán parlament előtt lévő nyelvhasználati törvény, illetve a többes állampolgárságot szankcionáló törvény elfogadása. Az előbbi elfogadása a privát szférára korlátozná a más nyelvek használatát Ukrajnában, ami egy soknyelvű és -kulturájú Európában megengedhetetlen. Bár országunk a társulási megállapodás aláírásakor garanciákat vállalt nemzetközi kötelezettségvállalásai maradéktalan betartására, azt kell látnunk, hogy Magyarország kivételével mindenütt a kettős mérce alapján tekintenek az Ukrajnában zajló folyamatokra, ahol a kisebbségi kultúrák és nyelvek egyszerűen beáldozhatóak a geopolitikai érdekek oltárán.

Magyar kultúra és közösség kizárólag akkor marad meg Ukrajnában, ha sikerül megőriznünk oktatási intézményeink valamennyi szintjén. Kányádi Sándor szerint: „Addig vagyunk magyarok, amíg magyarul beszélünk, magyarul gondolkodunk, magyarul tanulunk”. Egyetértünk abban, hogy az államnyelvet megfelelő szinten mindenkinek el kell sajátítania, mindez azonban nem történhet az anyanyelven folyó oktatás rovására. Sajnos az ukrán oktatási minisztériummal folytatott tárgyalásaink többnyire a „süketek párbeszédére” hasonlítanak, azonban kisebb fény sugarának hat, hogy jövő évben a kisebbségi intézmények végzőseit immár egészen más kritériumok alapján fogják mérni az államnyelv ismeretéből. Persze, ha időközben el nem fogadja a parlament az államnyelv védelméről szóló törvényt, amely teljes egészében ukrán nyelvűvé teszi az oktatás minden szintjét. Mivel minden összefügg mindennel, az egyre közeledő elnökválasztási kampányban az „idegenek (nem az államalkotó nemzethez tartozó) csoportokkal” való küzdelem újabb hullámokat vethet. A közelmúltban országszerte megjelenő „Egy hadsereg, nyelv, vallás” plakátok azt sugallják, hogy a nyelvnek (s esetünkben az államnyelv védelmének) fontos szerepe lesz a következő elnökválasztási kampányban.

Ami az UMDSZ és az anyaország kapcsolatrendszerét illeti, azok megfelelő mederben zajlanak. Képviselőink jelen vannak a különböző struktúrákban (MÁÉRT, KMKF), időnként találkozókra kerül sor a kormányzat nemzetpolitikai illetékeseivel, azonban legnagyobb sajnálatunkra ennél tovább (még) nem sikerült lépni. Pedig a szervezetünk soraiban jelen lévő értelmiségi potenciált különböző stratégiák kidolgozásában és megvalósításában nem felhasználni hibás politika. Mi a magunk részéről igyekszünk minden esetben kidolgozott elképzeléseket szoktunk letenni az asztalra, s a továbbiakban pedig a döntéshozók felelőssége, hogy mit kezd azokkal. Ugyanakkor látjuk, hogy az elmúlt évtizedekben mi, magyar érdekvédelmi szervezetek nagy adósságot halmoztunk fel közösségünkkel szemben – mindmáig nincs magyar Kárpátalja-stratégiánk. Természetesen jelenleg is zajlanak különféle fejlesztések, azonban azok többnyire ad-hoc jellegűek, senki sem vizsgálta meg, modellezte le, hogy milyen következményekkel járnak/járhatnak a kárpátaljai magyarság fennmaradása szempontjából. Pedig látjuk, hogy az elmúlt években sikerült kinevelni egy olyan generációt, amely megfelelő irányelvek mellett képes lenne kidolgozni ezt a stratégiát. Ennek elfogadása és megvalósítása közös felelőssége a politikai

szervezeteknek és a történelmi egyházak vezetőinek egyaránt, s a MÁÉRT idei novemberi ülésén azt tapasztaltam, hogy a magyar kormány és a parlament kormánypárti és ellenzéni soraiban is nagy érdeklődés mutatkozik a téma iránt. Ennek fóruma lehet egy általunk többször is javasolt konzultatív testület, amely kidolgozza a megfelelő irányelveket, s igyekszik a rendelkezésre álló anyagi forrásokat megfelelő mederbe terelni.

Sietnünk kell, mivel a létbizonytalanság, a háborús helyzet miatt egyre több emberben érik meg az elhatározás, hogy végérvényesen elhagyja szülőföldjét. Sajnálattal tapasztaljuk, hogy a jelentősebb munkahelytemetéssel kecsegtető beruházások messze elkerülnek vidékünket, mi több, a Magyarország által kilátásba helyezett nagyberuházások is elmaradtak, sőt az ukrán állami fiskális politika, a különféle ellenőrzések még azoknak a kedvét is elveszik a vállalkozásuk fejlesztésétől, új munkahelyek teremtésétől, akik idehaza maradtak. Falvainkban-városainkban egyre több üres házzal találkozunk, az utóbbi években településeink nemzetiiségi összetétele, arculata is jelentősen megváltozott. Ezek a változások, illetve a félelemkeltés hullámai aggodalmaink szerint oda vezethetnek, hogy a következő önkormányzati választások során még magyar-magyar együttműködés esetén is nehéz lesz megfelelő számú, illetve képességű képviselőjelöltet állítani.

Apropó választások... 2019-ben elnökválasztások, majd parlamenti választások lesznek. A kettő mindenképpen összefügg, hiszen az utóbbi évek tendenciája, hogy a parlament a győztes elnök által fémjelzett politikai erő alá/mellé/köré kristályozódik ki. Sajnos az egymást hazafiságban túllicítáló elnökjelöltek közül kisebbségi szempontból egyik ideális, így valószínűleg nehéz választások elé nézünk. Bár a törvény lehetővé teszi, hogy az egy tömbben élő nemzeti kisebbségek nagy részét egy választókerületbe egyesítsék, a Központi Választási Bizottság (CVK) az utóbbi választások során rendre elzárkózott egy ilyen létrehozásától Kárpátalján. Évértékelő interjújában Potápi Árpád János nemzetpolitikáért felelős államtitkár fontosnak nevezte, hogy megmaradjon a magyarság képviselete a kijevi törvényhozásban, így a kisebbségi választókerület hiányában ismét csak a nagy politikai pártokkal való egyezkedés marad egy befutó parlamenti mandátumért.

Nekünk, kárpátaljai magyaroknak azonban messzebbre kell tekintenünk. Információink szerint a kormány 2019-ben fel kívánja gyorsítani a kistérségek (OTГ) létrehozását, amelyek összefogó kerete a régió (повіт) lehet. A korábban tervezett 5 helyett Kárpátalján ezekből csak 3 létezik majd, amelyek a magyarlakta térséget ugyanennyi darabba szabná. Egyik fontos feladatunk a jövőre nézve, hogy közösen – az egyéni érdekeken felül emelkedve – kidolgozzuk a kistérségek létrehozásának többváltozós tervét, s azok mellé felsorakoztassuk közösségeink képviselőit. A közös magyar álláspont nélkül a megyei hivatalokban kidolgozott „tervezetek” valósulnak meg, amelyekből különösen a nyelvhatár mellett élő települések lakosai kerülhetnek ki vesztesként. Valószínűsíthető, hogy a 2020-as önkormányzati választások már a kistérségekben zajlanak le, ahol az önjelölések mellett kiemelt szerepet játszanak majd a politikai pártok is. Az elmúlt évek tapasztalatai azt mutatják, hogy 2015-ös választások során eredményes magyar-magyar együttműködésnek Kárpátalja viszonylatában nincs alternatívája, ezt kell tovább erősíteni. Szorgalmazzuk, hogy a jövőben a különféle választott testületekben kizárólag a két magyar szervezet együttműködése (önálló, vagy közös listák indítása) legyen lehetséges.

2019 a kínai kalendárium szerint a Disznó éve lesz, amely a hivatás és az anyagi bőség időszak is egyben. Mint ennek a jegynek a szülöttje, magam is reménykedem, hogy 2019-ben a régóta várt bőség esztendeje következik be a kárpátaljai magyarság számára: szerencsében, tudásban, anyagiakban. Ezen gondolatok jegyében kívánok a Kárpáti Igaz Szó minden olvasójának boldog, békés újesztendőt!

2019

Voksolást voksolás követett 2019-ben. Elnököt kétszer is, parlamentet egyszer, az év végi hajrában pedig itt-ott önkormányzati vezetőket, képviselőket választottunk. Magyar szempontból mit üzennek az eredmények? – kérdeztük hagyományos évertékelő interjúnkban dr. Zubánics Lászlót, az Ukrajnai Magyar Demokrata Szövetség (UMDSZ) elnökét. Az országos szervezet vezetője érintette a továbbra is fagyos ukrán–magyar viszonyt, szót ejtett a decentralizáció várható hatásairól, de a beszélgetés során kitért más fontos területekre is.

2019 a lehetőségek és a választások esztendejeként vonul be az ukrajnai történelembe. Az év elején többek között azzal a gondolattal játszottunk el, hogy mi lenne, ha a kárpátaljai magyarság erdélyi és felvidéki mintára köztársasági elnökjelöltet indítana, hiszen ezáltal nem csupán a magyar szavazatokat tudnánk akkumulálni, de a többi nemzeti kisebbség számára is lehetőséget teremtenénk arra, hogy a „nagyok” versenyében egy alternatív jelöltre adhassák a voksukat. Akkor, a megbeszélések során elhangzott egy óvatos vélemény: ne igyekezzünk a nagyközönség számára megmutatni, hogy a „király meztelen”, mivel annak nagyon keserves következményei lehetnek.

Akkor még, önbizalommal telve nem igazán értettük a gondolatot, azonban óvatosságból – szerintem helyesen – az elnökválasztási kampányban semleges álláspontot foglalt el a két magyar szervezet. Sajnos egyetlen elnökjelölt programjában sem köszöntek vissza azok az ügyek, amelyek mellé magunk is odaállhattunk volna. A voksolás második fordulójában a végül megválasztott Volodimir Zelenszkij sem feltétlenül támogatói szavazatokat kapott a magyarlakta régiókban, nemzettársaink elsősorban Petro Porosenko nyílt kisebbségellenes politikája ellen protestáltak. Mert hogyan is támogathattunk volna egy olyan elnökjelöltet, aki oktatási rendszerünk leépítését tűzte ki célul, s kadenciájának utolsó cselekedeteként aláírta a nemzetiségek nyelvhasználatát korlátozó törvényt.

Az elnökválasztásnak több tanúsága is volt, de az egyik legjelentősebb a részvételi adatok alakulása, az, hogy mi állhat mögötte. Bár 2001 óta nem tartottak országos népszámlálást, azonban a magyar kormány megbízásából készült SUMMA-2017 felmérés azt mutatta, hogy az elmúlt esztendők bel- és külpolitikai eseményei következtében jelentős népességfogyás következett be Kárpátalján.

Az összlakosság 13,7 százalékkal csökkent, ebből a legnagyobb veszteséget a vegyes lakosságú települések és a szóránymagyarság szenvedték el. Ez egyelőre csupán kisebbik része a problémának, lévén, hogy az aktív népesség mintegy harmada, úgy 10 ezren, az év jelentős részét külföldön töltik. Ők gyakorlatilag kiesnek a közösségi körforgásból, hiányuk egyre inkább érezhetővé válik. A politikailag korábban aktív idősebb korosztály magyarországi áttelepülése és nyugdíjellátásra való bejelentkezése miatt ismét egy jelentős kontingenst veszítettünk el – itthon vannak ugyan, de már a közélet formálódásában nem nagyon vesznek részt. Ugyancsak jelentős gondot okoz a kárpátaljai magyar közösség elöregedése. A felmérés szerint már 2017-ben száz 15 éven alattira 146 idős jutott, ez az arány azóta csak romlott. A munkaképes lakosság elvándorlása és a csökkenő gyermekvállalás az elkövetkező időszakban lehet csak igazán aggasztó.

Továbbra sem fordítunk kellő figyelmet a többségében magukat magyar anyanyelvüként azonosító romák társadalmi felzárkóztatására. Ukrajnában 70-80 ezer közöttire teszik a cigányság számát, ennek a kétharmada kárpátaljai. A legnagyobb probléma, hogy a cigánysággal, mint közösséggel senki nem mer, tud vagy akar foglalkozni, pedig a többségük, a beregszásziak magyarnak vallják magukat, más nyelven nem is igazán beszélnek. Nagyon sok településen csak amiatt van még magyar oktatás, mert roma gyerekek járnak a helyi iskolába. Mindez szegregációt is eredményez, mert ezekből az intézményekből a magyar szülők kiveszik a gyerekeiket, és a szomszédos, vagy rosszabb esetben ukrán iskolába iratják. Ez a helyzet Tiszaújlakon, Mezőváriban, Haláboron, Kisbégányban, hogy csak párat említsek. Nem lenne szabad homokba dugni a fejünket.

Az elnökválasztások két fordulója során a magyarok lakta települések adták a legalacsonyabb részvételi arányt, úgy 30 százalékot. Ekkor a leadott magyar szavazatok száma alig haladta meg a harmincezet, az összes kárpátaljai voksoló 6,8 százaléka volt csak magyar, a 2015-ös önkormányzati választások idején a KMKSZ–UMDSZ közös listára leadott 41 517 szavazattal (12,5 százalék) szemben. Már ezek az adatok is óvatosságra intettek bennünket, félelmeinket azonban az előrehozott parlamenti választások eredményei igazolták be. A magyarság képviselői – közösen támogatott jelöltekkel – három választókerületben mérettették meg magukat. Míg a vegyes lakosságú ungvári és munkácsi választókerületben a magyar jelöltekre leadott szavazatok hozták a papírformát, addig a beregszászi–nagyszőlősi választókerület számos meglepetést tartogatott mindenki számára.

Egyrészt a jövőben figyelembe kell vennünk, hogy a magyar választók nagy része immár nem (csak) magyar képviselőjelölteket támogat, s ennek következtében jelentős az el-, illetve szétszavazás. E jelenség okának megtalálása, és lehetséges maximális kiküszöbölése fontos feladat kell, hogy legyen a jövőben, hiszen a parlamenti választásokon összesen begyűjtött szavazatszám egyáltalán nem biztos, hogy elegendő lesz a jövőbeni helyhatósági választásokon a megyei tanácsai képviselőbizottságának biztosságára. A magyar szervezetek egyik fontos feladata kell hogy legyen a tagság fiatalítása, illetve új, a korábbi rendszerekben nem kompromittálódott jelöltek indítása. Ezt mutatják a közelmúltban létrejött kistérségekben lezajlott választások eredményei is. Sajnálattal kell tudomásul venni, hogy ezt a momentumot, akárcsak a kistérségek létrehozását megelőző tájékoztató kampányt gyakorlatilag „elmaszatoltuk”. Ennek az eredménye, hogy a politikai szervezetek már nem indítottak, csupán támogattak polgármester- és képviselőjelölteket, ennek következtében a választási ígéretes és megállapodások betartatása is kétségessé válhat.

Legyünk nagyon őszinték: a magyar szervezetek közel három évtizedes politikai érdekképviseleti rendszerének hajója gyakorlatilag léket kapott, s a továbbiakban kénytelenek leszünk arrafelé hajózni, amerre az „áramlatok”, illetve az azokat befolyásoló gazdasági lobbik visznek.

Kárpátalja az elkövetkező hónapokban új területi-önkormányzati rendszer keretében fogja találni magát. Még mindig kétséges, hogy megmaradunk-e önálló régióknak, nem tudni, hány járás lesz, azonban a kistérségi keretek már adottak. A minisztériumi szinten jóváhagyott fejlesztési terv keretében a szürtei, csapi, nagydobronyi (Ungvári járás), a bátyúi, mezőkaszonyi, beregszászi (Beregszászi járás), a tiszaujlaki és a tiszapéterfalvai (Nagyszőlősi járás) kistérségekben magyar többségű önkormányzatok

jöhetnek létre, míg a homoki és a viski kistérségben az arány lehet számottevő. Ez többek között azt is jelenti, hogy ezek a kistérségek gyakorlatilag a járások funkcióit fogják átvenni, többek között az intézmények fenntartóiként és működtetőiként.

A legnagyobb problémát abban látom, hogy kevés kivételtől eltekintve egyetlen kistérség sem tudja majd önmaga biztosítani azt a szolgáltatási bázist, amit a törvény feladatként tűz ki.

Ilyen például az egészségügyi ellátás, de hasonlóan fájó téma lehet az oktatás. A művelődési intézmények is meg fogják sínyleni az összevonásokat, hiszen azok nem termelnek jövedelmet, az állam pedig biztosan nem fog pótlólagos forrásokat fordítani ezek működtetésére.

A közigazgatási rendszer átalakításával kapcsolatban benyújtott alkotmánymódosítás többek között rendezné azokat az ellentmondásokat is, amelyek jelenleg fennállnak. A közigazgatás helyét átvinnék a prefektusok, melyeknek jogosítványuk lenne akár a kistérségi önkormányzatok határozatainak érvénytelenítésére is. A benyújtott alkotmánymódosítás szerint a kistérségek maguk döntenék el, hogy milyen nagyobb, járási formációba kívánnak tartozni, így annak a lehetősége, hogy a kárpátaljai magyarság által lakott kistérségek egy járásba tömörüljenek, még nem veszett el. Ez elsősorban azért is lehet fontos, hogy az adott járási tanácsban, illetve annak végrehajtó bizottságában milyen arányban lesznek képviselve a magyarság képviselői. Amennyiben a kijevei íróasztalokon megtervezett járási rendszer jön létre, abban az esetben mind a 4 (ungvári, munkácsi, huszti, técső/rahói) járásban a magyarság részaránya 10-15 százalék alá csökkenhet – ennek minden következményével együtt.

A kárpátaljai magyar–ukrán (regionális és országos) kapcsolatok rendszere – elsősorban a Magyarország és Ukrajna közötti viszony „elhidegülése” miatt – gyakorlatilag befagyott. Bár megyei szinten a különféle rendszerek, korábbi együttműködések egyelőre még önjáróak, azonban gyakorlatilag azt tapasztaljuk, hogy az ukrán kormányzat mindaddig nem kíván foglalkozni a magyar közösséggel, amíg nem rendezzi kapcsolatait az anyaországgal.

A problémát továbbra is az oktatási, illetve a nyelvhasználati törvény képezi, ami gyakorlatilag teljes egészében felszámolná a jelenleg működő köz- és felsőoktatási rendszert. Az ukrán kormány sajnos nagyon ügyesen kihasználta azokat a jogi kiskapukat, amelyek rendelkezésére álltak. Mint tudjuk, az alkotmánybíróság az alaptörvénnyel összhangban lévőnek nyilvánította az oktatási törvényt, ominózus 7. cikkelyével együtt, a kormányzati álláspont szerint a szaktárca szinte minden pontban teljesítette a Velencei Bizottság ajánlásait. Magyarország kormánya, velünk egyetemben, ezzel szemben úgy véli, hogy jogszűkítés történt, s a megoldás kizárólag az alkotmányban rögzített állampolgári és szabadságjogok teljes körű visszaállítása lehet. A kisebbségi kérdésekkel foglalkozó szaktárca a közelmúltban egy terjedelmes dokumentumban összegezte a hivatalos álláspontot. Világosan értésünkre adták: a nevezett törvényeket nem kívánják módosítani, mivel azok mindenben megfelelnek a nemzetközi jogszabályoknak és Ukrajna nemzetközi kötelezettségvállalásainak, mi több, azok kizárólag a nemzeti kisebbségek érdekeit szolgálják a többségi társadalomba való integrálódásuk során. Egyszerűen patthelyzet van: sem Ukrajna, sem pedig a nemzeti kisebbségek nem tudnak, illetve nem akarnak visszalépni.

Ennek a patthelyzetnek a következménye, hogy továbbra sincs elmozdulás a magyar–ukrán államközi ügyekben, pedig a magyar kormány több alkalommal is jelezte ez irányú készségét. Amíg nincs államközi konszenzus, addig sajnos kárpátaljai ügyeink is a stagnálás állapotát mutatják. Az elmúlt félév visszafejlődést mutat a kárpátaljai közéletben, számos, több évtizedes múltra visszatekintő intézmény, a munkácsi tanítóképző magyar csoportja, az ungvári közművelődési koledzs magyar tagozata zárta be a kapuit, a megyei állami közigazgatás magyar nemzetiségű főtisztviselői egymás után mondtak fel. Továbbra is zajlik egy negatív kampány a médiában a magyar közösség és annak képviselői ellen, nem zárult le a vizsgálat az Egán Ede Jótékonyági Alapítvány ellen. Részben ennek is köszönhető, hogy az ideai mezőgazdasági és vállalkozásfejlesztési programokban nem hirdettek eredményt.

Immár harmadik esztendeje visszatérő vesszőparipám egy olyan tanácsadó, koordinációs testület létrehozása, amely a felmerülő problémákat megfelelő módon és időben lenne képes kezelni. Ennek a halaszthatatlansága 2019 során számos alkalommal megmutatkozott. Továbbra is ki kell állnunk a kárpátaljai magyar-magyar együttműködés mellett, bármiféle különutas megoldás azzal járhat, hogy elveszítjük a megyei szerepvállalásunkat. Mi több, ezt az együttműködést tovább kell mélyíteni, ennek a lehetőségei az elmúlt hónapokban igen szépen kikristályosodtak. A magam részéről mindent megteszek annak érdekében, hogy a magyar kormány által kezdeményezett együttműködés továbbra is fennmaradjon, mi több, mindkét szervezet javára váljon.

Ahhoz, hogy operatívan tudjunk reagálni, képből kell lennünk! Elemzőcsoportokra lenne szükség, amelyek a különböző külképviseleteken és Kijevben jobban rálátnak a boszorkánykonyhára. Egy olyan csapatot kéne létrehozni, ami az ukrániai helyzetet naprakészen elemzi, és azonnal tájékoztatja a döntéshozókat itt, Kárpátalján és Budapesten is. Túl vagyunk azon, amikor hetek, hónapok álltak a rendelkezésünkre döntést hozni, hiszen felgyorsultak az események.

Hogyan tovább közösségünk meglékelt hajója? (2021)

30 esztendő, egy egész emberöltő telt el Ukrajna függetlenné válása óta, felnőtt egy olyan generáció, amely nem az egykori Szovjetunióban szocializálódott, annak minden pozitív és negatív hozadékával együtt. Mindez jelentős változásokat hozott a kárpátaljai magyarság életében is. A „Kárpátalja mozgásban” című, 2020-ban megjelent, a régió társadalmi változásait és interetnikus viszonyait vizsgáló kiadvány kivonatosan így foglalja össze az elmúlt másfél évtized „eredményeit”: *„Kárpátalja társadalmi-gazdasági helyzetének sajátossága, hogy mindig periférikus pozícióban helyezkedett el, távol a nagy kulturális és ipari központoktól. Ennek eredményeként egyik állam sem fordított különösebb figyelmet a régió gazdaságának fejlesztésére. Kárpátalja munkaerőpiacán egyszerre van jelen a munkanélküliség és a munkaerőhiány. Kárpátalja és az ott élő népesség (nemzetiségtől függetlenül) jelentős társadalmi-gazdasági gondokkal küzd, a hétköznapi túlélés stratégiájaként pedig egyre többen választják a külföldi munkavállalást. Mindez fokozottan igaz a kisebb falusi térségekre, ahol a helyben való boldogulás egyre nehezebbé válik a munkahelyek hiánya, valamint az egyre növekvő elvándorlás miatt.”* Ez a tendencia egyaránt fenyegeti a kárpátaljai magyarság megmaradását és jövőjét is.

A gazdasági migrációs folyamatok a kedvezményes honosítás következtében jelentősen felgyorsultak, állandósult a kétlakiság (elsősorban a 20–40 éves, aktív keresőképes korosztály esetében). Egy 2015-ös adat szerint 94 ezer ukrajnai állampolgár élt a kedvezményes honosítás lehetőségével. Ezek az emberek az év nagy részét külföldön (Csehországban, Németországban, Magyarországon stb.) dolgozva töltik, s évente 1-2 alkalommal látogatnak haza. A szülőföldi kötődések egyelőre adottak, hiszen családjuk egy része itt él, amelynek anyagi biztonságáról ők gondoskodnak. Ugyanakkor jelentős a társadalom elöregedése. Egy 2017-es felmérés szerint száz 15 éven alattira 146 idős jutott, ez az arány azóta annak ellenére romlott, hogy a COVID-19-es járvány elsősorban az idősebb korosztályt tizedelte meg. Mindezt súlyosbítja a csökkenő gyermekvállalás. Mindezek tükrében a legoptimistább számítások szerint is alig 100 ezerre tehető az életvitelszerűen Kárpátalján tartózkodó magyarok lélekszáma.

Az euromajdan időszakáig Ukrajna, illetve Kárpátalja, ha nem is hazát, de legalább is szülőföldet jelent(het)ett az itt élő magyar közösség számára, ahol megbecsülve érezhette magát, s tisztességesen élhetett. A 2008-as gazdasági világválság és a 2015 után tovább fokozódó gazdasági-szociális problémák és a jogfosztó intézkedések következtében Ukrajnában fokozatosan zsugorodik a magyarság társadalmi és kulturális létének tere. Bár a határnyitást követően a kárpátaljai magyarság jelentős figyelemmel kísérte az anyaországban zajló folyamatokat, ez 2010 után hatványozottabbá vált. Az Orbán-kormány számos közvetett és közvetlen beruházást kezdett meg Kárpátalja magyar lakta régióiban, amelyek gyakorlatilag versenyre keltek az ukrán állami beruházások mértékével. Ezek zavarják a célország kormányát, s a közelmúltban Románia, Szlovákia után Ukrajna is betekintést (és beleszólást) kért ezekbe a projektekbe. Nem kis összegekről van szó, hiszen Szijjártó Péter külügyminiszter elmondása szerint *„Hat év alatt 90 milliárd forintot biztosítottunk ukrajnai fejlesztési programokhoz”* (2020.09.23.). (Mai árfolyamon ez kb. 7,5 milliárd hrvny). S bár az összeg nagy részében adózott – azaz

a fogadó állam is jelentős százalékban részesül belőle – többségében magántulajdon képződik belőle, amelynek a további sorsa nem nyomon követhető.

A Budapest felé történő integráció azért is erősödhetett meg, mert Ukrajnának az elmúlt három évtized alatt nem sikerült kidolgoznia egy általános fejlesztési stratégiát Kárpátalja, illetve ezen belül a magyarok lakta határ menti régiók kapcsán. Az elmúlt esztendő kivételével jelentősebb infrastrukturális fejlesztésekre nem került sor, továbbra is szűk keresztmetszettel működnek a határátkelők, amelyek az ünnepi, illetve a nyári szabadságolási időszakokban gyakorlatilag járhatatlanná válnak. Ugyanakkor Magyarország részéről sem készült el egy összehangolt stratégia Kárpátalja egésze és/vagy magyarlakta régiójának fejlesztésével kapcsolatban. Ezt erősen illusztrálja az a tény is, hogy az elmúlt évtizedben a kulturális és oktatási beruházások mellett gyakorlatilag egyetlen olyan jelentősebb magyar tőkével működő gazdasági befektetés sem valósult meg, ami a jelentős munkanélküliséget enyhíthette volna. Bár az Egán Ede program első szakaszában szó volt a nagyberuházások támogatásáról (magyar tulajdonosi hányad, magyar munkaerő bevonásának feltételével), azonban a nagyszámú beadott (közel 300) pályázat miatt az téma végül nem ment tovább. Ezzel azonban egy soha vissza nem térő lehetőség sikkadt el, amikor a régió nagyvállalkozói szféráját is sikerült volna aktivizálni a (magyarokat is alkalmazó) munkahelyteremtésben.

Igaz, Ukrajnának sincs egy megfelelő országprojektje, lévén, hogy az elmúlt három évtizedben közel 10 millióval csökkent a polgárainak száma. Az állam gyakorlatilag semmit sem tett a kivándorlás megakadályozásáért, nem értették meg, hogy a tömeges kivándorlás katasztrófa Ukrajna társadalmi kohéziójára nézve. Kicsiben ugyanez zajlik le Kárpátalján, illetve a kárpátaljai magyarság körében is. Bár az ország és a társadalom „megszabadul” a munkanélküliektől, de egy újabb társadalmi katasztrófát is generál azáltal, hogy a gyermekek nagy része szülők nélkül nő fel.

Az elmúlt években több hivatalos fórumon hangzott el, hogy Magyarország motorja kíván lenni a Kárpát-medence gazdasági fejlesztésének. Ezzel nem is volna jelentősebb probléma, ha a határ menti térségek fejlesztése hasonló formában zajlana, mint a magyar-osztrák határon zajlott Magyarország EU-s csatlakozását megelőzően. Ugyanakkor a félperiférikus modell nem csupán Kárpátaljára jellemző, hanem a Magyarország keleti megyéire is, amelyek egyes térségei még kárpátaljai viszonyításban is elmaradottnak számítanak.

Sajnos, az ukrán politikusok és a kijevi hatalom még mindig félelmeket és bizalmatlanságot táplál Kárpátaljával és általában a kárpátaljai magyar közösséggel szemben. Az elmúlt 5 esztendő információs „kútmérgezésének” eredményeként láthatott napvilágot decemberben a hír, mely szerint a megkérdezett ukrain állampolgárok 41,4 százaléka szerint Magyarországnak a kárpátaljai magyarság támogatására irányuló tevékenysége nem más, „*mint a régiónak Magyarországhoz való csatolásának, annexiójának, megszállásának előkészítése*”. Ezt a narratívát erősítette az egyik tévécsatornán Pavlo Zsebrivszkij, a donyecki katonai-polgári közigazgatás egykori elnöke, aki hozzátette, hogy egyetlen ukrán dandár elegendő lenne a magyar hadsereg szétverésére (kicsit logikai bukfencknek tűnik, hogy egy NATO-ba igyekvő állam egy már NATO-tagállam haderejének megtámadásáról vízionál). Azonban az efféle vélekedés mélyen gyökerezik az ukrán társadalomban,

nem véletlenül mondta el egy tévéadásban a ternopil megyei tanácselnök, hogy szerinte az ukrán-magyar államközi feszültségek miatt a kárpátaljai magyarokon (ukrán állampolgárokon!) kell „elverni a port”.

Ennek a bizalmatlanságnak az egyik kézzelfogható bizonyítéka a magyarországi beruházások és fejlesztési programok ellenőrzése, az ezekhez kötődő közszereplők megfigyelése. Két évvel ezelőtt nagy társadalmi visszhang kísérte a Beregszászba tervezett katonai egység (nemzeti gárda) elhelyezésének ügyét. Azóta a dolog elcsendesült, és ebben a nagy csendben az egyik objektum elkészült, szinte kulcsrakész állapotban várja az új lakókat. Mindez csak részben érthető meg a kelet-ukrajnai hibrid hadviselés szomorú tapasztalataira hivatkozva.

Immár egy esztendeje új közigazgatási kereteket között – kistérségekben éljük mindennapjainkat. Ha a fentebbi szinteket nézzük, akkor életünkre viszonylag kevés hatást gyakorolnak. A megyei tanácsban immár harmadik alkalommal alakították át a koalíciót a politikai aktorok, s nem vagyok meggyőződve arról, hogy ez volt az utolsó alkalom. A KMKSZ-frakció, amelynek létrejöttét „történelmi sikernek” kommunikálták és az „aranyrészcsepe” tulajdonosát véltük látni benne – súlytalaná vált. A jelenlegi politikai alkuk nélküle köttetnek. A járási tanácsok a kommunális intézmények és vagyon átruházásával elveszítették minden gyakorlati funkciójukat, s csupán formális befolyással rendelkeznek. Amennyiben megtörténne a szükséges alkotmánymódosítás, akkor a járási közigazgatási hivatalok, mint prefektúrák kapnának szerepet a közhatalom gyakorlásában. Jelenleg ezek is „ötödik kerékként” funkcionálnak.

A decentralizáció során belengetett „tejjel-mézzel folyó Kánaán” sem következett be, elsősorban az intézmények fenntartásához szükséges állami szubvenciók tekintetében. Ez különösen érzékenyen érinti a saját adóbevételekkel korlátozottan rendelkező önkormányzatokat. Ezeknél az amúgy is kis létszámú csoportokkal, osztályokkal működő óvodák és iskolák esetében azonnal felkerült az optimalizáció, illetve az intézmény-összevonás. A közművelődési intézmények az „erkölcsi hasznon” túl soha nem voltak jövedelmezőek, így több kistérség vezetősége a kultúrán kezdte a megtakarítási programot. Ha szigorúan a racionalitás szemszögéből nézzük, akkor a 800 fő alatti települések esetében az elemi (1–4. osztály) oktatás fenntartása a logikus, takarékosági szempontból az óvodával összevonva. Ez viszont egy jelentős értelmiségi létszám-leépítést feltételez, azaz a településen munkanélkülivé válhat a helyi meghatározó réteg zöme, akiket sem az önkormányzati, sem pedig a magánszektor intézményei nem lesznek képesek újra elhelyezni. Az ő életperspektívájuk legkézenfekvőbb alternatívája úgyszintén a külföldi vendégmunka, illetve a kivándorlás lesz.

Ami a politikai érdekképviselést illeti, érdekes állapotok alakultak ki. Jelenleg olyan parlamenti képviselő, aki a kárpátaljai magyar szervezetek támogatásával jutott volna mandátumhoz – nincs. 4 parlamenti képviselő (3 párt színeiben) kiválóan, vagy jól beszél magyarul, az egyikük választókerületében található a kárpátaljai magyarság nagyobb része. Valamennyien tagjai az ukrán parlament ukrán-magyar baráti tagozatának. Ennek ellenére sem a magyar közösséget megjelenítő szervezetek részéről, sem pedig részükről nem tapasztalunk közeledési szándékot. Annak okát, hogy ma már nem csak a kijevi, de a helyi politikai szereplők sem keresik a kapcsolatot a kárpátaljai magyarsággal, magyarázhatjuk az utóbbi évek magyarság-

hitelrontó, államilag (is) stimulált propagandakampánnyal is. De bizonyára hozzájárult ehhez politikai süllyedésünk is, amit a létszámcsökkenés mellett a már úgyszintén 30 éves „hagyományos” belső megosztottságunk okoz.

Igy aztán a kijevei érdek-érvényesítő, érdekképviselői lehetőségeink felettébb korlátozottá válnak, bár a kisebbségi lét szempontjából fajsúlyos dolgok továbbra is a fővárosban dőlnek el. 2021 a parlamenti jogalkotás terén is tartogatott néhány, számunkra kellemetlen meglepetést. Így elfogadásra került „A (ös)honos népekről Ukrajnában” című törvény, amely három, a Krím-félszigeten kialakult és ott élő népben (krími tatár, karaim és krimcsak) korlátozza az őshonos népek körét, amelynek egyik fő kritériuma, hogy ezek nem rendelkeznek anyaországgal. 2021. július 14-én Ukrajna Alkotmánybírósága közzétette állásfoglalását „Az ukrán, mint államnyelv funkcionálásának biztosításáról” szóló törvény alkotmányosságát vitató képviselői beadvánnyal kapcsolatban. Az AB az állásfoglalásban az államnyelvtörvényt teljes egészében az Alkotmánynak megfelelőnek minősítette, illetve átértelmezte Ukrajna érvényes Alkotmányát, gyakorlatilag megszüntetve mindazon garanciákat, amelyeket a szabad anyanyelvhasználatra, az anyanyelven való oktatásra, a szabad identitásválasztásra és diszkrimináció tilalmára vonatkoznak.

2021 májusában-júniusában a Legfelsőbb Tanács kisebbségi és emberi jogi bizottsága társadalmi vitát kezdeményezett „A nemzeti kisebbségekről Ukrajnában” című törvénytervezetről (a később a kisebbségek szót közösségekre cserélték). Ez utóbbira azért van szükség, mivel számos kerettörvény a Velencei Bizottság ajánlásainak megfelelően tartalmaz olyan kitételt, hogy a kisebbségi nyelvhasználat feltételeit a nevezett törvény fogja szabályozni és annak tervezetét meg kell vitatni az érintett kisebbségekkel. Azonban az elkészült kisebbségi törvénytervezet pontosan ezt a kérdéskört próbálja megkerülni, minden esetben visszautalva az ágazati és nyelvhasználati törvények hatáskörébe.

2021 decemberében Ukrajna elnöke által beterjesztésre került a többes állampolgárság jogintézményével foglalkozó törvénycsomag, amely egyrészt biztosítja az ukrán állampolgárság megszerzését a külhonba szakadt ukránok számára, de ugyanakkor az Ukrajnában élő többes állampolgárokat kizárja a közélet szinte minden területéről.

Bár mindösszesen 1 tanév maradt az oktatási törvény záró- és átmeneti rendelkezéseinek 2023-ban való hatályba lépéséig, mind a mai napig nem készült el (vagy számunkra nem ismeretes) azon több változós (kommunális és/vagy magán oktatás) oktatási stratégia, amely mentén a jövőben a kárpátaljai magyar gyerekek részleges vagy/és teljes anyanyelven való oktatásban részesülhetnek szülőföldjükön. Ennek a stratégiának pro és kontra minden belátható körülményt meg kell vizsgálnia, s az esetleges javaslatot társadalmi vitára kell bocsátani.

Ez azért is fontos, mert számunkra már régóta, a magyar kormányzat számára pedig a múlt év nyarán lett világos, hogy az ukrán hatalom (pártpolitikai irányultságtól és kormányoktól függetlenül) a közeljövőt tekintve biztosan nem fog visszalépni mindazon törvények megvalósításától, amelyek szerintük az ukrán nemzetépítést szolgálják. Az álláspontok megmerevedtek. Ennek a patthelyzetnek a következménye, hogy a rövid ideig tartó mosolyszünetek kivételével továbbra sincs elmozdulás a magyar-ukrán államközi ügyekben. Amíg nincs államközi konszenzus, addig a kárpátaljai magyarság ügyei is a stagnálás állapotát mutatják.

Ha összegezni szeretnénk az elmúlt év történéseit, akkor ki kell jelentenünk, hogy a magyar szervezetek közel három évtizedes politikai érdekképviseleti rendszerének hajója léket kapott és kormányozhatatlanná vált, s bár egyelőre még haladunk az áramlatokkal, az irányt, a gyorsaságot már nem mi szabjuk meg. A fő kérdés az idei esztendőre, hogy ezekben az eseményekben csupán passzív szemlélők maradunk, vagy a még mindig rendelkezésre álló erőforrásokra támaszkodva megpróbáljuk befolyásolni sorsunk jobbrafordulását?

**Az Ukrajnai Magyar Demokrata Szövetség elnökségének
megjegyzései és javaslatai
"A nemzeti közösségekről Ukrajnában" című törvénytervezethez**

Megvizsgálva a Kárpátaljai Megyei Állami Közigazgatási Hivatal nemzetiségi és vallásügyi főosztálya által megküldött „A nemzeti közösségekről Ukrajnában” szóló törvénytervezetet (<http://kompravlud.rada.gov.ua/uploads/documents/34043.pdf>) az Ukrajnai Magyar Demokrata Szövetség elnöksége fontosnak tartja megjegyezni, hogy ezen dokumentum lényegében azonos „A nemzeti kisebbségekről Ukrajnában” szóló törvénytervezet módosított és kiegészített változatával, amelyet Ukrajna Legfelsőbb Tanácsának illetékes bizottsága 2021. június 1-jén tettek közzé saját honlapján (<http://kompravlud.rada.gov.ua/uploads/documents/33987.pdf>), s amelyhez Szövetségünk 2021. június 1. dátummal küldte meg megjegyzéseit és javaslatait.

„A nemzeti kisebbségekről Ukrajnában” szóló törvénytervezetet 2021. június 4-én vitatta meg az említett bizottság online módban – ennek munkájában szövetségünk is részt vett. Mivel a nevezett törvénytervezetek gyakorlatilag azonos tartalmúak – „A nemzeti kisebbségekről Ukrajnában” szóló tervezethez benyújtott észrevételeinket és javaslatainkat továbbra is fenntartjuk. Ezekben ismételten hangsúlyozzuk, hogy a kisebbségi törvény megalkotása során Ukrajna Alkotmánya, illetve Ukrajna azon nemzetközi szerződéseinek (kötelezettségvállalásainak) rendelkezéseit kell figyelembe venni, amelyek a nemzeti kisebbségek jogaival foglalkoznak.

Az ukrajnai társadalmi kapcsolatok ezen szféráját szabályozó jogi keret már kialakult, és különösen elsősorban Ukrajna Alkotmánya ide vonatkozó normáiból, az 1991. november 1-jén kelt „Ukrajna Nemzetiségi Jogok Nyilatkozatából”, a jelenleg is hatályos „A nemzeti kisebbségekről Ukrajnában” című törvényből, valamint számos nemzetközi kötelezettségvállalással kapcsolatos ukrajnai törvényből áll. Ezek közül kiemelkedik az Európa Tanács nemzeti kisebbségek védelméről szóló keretegyezményének ratifikálásáról szóló ukrajnai törvény, a Regionális vagy kisebbségi nyelvek európai Chartájának ukrajnai alkalmazásáról szóló törvény, valamint az ukrán alkotmánybíróság számos határozata, különösképpen az 1999. december 14-i 10-рп/99. sz. határozat, amely megállapította, hogy Ukrajna törvényei által meghatározott korlátok között és módon a helyi végrehajtó szervek, a Krími Autonóm Köztársaság szerve, illetve a helyi önkormányzatok az államnyelv mellett használhatják az orosz és más nemzeti kisebbségek nyelveit. Ukrajna alkotmányának rendelkezései, elsősorban az 53. cikkely ötödik megfelelően az állami és kommunális oktatási intézményekben az államnyelv mellett az oktatási folyamatban használhatók és tanulhatók a nemzeti kisebbségek nyelvei.

Ugyanakkor az ilyen jogok érvényesítésére vonatkozó szabályoknak – a fent említett jogi dokumentumok betűjének és szellemének – nagymértékben ellentmondanak Ukrajna „A közoktatásról”, „Az általános középfokú oktatásról” szóló törvényei, illetve "Az ukrán, mint államnyelv működésének biztosításáról" című időközben elfogadott törvények. Ezen dokumentumok egyes rendelkezései jelentősen leszűkítik a nemzeti kisebbségek Ukrajna alkotmányában és nemzetközi szerződéseiben biztosított jogait, mi több, Ukrajna Alkotmánybíróságának döntése

értelmében ezen törvények megfelelnek az alaptörvény rendelkezéseinek. Ezen véleményünket támasztják alá a „**Jog a Demokráciáért Európai Bizottság**” (Velencei Bizottság) következtetései és ajánlásai – Az oktatási törvény megállapításairól (902/2017. sz., 2017. szeptember 5-én kelt), Az ukrán, mint államnyelv működésének biztosításáról (960/2019. sz., 2019. december 9-én kelt).

A Legfelsőbb Tanács illetékes bizottsága által javasolt "A nemzeti közösségekről Ukrajnában" szülő ukrainai törvénytervezetet egy táblázat keretében összevetjük Ukrajna Alkotmányának (Alk.) egyes normáival, az Európa Tanács Nemzeti kisebbségek védelméről szóló keretegyezménye (NKVKE), a Regionális vagy kisebbségi nyelvek európai Chartája (ECh), illetve a jelenleg is hatályos „A nemzeti kisebbségekről Ukrajnában” (NK) című törvény követelményeivel.

Összehasonlító táblázat

A törvénytervezet szövegéből következő jogi normák	Az Ukrajnai Alkotmány (Alk.) megfelelő passzusai, a nemzetközi kötelezettségvállalások (NKVKE) és (ECh), illetve az 1992. évi kisebbségi törvény a (NK.) megállapításai	Következtetések – javaslatok
1	2	3
<p>Az anyanyelven való oktatás joga 4. cikkely. Garanciák az ukrainai nemzeti közösségek jogainak érvényesítése terén. 2. Az állam garantálja Ukrajna valamennyi nemzeti közösséghez tartozó állampolgárának a jogokat: az anyanyelv tanulására és használatára;</p> <p>13. cikkely. Az oktatáshoz való jog 1. A nemzeti közösségekhez tartozó állampolgároknak joguk van megtanulni az adott nemzeti közösség nyelvét és tanulmányokat folytatni az adott nemzeti közösség nyelvén az állami és kommunális középfokú oktatási intézményekben vagy a nemzeti kulturális társaságokon keresztül. A nemzeti közösségek oktatáshoz való jogának megvalósítása menetét „Az oktatásról” szülő Ukrán Törvény és ezen a területen meghozott egyéb törvények határozzák meg. A nemzeti közösség nyelvének és az ukrán mint államnyelv oktatását a</p>	<p>Alk. 22. cikkely 2. rész „Az új törvények elfogadásakor vagy a meglévő törvények módosításakor nem szabad szűkíteni a meglévő jogok és szabadságok tartalmát és hatályát.”</p> <p>53. cikkely 5. rész A nemzeti kisebbségekhez tartozó polgárok számára törvény biztosítja azt a jogot, hogy anyanyelvükön tanuljanak, vagy anyanyelvüket állami és kommunális oktatási intézményekben, illetve nemzeti kulturális egyesületeken keresztül tanulják.</p> <p>NK. 6. cikkely "Az állam minden nemzeti kisebbségnek garantálja a nemzeti és kulturális autonómiához való jogot: az anyanyelv használatához és az anyanyelven való tanulásához..."</p> <p>ECh. 8. cikkely 2. rész 2. Az oktatás, illetve azon szakterületek tekintetében, ahol hagyományosan nem használnak regionális vagy kisebbségi nyelveket, a Felek vállalják, hogy amennyiben a regionális vagy kisebbségi nyelvet használók száma ezt indokolja, lehetővé teszik, ösztönzik vagy biztosítják a regionális vagy kisebbségi nyelven való oktatást, vagy egy ilyen nyelv tanítását az oktatás valamennyi releváns szintjén.</p> <p>NKVKE.</p>	<p>A javasolt szövegben nem szerepel az anyanyelvi vagy anyanyelven történő tanulásához való jog, vagyis tulajdonképpen az anyanyelv tanulásához való jog alkotmányos garanciáját szüntetik meg.</p> <p>Ráadásul ennek indoklásául Ukrajna „szokásjoga”, és nem az Alkotmány előírása és/vagy nemzetközi szerződésben vállalt kötelezettségek szolgálnak. Éppen ezért az oktatáshoz való jog gyakorlásának szabályozására irányuló javaslattal kapcsolatban tehát joggal állíthatjuk, hogy a törvényjavaslat készítői kísérletet tesznek a hatályos törvények, a nemzetközi dokumentumokban vállalt kötelezettségek, valamint a nemzeti kisebbségek által hagyományosan gyakorolt anyanyelvi oktatáshoz való jog megsértésére.</p>

<p>törvény által megállapított eljárásnak megfelelően kell meghatározni az érintett nemzeti közösségekkel folytatott konzultációk eredményei alapján.</p>	<p>13. cikkely 1. rész. 1. A Felek oktatási rendszerük keretein belül elismerik a nemzeti kisebbségekhez tartozó személyek azon jogát, hogy saját magán oktatási intézményeiket hozzanak létre és azokat irányítsák.</p> <p>14. cikkely 2. rész. 2. Azokon a területeken, ahol nemzeti kisebbségekhez tartozó személyek hagyományosan élnek, vagy ahol a lakosság jelentős részét alkotják, szükség esetén a Felek – lehetőség szerint és az oktatási rendszerük keretein belül – arra törekednek, hogy az ezen kisebbségekhez tartozók számára megfelelő feltételeket kell biztosítsanak az érintett kisebbség nyelvének tanításához vagy azon való tanuláshoz.</p>	
<p>2.) Az anyanyelv használatához való jog</p> <p>11. cikkely. 11. cikk. A nemzeti közösségek nyelvhasználatára</p> <p>1. Minden nemzeti közösséghez tartozó személynek joga van a közössége nyelvének szabad és akadálytalan használatához, privát és nyilvános használatban, szóban és írásban, az ukrán jogszabályokba nem ütköző formában.</p> <p>2. A nemzeti közösségek képviselőinek nyilvános rendezvényei, többek között gyűlések, konferenciák, tüntetések, kiállítások, tanfolyamok, szemináriumok, képzések, megbeszélések, fórumok, egyéb rendezvények, amelyek az ilyen események résztvevői számára szabadon vagy meghívás alapján, térítés ellenében vagy ingyenesen elérhetők vagy nyitottak, állandóan, időközönként, egyszer vagy időről időre, a nemzeti közösségek nyelvén folytathatók.</p> <p>3. A nemzeti közösségek civil egyesületei által szervezett vagy társszervezett kulturális, művészeti, szórakoztató és</p>	<p>Alk. 1. cikkely 2. rész Ukrajnában garantált az orosz, Ukrajna más nemzeti kisebbségei nyelveinek szabad fejlődése, alkalmazása és védelme.</p> <p>ECh. 8. cikkely a) a büntetőjogi eljárásban: iii) biztosítják, hogy az írásbeli vagy szóbeli beadványokat és bizonyítékokat ne utasítsák el kizárólag azon az alapon, hogy azokat regionális vagy kisebbségi nyelven fogalmazták meg; b) polgári peres eljárásban: iii) lehetővé teszi az iratok és bizonyítékok regionális vagy kisebbségi nyelveken történő benyújtását; c) a közigazgatási ügyekkel kapcsolatos bírósági eljárás során: iii) lehetővé teszi az iratok és bizonyítékok regionális vagy kisebbségi nyelven történő benyújtását, szükség esetén tolmácsok és fordítók bevonásával;</p> <p>2. c) az eljárásban részt vevő felek számára nem tagadhatja meg az országon belül összeállított jogi dokumentumok érvényességét kizárólag arra hivatkozva, hogy azok regionális nyelven vagy kisebbségi nyelven készültek.</p> <p>3. A felek kötelezettséget vállalnak arra, hogy biztosítják a legfontosabb nemzeti törvényalkotási dokumentumoknak a regionális vagy kisebbségi nyelveken történő elérhetőségét, főleg azokat, amelyeket az e nyelveket használó személyeket érintik, ha ezek elérhetősege más módon nem biztosított.</p> <p>ECh. 10. cikkely - Ukrajna: "vállalja, hogy minden, a nemzeti kisebbséghez tartozó személy számára</p>	<p>Ez az alkotmányos garancia nem köszön vissza a törvénytervezet szövegéből</p> <p>A Keretegyezmény és a nyelvi Charta azon rendelkezései, amelyek alapján Ukrajna konkrét kötelezettségeket vállalt a kisebbségi jogok biztosítására, hiányoznak a törvénytervezet szövegéből.</p>

<p>látványossági rendezvényeket a nemzeti közösségek nyelvén lehet lebonyolítani. A szervező gondoskodik az államnyelvre való szinkrontolmácsolásról, szinkronizálásról vagy más fordításról. Az ilyen rendezvények kíséretét (konferansz) a nemzeti közösségek nyelvein lehet biztosítani.</p> <p>4. A nemzeti közösségek nyelvei használhatók a reklámban, beleértve a nyomtatott sajtót, a rádióban és a televízióban, a törvénynek megfelelően.</p> <p>5. Azok a kiadók, akik kiadói termékeket jelentetnek meg a nemzeti közösségek nyelvein az állami és / vagy a helyi költségvetés költségén, nem kötelesek az adott naptári évben az általuk megjelentetett kiadói termékek 50 százalékát állami nyelven közzétenni.</p> <p>6. A nemzeti közösséghez tartozó személy kérésére a nemzeti közösség nyelve felhasználható sürgösségi segítségnyújtáshoz, amennyiben ez elfogadható a segítséget nyújtó személyek számára.</p> <p>7. A helyi önkormányzati szervek, kommunális vállalkozások államnyelven megfogalmazott hivatalos neve az adott területi közösségen belül az érintett helyi önkormányzati szervek határozata alapján a nemzeti közösségek nyelvein is használható.</p> <p>8. Az érintett területi közösségen belül az Ukrajna területén található útjelző táblák, táblák és egyéb földrajzi és helynévi feliratok az államnyelv mellett az érintett helyi önkormányzati szervek határozata alapján a nemzeti közösségek nyelvein is</p>	<p>elismeri a kisebbségi nyelv szabad és akadálymentes használatához való jogát a magánszférában és nyilvánosság számára, szóban és írásban"; és „... lehetőség szerint olyan feltételeket igyekszik biztosítani, amelyek lehetővé teszik az érintett kisebbség nyelvének használatát az ezen személyek egymás közötti és a közigazgatási hatóságokkal való kommunikációjában”;</p> <p>- Ukrajna „vállalja, hogy lehetővé teszi és/vagy ösztönzi:</p> <p>a) regionális vagy kisebbségi nyelvek használata a regionális vagy helyi önkormányzatok munkájában;</p> <p>c) a regionális hatóságok hivatalos dokumentumainak a regionális vagy kisebbségi nyelveken történő közzétételét is;</p> <p>d) a helyi hatóságok hivatalos dokumentumainak a regionális vagy kisebbségi nyelveken történő közzétételét is;</p> <p>e) a regionális vagy kisebbségi nyelvek regionális önkormányzatok általi használatát az üléseiken alkalmával, zajló megbeszéléseken, nem kizárva azonban az állam hivatalos nyelve(i) használatát;</p> <p>f) a regionális vagy kisebbségi nyelvek helyi önkormányzatok általi használatát az üléseik alkalmával, nem zárva ki azonban az állam hivatalos nyelve(i) használatát;</p> <p>g) a helységnevek hivatalos nyelv(ek)en való elnevezésével párhuzamosan a regionális vagy kisebbségi nyelvű hagyományos helyes írásmódjának használatát, szükség esetén átvételét.</p> <p>4. c) lehetőség szerint teljesíti a regionális vagy kisebbségi nyelvet beszélő köztisztviselők azon kérelmét, hogy az adott nyelvet használó területre rendeljék őket munkára.</p> <p>ECh. 11. cikkely</p> <p>1. a) amennyiben a rádió és a televízió a közszolgálati média funkcióit látja el: iii) tegye meg a megfelelő intézkedéseket annak érdekében, hogy a rádiók és a televíziók regionális vagy kisebbségi nyelveken sugározzanak műsorokat;</p> <p>b) ii) ösztönözzék a regionális vagy kisebbségi nyelvű rádióműsorok rendszeres sugárzását és/vagy elősegítsék az ilyen sugárzást;</p> <p>c) ii) ösztönözzék a regionális vagy kisebbségi nyelvű televíziós műsorok rendszeres sugárzását és/vagy elősegítsék az ilyen sugárzást;</p> <p>d) ösztönözzék a regionális vagy kisebbségi nyelveken készült audio- és audiovizuális alkotások létrehozását és terjesztését, és/vagy</p>	
---	--	--

<p>használhatók.</p> <p>9. A kulturális, művészeti és látványossági rendezvényekről szóló hirdetések, poszterek, egyéb tájékoztató anyagok és a belépőjegyek az érintett területi közösségen belül a nemzeti közösség nyelvén is használhatók.</p> <p>10. Az általános jellegű tájékoztatás (hirdetések, különösen azok, amelyek szerződéskötésre vonatkozó nyilvános ajánlatot tartalmaznak, táblák, útmutatók, üzenetek, feliratok és egyéb nyilvánosan közzétett szöveges, vizuális és hanginformációk, amelyeket árukkal, munkálatokkal, szolgáltatásokkal, bizonyos gazdasági egységekkel, tisztviselőkkal, a vállalkozások vagy a hatóságok tisztviselőivel, helyi önkormányzatok tisztviselőivel kapcsolatos korlátlan tájékoztatásra használhatnak) vagy használhatnak) az államnyelv mellett a nemzeti közösség nyelvén is megjelenhet az érintett területi közösségen belül.</p> <p>11. Azokon a településeken, ahol hagyományosan a nemzeti közösségekhez tartozó személyek élnek, vagy ahol a lakosság jelentős részét alkotják, megengedett az állami nyelven készült és a nemzeti közösségek nyelvén megjelentetett választási anyagok terjesztése.</p>	<p>elősegítsék az ilyen tartalmak létrehozást és terjesztést;</p> <p>e) i) ösztönözzék legalább egy olyan újság létrehozását és/vagy működését, amely regionális vagy kisebbségi nyelveken jelenteti meg az anyagait, és/vagy elősegítse ilyen létrehozását és/vagy működését;</p> <p>g) elősegíti a regionális vagy kisebbségi nyelveket használó újságírók és egyéb médiaszakemberek szakmai képését.</p> <p>2. Ukrajna vállalja, hogy biztosítja a szomszédos országokból sugárzott olyan rádió- és televízióadások közvetlen vételének szabadságát, amelyeket a regionális vagy kisebbségi nyelvvel azonos, vagy ahhoz hasonló nyelven sugároznak, és nem zavarja a rádió- és televízióadások továbbadását azokból a szomszédos országokból, amelyeket ilyen nyelven sugároznak. Azt is vállalja, hogy ne korlátozzák a véleménynyilvánítás szabadságát és az információ szabad terjesztését a nyomtatott sajtóban olyan nyelven, amely megegyezik egy regionális vagy kisebbségi nyelvvel, vagy ahhoz hasonló.</p> <p>3. Ukrajna vállalja, hogy biztosítja a regionális vagy kisebbségi nyelveket használó személyek érdekeinek képviseletét vagy figyelembevételét azokban a testületekben, amelyeket a tömegtájékoztatás szabadságának és pluralizmusának garantálására a törvénnyel összhangban hozhatnak létre.</p> <p>ECh. 12. cikkely</p> <p>1. A kulturális tevékenység és annak megvalósítási eszközei tekintetében – különösképpen a könyvtárak, videókönyvtárak, kulturális központok, múzeumok, archívumok, akadémiák, színházak és mozik, valamint irodalmi művek és filmalkotások, a kulturális kifejezés népi formái, fesztiválok, kulturális tevékenységet folytató szervezetek, beleértve többek között az új technológiák használatát –, Ukrajna vállalja, hogy azokban a régiókban, ahol az ilyen nyelveket használják, és ahol az állami hatóságok megfelelő hatáskörrel rendelkeznek, vagy bizonyos szerepet játszanak:</p> <p>a) ösztönzik a regionális vagy kisebbségi nyelvekre jellemző kifejezési és kezdeményezési formákat, és előmozdítják az ezen nyelveken készült művekhez való hozzáférés különféle módjait;</p> <p>b) a regionális vagy kisebbségi nyelveken készült művekhez való hozzáférés elősegítése érdekében támogatják és fejlesztik a különféle</p>	
---	--	--

	<p>eszközökkel más nyelvekre való fordításra, szinkronizálásra és feliratozásra irányuló tevékenységet;</p> <p>c) elősegítik a más nyelven készült művek regionális vagy kisebbségi nyelveken való hozzáférését, támogatva és fejlesztve a fordítás, szinkronizálás és feliratozás területén végzett tevékenységeket;</p> <p>d) gondoskodnak arról, hogy a különböző kulturális tevékenységek végzésével vagy támogatásával megbízott szervek az általuk folytatott vagy támogatott tevékenységük során tájékoztatást nyújtsanak a regionális nyelvekről és kulturális értékekről vagy a kisebbségi nyelvekről és kulturális értékekről és azok használatáról;</p> <p>f) ösztönzik az érintett regionális nyelvet vagy az érintett kisebbség nyelvét használó személyek képviselőinek közvetlen részvételét a kulturális tevékenység eszközeinek biztosításában és azok tervezésében;</p> <p>g) ösztönzik a regionális vagy kisebbségi nyelveken készült alkotások gyűjtéséért, megőrzéséért és bemutatásáért vagy kiadásáért felelős testület(ek)/szervezet(ek) létrehozását, és/vagy elősegítik ilyen testület(ek)/szervezet(ek) létrehozását;</p> <p>2. Azokon a területeken, ahol hagyományosan nem használják a regionális vagy kisebbségi nyelveket, Ukrajna vállalja, hogy amennyiben a regionális vagy kisebbségi nyelvet használók száma indokolja, az előző bekezdéssel összhangban lehetővé teszi, ösztönzi és/vagy gondoskodik megfelelő kulturális tevékenységek megvalósításáról és megfelelő eszközökről biztosításáról .</p> <p>3. Ukrajna vállalja, hogy külföldön megvalósított kultúrpolitikájában kellő figyelmet fordít a regionális vagy kisebbségi nyelvekre, valamint az ilyen nyelveken működő kultúrákra.</p> <p>ECh. 13. cikkely</p> <p>1. Ami a gazdasági és szociális tevékenységek illeti, Ukrajna az ország egész területén vállalja:</p> <p>b) megtiltani a társaságok belső szabályzataiban és magánokirataiban olyan rendelkezések alkalmazását, amelyek kizárják vagy korlátozzák a regionális vagy kisebbségi nyelvek használatát, legalábbis az azonos nyelvet használók között;</p> <p>c) megakadályozni azon gyakorlatot, amelynek célja a regionális vagy kisebbségi nyelvek gazdasági vagy társadalmi tevékenységben történő használatának tiltása.</p> <p>ECh. 14. cikkely</p>	
--	--	--

	<p>Ukrajna vállalja:</p> <p>a) a meglévő két- és többoldalú megállapodások alkalmazását olyan országokkal, amelyekben ugyanazt a nyelvet azonos vagy hasonló formában használják, vagy szükség esetén lépéseket tesz ilyen megállapodások megkötésére annak érdekében, hogy megkönnyítse az azonos nyelvet használó személyek közötti kapcsolatokat az érintett országokban a kultúra, oktatás, információ, szakmai és műszaki képzés és az élethosszig tartó tanulás területein;</p> <p>a regionális nyelvek vagy kisebbségi nyelvek érdekében előmozdítják a határokon átnyúló együttműködések, különösen azon regionális vagy helyi önkormányzati szervek között, amelyek területén hasonló nyelvet azonos vagy hasonló formában használnak, és /vagy elősegítik az ilyen jellegű együttműködések kialakítását.</p>	
<p>2) A tradicionális lakóhely megőrzéséhez való jog</p> <p>4. cikkely. Garanciák az ukrajnai nemzeti közösségek jogainak érvényesítése terén</p>	<p>NKVKE. 16. cikkely</p> <p>A felek tartózkodnak olyan intézkedések meghozatalától, amelyek megváltoztatnák a lakosság arányos összetételét azokon a területeken, ahol nemzeti kisebbségekhez tartozó személyek élnek, és amelyek célja a jelen Keretegyezményben meghirdetett elvekből fakadó jogok és szabadságok korlátozása.</p> <p>NK. 10. cikkely</p> <p>Az állam garantálja a nemzeti kisebbségeknek azt a jogot, hogy megőrizzék lakókörnyezetüket a történelmi és jelenlegi letelepedésük helyein.</p>	<p>Nyilvánvaló eltérés tapasztalható a törvénytervezet normatív tartalma és a nemzetközi jog normái, valamint a nemzeti kisebbségekről szóló hatályos törvény normái között.</p> <p>Ebben az esetben bármiféle garanciák nélkül az állam maga dönti el különféle szervei személyében, hogy mit tart "ésszerűnek" és "arányosnak".</p> <p>A hatályos ukrán törvény normái és a nemzetközi jogi kötelezettségek megsértésével a szerzők a hagyományos lakóhely megőrzésének jogának törlését javasolják.</p>
<p>4) Az effektív részvételhez való jog</p> <p>6. cikkely. A nemzeti közösségek jogai és szabadságai minden nemzeti közösséghez tartozó személynek azt a jogát jelentik... hogy a képviseleti testületekbe való választásokon a többi állampolgárral egyenrangú részvételhez való jog által...</p>	<p>NKVKE. 15. cikkely</p> <p>A felek megteremtik a szükséges feltételeket a nemzeti kisebbségekhez tartoznak személyek számára a kulturális, társadalmi és gazdasági életben, valamint az államügyekben, különösen az őket érintő ügyekben való hatékony részvételéhez.</p> <p>NK. 9. cikkely</p> <p>A nemzeti kisebbségekhez tartozó ukrajnai állampolgároknak joguk van arra, hogy egyenlő alapon megválaszthatóak vagy kinevezhetőek legyenek bármilyen tisztségre a törvényhozó, végrehajtó, igazságszolgáltatási, helyi önkormányzati szervezetben, a hadseregben, a vállalkozásoknál, intézményekben és szervezetekben.</p>	<p>A szerzők javaslata szerint ez a jog a diszkrimináció teljes hiányát feltételezi, és a törvényjavaslatban a „hatékony részvétel” különleges körülményeinek rögzítését t nem javasolja.</p>

Másodsor. Mindenképpen érdemes összevetni Ukrajna „A nemzeti közösségekről Ukrajnában” című törvénytervezetében végrehajtott módosításokat a korábban megvitatott „A nemzeti kisebbségekről Ukrajnában” című dokumentummal.

A nevezett törvényjavaslat újdonsága elsősorban az elnevezés, s általa a szabályozás és a jogviszonyok alanyának (a különleges jogok és szabadságok kedvezményezettjeinek) megváltoztatásában rejlik, amelyek/akik számára a törvény megfelelő jogokat biztosít. Tudniillik a korábbi "*ukrajnai nemzeti kisebbségek és a hozzájuk tartozó személyek*" helyett a "*nemzeti közösségek és a hozzájuk tartozó személyek*" megfogalmazás használatát javasolják. A nemzeti kisebbségek tekintetében bizonyos fokú komplementaritás mellett a fogalmak ilyen cseréjét (helyettesítését) megengedhetetlennek tartjuk, mert a „nemzeti közösség” kifejezés sem Ukrajna alkotmánya, sem pedig nemzetközi szerződésai számára nem ismert. Ebből kifolyólag például az 1. rész, 3. cikk: *„1. A nemzeti közösségekhez tartozó személyek jogainak és szabadságainak megvalósításával kapcsolatos kérdéseket Ukrajna Alkotmánya, a jelen Törvény, a nemzeti közösségekhez tartozó személyek jogaival és szabadságaival kapcsolatos egyéb törvények, továbbá Ukrajna hatályos nemzetközi szerződésai szabályozzák, amelyek kötelező jellegét az Ukrán Legfelsőbb Tanács jóváhagyta”* szövegrész teljes egészében értelmetlen és jogilag semmisnek tekinthető, mivel sem Ukrajna Alkotmánya, sem pedig nemzetközi szerződésai nem tartalmazzák a „nemzeti közösségek” kifejezést és nem szabályozzák az ezekhez tartozó személyek jogait és szabadságait.

Ezekben az ukrán törvényhozó számára kötelező érvényű dokumentumokban a jogvédelem tárgyainak meghatározására a „nemzeti kisebbség”, „nyelvi kisebbség”, „kisebbségi nyelv”, „vallási kisebbség”, „öshonos népek” stb. kifejezéseket használjuk, de teljes egészében hiányzik a "nemzeti közösség" kifejezés.

Élve a jelen lehetőséggel, kifejezzük kategorikus egyet nem értésünket az ezen újításnak Ukrajna jogalkotásába való bevezetésével kapcsolatban, amely véleményünk szerint az alkotmányos és nemzetközi jogi elvektől való eltérése miatt manipulációkra ad lehetőséget és feltételeket hoz létre a nemzeti kisebbségek jogvédelmi rendszerének további rombolására államunkban.

„A nemzeti közösségekről Ukrajnában” szóló törvénytervezet egyes egyéb újdonságairól „A nemzeti kisebbségekről Ukrajnában” szóló törvénytervezethez képest

- A 3. cikk 3. részének rendelkezésével kapcsolatban, amely szerint *„Ukrajna más államokkal kötött kétoldalú megállapodásai, amelyek a nemzeti közösségekkel kapcsolatos kérdések rendezése céljából jönnek létre, a kölcsönösség (paritás) és az arányosság elvén alapulnak”* megjegyezzük, hogy a nemzetközi kapcsolatokban általánosan elismert kölcsönösség és arányosság elvei nem alkalmazhatóak olyan szerződésekben, amelyekben a szabályozás tárgya az emberi jogok, amelyek hatálya a nemzeti kisebbségek jogait is magában foglalja. Hiszen az emberi jogok védelmének modern doktrínája szerint bizonyos jogok megsértése az egyik államban nem szolgálhat alapul ilyen jogsértésekhez egy másik államban. Az egy-egy nemzeti kisebbség képviselőivel szemben a viszonyossági elvének alkalmazása az illetőket

„anyaállamuk” és annak államközi politikájának túszává teheti. Úgy véljük, hogy ezt a rendelkezést törölni kell a szövegből.

- Fontosnak, de nem elég határozott lépésnek tartjuk azon igyekezetet, hogy 11. cikkely 7-10. részeinek kiegészítését maradéktalanul „megfeleltessék” Ukrajna alkotmányának és egyéb nemzetközi kötelezettségvállalásainak: a kisebbségi nyelvek alkalmazása helyi önkormányzatok és kommunális vállalatok hivatalos névhasználatában, az útjelző táblák feliratain, a földrajzi objektumok és helynévi objektumok nevének jelzésein; a hirdetmények, plakátokon, egyéb információs anyagok, a kulturális, művészeti és szórakoztató rendezvényekről szóló egyéb tájékoztató anyagokon.

Ezeket a javaslatokat elégtelennek és határozatlannak tartjuk, mivel ezen jogok érvényesülése a lakosság többségének akaratától függ, ugyanakkor a megfelelő többség jelenléte az illetékes önkormányzati képviselő-testületben általában csak ott jöhet létre, ahol az adott kisebbség alkotja az önkormányzat lakosságának többségét.

A nemzetközi dokumentumok többsége az adott területen a megfelelő nyelv hagyományos használatát és/vagy annak megfelelő számú használójának jelenlétét tartja elfogadható feltételnek, s teszi indokoltá az intézkedések végrehajtása érdekében, nem pedig a lakosság többségének jóindulatától teszi függővé a jogok érvényesítését. Az sem indokolt korlátozás, hogy ezeket az intézkedéseket csak a legalacsonyabb közigazgatási szinten, azaz a helyi közösségek szintjén lehetne alkalmazni.

- A 4. cikkelyből törölték a nemzeti kisebbségek saját nemzeti jelképeik használatához való jogára szóló rendelkezéseket (ezeket Ukrajna jelenleg hatályos „A nemzeti kisebbségekről Ukrajnában” című törvény még biztosítja), illetve törölték a kisebbségek hagyományos letelepedési helyei megőrzésének garanciáira vonatkozó rendelkezéseket (amelyeket a megfelelő nemzetközi jogi kötelezettségvállalások szerint biztosítani kell). Ebből kifolyólag a törvénytervezet szöveget által tovább szűkül az állami garanciák listája.

Azt is meg kell jegyezni, hogy a rendelkezések nagy részének általános deklaratív megfogalmazási stílusa, valamint a terminológiai bizonytalansága a normaszöveget alkalmatlanná teszi a nemzeti kisebbségek jogainak védelmét szolgáló jogi dokumentumként való gyakorlati alkalmazásra. Például a „hagyományosan Ukrajna területén élő” kifejezés gyakorlati alkalmazásának lehetősége meghatározott kritériumok szerinti értelmezést igényel. Vagy a „népesség jelentős részét alkotják” kifejezés a teljes népesség százalékában és/vagy abszolút számokban kifejezett konkrét kritériumok hiányában nem használható.

Következtetés

A fentiekben kifejtett gondolatok elegendő alapot adnak annak megállapítására, hogy a jelen törvényjavaslat sérti Ukrajna Alkotmányának a nemzeti kisebbségek anyanyelvi oktatáshoz és anyanyelvük szabad használatához való jogának normáit, megsérti az Alkotmányt azon passzusát, amely szerint új törvények elfogadásakor tilos a meglévő jogok és szabadságok szűkítése.

A jelen törvénytervezetben, illetve a korábban benyújtott „A nemzeti kisebbségekről Ukrajnában” című törvénytervezetben is egyaránt nyomon követhető azon határozott törekvés, amely az Ukrajnára nézve kötelező érvényű nemzetközi jogi

dokumentumok egyes alapelveit és normáit teljes egészében mellőzik, vagy nagyon szelektíven „válogatják” mutatja. Mindez olyan megfogalmazásokban ölt testet, amikor a valós tartalom teljes egészében elvész. A dokumentum-tervezet kidolgozói teljes egészében figyelmen kívül hagyják a Velencei Bizottság következtetéseit és ajánlásait.

Hiányoznak bizonyos érvényes jogok, különösen a helyi, mind az állami hatóságok szintjén a politikai életbe való részvétel joga gyakorlása tekintetében. Bár a kisebbségi közösségek státuszának megszilárdításáról van szó, de kizárólag a jogviszonyok tárgyaként, amelyek teljesen nélkülözik a jogintézményeket és a sorsukat befolyásoló mechanizmusokat.

Ki kell emelni a tervezet megfogalmazásainak deklaratív, illetve megfogalmazásainak nem konkrét mivoltát a nemzeti kisebbségek jogait jelentősen korlátozó egyéb törvényekre vonatkozólag (például Ukrajna „Az ukrán, mint államnyelv működésének biztosításáról” törvény tekintetében). A jelen tervezet nem szolgálja a jogok biztosítását, és nem tekinthető másnak, mint a nemzeti kisebbségek jogait jelentősen szűkítő jogsértés más, újabb törvénybe való iktatásának.

A dokumentum számos belső ellentmondással is bír. Például a 4. cikkely 2. részében az állam Ukrajna valamennyi nemzeti közösséghez tartozó polgárának garantálja a jogot „...*kiadói tevékenységre, sajtó- és médiaeszközök létrehozására; az irodalom, a művészet fejlesztésével kapcsolatos szükségleteinek kielégítésére ...*” a 10. cikkely pedig rendelkezik minden, a nemzeti közösségekhez tartozó személy véleménynyilvánításának szabadságáról, amely magában foglalja a véleménynyilvánítás szabadságát, valamint a nemzeti közösség nyelvén történő információk és eszmék fogadásának és terjesztésének szabadságát.

Ugyanakkor a 11. cikkely 5. részével összhangban az általuk a megfelelő naptári év során megjelentetett kiadói termékek 50 százalékának államnyelven történő közzétételi kötelezettsége vonatkozik azokra a kiadókra, akik nem állami és/vagy önkormányzati költségvetési források révén jelentettnek meg kiadványokat a nemzeti közösségek nyelvén. Vagyis nem a jog garantált, hanem annak hiánya.

Összefoglaló következtetés

„A nemzeti közösségekről Ukrajnában” című törvénytervezet alapos tanulmányozása alapos okot ad azon állítás megalapozottságára, hogy annak parlamenti elfogadása az ukrainai nemzeti kisebbségek Ukrajna Alkotmánya és nemzetközi kötelezettségvállalásai által biztosított jogainak megsértéséhez, jogi helyzetük további jelentős romlásához vezet. A tervezetnek jelen formájában Ukrajna Legfelsőbb Tanácsa elé történő terjesztése jelentős károkat okozhat államunk nemzetközi megítélésében.

Készítette:

Ukrajnai Magyar Demokrata Szövetség elnöksége